

Verksamhetsplan 2021

Östermalms stadsdelsnämnd

start.stockholm

Stockholms
stad

Handläggare
Carolina Bjurling &
Roger Mellroth
Telefon: 08-508 10 052

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2021-02-11

Verksamhetsplan 2021 för Östermalms stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsplan för 2021 inklusive budget och tillhörande bilagor samt överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Nämnden begär omslutningsförändringar om 113,7 mnkr.
3. Nämnden begär för klimatinvesteringar 8,5 mnkr.
4. Nämnden begär för trygghetsinvesteringar 0,3 mnkr.
5. Nämnden begär för aktivitetscentra 1,0 mnkr.
6. Nämnden begär för tryggt mottagande 1,35 mnkr.
7. Nämnden begär för giftfri förskola 1,2 mnkr.
8. Föreslagna resultatenheter samt internpriser för 2021 fastställs.
9. Omedelbar justering.

Kerstin Andersson
stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Inledning	4
Konsekvenser av covid-19-pandemin	10
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	14
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	15
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	19
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	24
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	30
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	40
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	46
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	47
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	48
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	50
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	52
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	56
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	61
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	62
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	63
Redovisning av ekonomi	70
Nämndens ekonomiska förutsättningar	70
Investeringar	75
Resultatenheter	75
Budgetjusteringar	76
Omslutningsförändringar.....	77
Medel för lokaländamål.....	77
Särskilda redovisningar	77
Agenda 2030	77

Systematiskt kvalitetsarbete..... 79

Bilagor

Bilaga 1: Ekonomi mm Sdn10 VP2021

Bilaga 2: Ansökan om klimatinvesteringsmedel

Bilaga 3: Ansökan om medel för giftfri förskola

Bilaga 4: Ansökan medel om för trygghetsskapande åtgärder

Bilaga 5: Plan för upphandling 2021

Bilaga 6: System för intern kontroll

Bilaga 7: Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2021

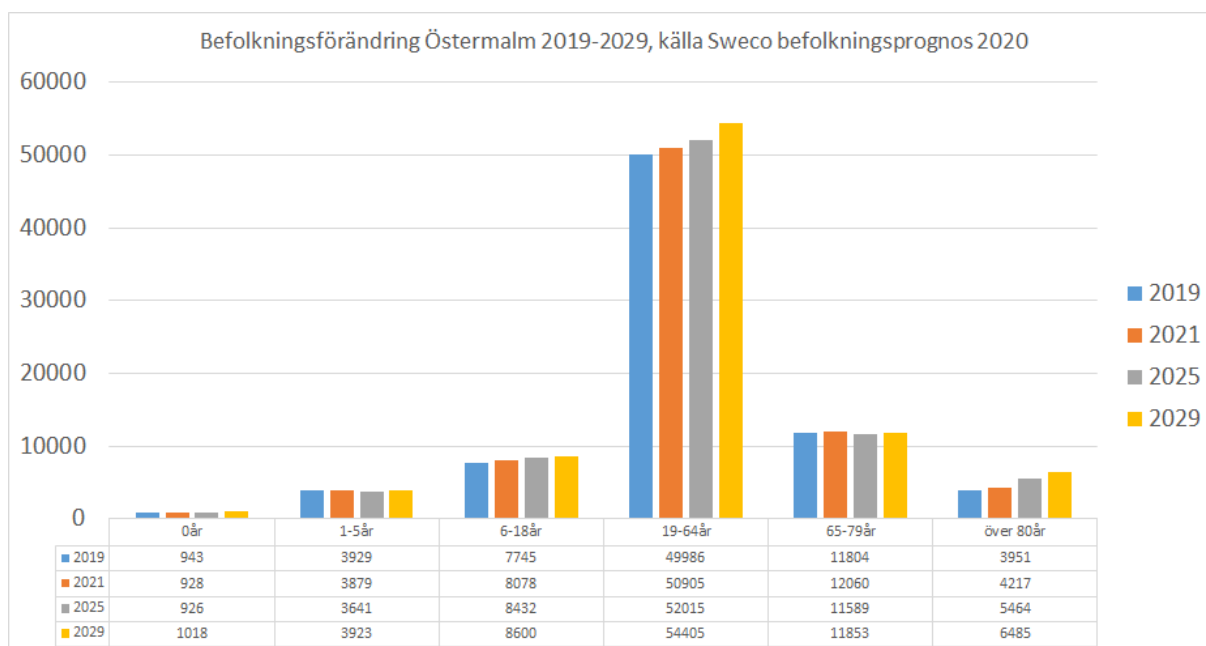
Bilaga 8: Kompetensförsörjningsplan 2021

Bilaga 9: Kompetensförsörjningsplan 2021-2023

Inledning

Stadsdelsnämndens uppdrag och ansvarsområden

Östermalm är ett av Stockholms snabbast växande stadsdelsområden. Stadsdelsnämndens uppdrag är att driva verksamheter med service av god kvalitet för de som bor och kommer att bo i stadsdelsområdet, samt att i dialog med invånare och brukare utveckla den service som ges inom olika verksamhetsområden. I stadsdelsområdet bodde det 78 358 personer den sista december 2019. Enligt Swecos befolkningsprognos förväntas antalet stiga till 80 068 invånare till december 2021. Diagrammet nedan visar den prognostiserade demografiska utvecklingen fram till 2029, uppdelad på olika åldersspann.

Stadsdelsnämnder ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, äldreomsorg, barn, kultur och fritid, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder, stadsmiljöarbete samt lokalt demokrati- och utvecklingsarbete. Nämnden ansvarar också för konsumentvägledning.

Nämnden har samorganiserad verksamhet med Norrmalm och Kungsholmen gällande ensamkommande barn, försörjningsstöd, samhällsvägledning och ungdomsmottagning. Budget- och skuldrådgivningen är gemensam för hela innerstan, inklusive Södermalm, liksom personligt ombudsverksamheten och Relationsvåldscentrum. Nämnden har dessutom en gemensam parkmiljöavdelning med Norrmalm och Kungsholmen.

Verksamhetsplanens innehåll och disposition

Verksamhetsplanen för Östermalms stadsdelsnämnd anger inriktningen för nämndens verksamhet under 2021. Den utgår från kommunfullmäktiges budget för 2021 och dess tre inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

En sammanfattning av nämndens bidrag till respektive inriktningsmål, samt särskilda prioriteringar för året, ges under respektive inriktningsmål. Till inriktningsmålen har kommunfullmäktige beslutat om verksamhetsområdesmål. Det arbete som planeras för att bidra till fullmäktiges mål beskrivs under respektive mål för verksamhetsområdet. Nämnden har utifrån fullmäktiges mål även formulerat egna mål. Nämnden anger årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer och har även utformat egna indikatorer för att följa upp nämndens mål och aktiviteter.

Nämndens ekonomiska förutsättningar

- Höjd förskolepeng med 1,5 procent av schablonen.
- Höjd ersättning inom vård- och omsorgsboende, äldreomsorgen, med 3 procent.
- Höjd ersättning inom hemtjänsten med 4,4 procent.
- Höjd ersättning inom dagverksamhet för äldre med 2,7 procent.
- Höjd ersättning inom gruppboende, daglig verksamhet och korttidsboende för personer med funktionsnedsättning med 2,8 procent.
- Ökade anslag till individ och familjeomsorgen med 5,5 procent
- Ökade anslag till ekonomiskt bistånd med 17 procent

Östermalms stadsdelsförvaltnings förslag till budget för 2021 är netto 1525,6 mnkr, vilket är en ökning med 3,7 procent eller cirka 54 mnkr jämfört med föregående år. Investeringsbudgeten är 17,6 mnkr. Utgångspunkten för fördelningen av budgeten har varit att följa kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Det har också varit att, utifrån givna budgetramar, arbeta för högsta möjliga kvalitet. Driftbudgeten fördelas till stadsdelsnämnden med hjälp av olika fördelningsnycklar. Inom budgetramen ska nämnden bedriva verksamhet och vid behov göra omprioriteringar. Nämnden omfördelar 10 mnkr för att understödja utvecklingsprojekt inom socialtjänst och förskola och därutöver förstärkning av trygghets- och säkerhetsarbetet samt för att täcka förskolans höga hyreskostnader. Nämnden kan komma att göra ytterligare omfördelningar under året utifrån hur förutsättningarna då ser ut.

Nämndens prioriteringar 2021 - utifrån direktiv för samtliga nämnder och bolag Styrning, uppföljning och samverkan för effektiv verksamhet

Nämnden strävar efter att arbeta kostnadseffektivt med fokus på kärnverksamheten. De administrativa processerna ska stödja och underlätta för kärnverksamheterna och bidra till en effektiv styrning. Nämnden arbetar för att ha en budget i balans och för att prognossäkerheten ska vara fortsatt god. Budgetavvikelse som uppstår under året, bedöms löpande och åtgärder vidtas vid behov för att hålla budget. Konsulttjänster används restriktivt och med beaktande av kostnadseffektivitet. Nämnden arbetar även för en kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning, för att frigöra lokaler för annan användning, annan förhyrning eller avveckling. Nämnden arbetar för att vidareutveckla sin innovationsförmåga, tar del av och sprider systematiskt goda exempel på effektiva arbetssätt. Alla som kommer i kontakt med nämndens verksamheter ska bemötas respektfullt och behandlas likvärdigt. Arbetet med synpunkter och klagomål ska vidareutvecklas med fokus på att förbättra återkopplingen.

Nämnden beaktar och implementerar de styrdokument kommunfullmäktige har antagit i verksamhetsplanering och uppföljning. Det innebär bland annat att nämnden säkerställer att barns

rättigheter synliggörs vid beslutsfattande, planering och utförande av verksamheten. Det innebär också att nämnden strävar efter att alla, oavsett funktionsförmåga, ska få tillgång till samhällsliv och stöd, skydd och service på lika villkor. Nämnden fortsätter även arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i analys, beslutsfattande, planering och utförande av verksamheten. Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska vilket innebär att dessa grupper har flera särskilda rättigheter. Nämnden samverkar med resten av staden utifrån det uppdrag som framgår av stadens riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter samt strategin för romsk inkludering.

Stockholms stad har åtagit sig att följa WHO:s modell för att utveckla åldersvänliga städer. Modellen omfattar områdena bostäder, social delaktighet, tillvarata äldres resurser, samhällsstöd och service, utomhusmiljöer och byggnader samt transport och mobilitet. Staden har genomfört en baslinjemätning och Östermalm deltar nu i stadsledningskontorets arbete med att ta fram en stadsövergripande handlingsplan. Nämnden kommer under 2021 att utveckla arbetssätt och organisation för att nå målbilden för äldrevänlig stad.

Samverkan för ett bättre företagsklimat

Nämnden samverkar med Stockholm Business Region AB och med andra nämnder för att skapa goda förutsättningar för näringslivet. Nämndens arbete för att skapa ett gott företagsklimat och konkurrenskraftigt näringsliv tar sin utgångspunkt i stadens näringslivspolicy. Stadsdelsnämndernas roll och ansvar är enligt policyn framförallt att stärka företagarperspektivet i trygghetsarbetet och säkerställa goda förutsättningar för företagande inom stadsdelsområdet.

Östermalm har en stark näringslivsattraktivitet med stor branschbredd och hög arbetsplatskvot, det sistnämnda avser antal arbetstillfällen i förhållande till antalet bosatta i området. Mellan åren 2013-2020 växte antalet arbetstillfällen med 24 procent och antalet anställda med åtta procent. Den kraftiga tillväxten av framförallt arbetsställen visar på en efterfrågan på kontor i centrala lägen som fram till kvartal 2 2020 var hög. Coronapandemin väcker dock frågor om framtidens efterfrågan på både kontor och butikslokaler. Vidare har andelen inskrivna arbetslösa ökat kraftigt, även för Östermalms befolkning. Östermalm har en relativt låg förvärvsfrekvens till följd av befolkningsstrukturen med många unga studerande samt äldre.

Samverkan för ökad självförsörjning

Den ökade arbetslösheten i pandemins spår har lett till att fler hushåll ansöker om försörjningsstöd jämfört med tidigare år. Under 2020 har fler unga människor och människor som står nära arbetsmarknaden sökt försörjningsstöd på grund av arbetslöshet än tidigare. För att möta det ökande behovet kommer nämndens arbete med att stödja individer att klara sin egen försörjning att behöva vidareutvecklas. För att minska risken för ett långvarigt biståndsberoende är det viktigt att nämnden tidigt kan erbjuda stöd och insatser anpassade utifrån individens behov. Samverkan med arbetsmarknadsnämnden, genom stadens Jobbtorg, kommer att vara en viktig del i det arbetet.

Tillsammans med Kungsholmens och Norrmalms stadsdelsnämnder erbjuds samhällsvägledning för nyanlända. Målsättningen med samhällsvägledningen är att nyanlända ska bli självständiga och etablera sig i samhället genom arbete, utbildning och ett stadigvarande boende. Nämnden samverkar även med arbetsmarknadsnämnden i syfte att matcha fler nyanlända till arbete i slutet av etableringen.

I samverkan med arbetsmarknadsnämnden fortsätter nämnden tillhandahålla platser för stockholmsjobb och feriejobb. Feriearbete till ungdomar med funktionsnedsättning och eller sociala skäl prioriteras särskilt. Feriejobbarna ska utifrån behov och önskemål matchas till meningsfulla och utvecklande feriearbeten.

Samverkan för en trygg och säker stad

Arbetet för att upprätthålla och förbättra beredskapen för att hantera oförutsedda extraordinära händelser och bygga motståndskraft fortsätter. Erfarenheter och lärdomar från arbetet med pandemin tas omhand och omsätts i den fortsatta beredskapsplaneringen. Även arbetet för att motverka våldsbejakande extremism fortsätter. Nämnden kommer att revidera sin handlingsplan i samband med tertialrapport 1. Revideringen sker i samråd med den centrala samordnaren för stadens arbete.

Nämndens trygghetsarbete tar sin utgångspunkt i den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen. Den innehåller en lokal lägesbild som beskriver de aktuella problemen i området och orsakerna till dessa. Utifrån orsaksanalysen enas parterna om inriktning, fokusområden, mål och uppföljning för det lokala arbetet. En revidering av samverkansöverenskommelsen har inletts och utvidgats till att även omfatta utbildningsförvaltning och eventuellt andra aktörer. Den platssamverkan som idag finns inom stadsdelsområdet behöver utvecklas, utvidgas och på ett tydligare sätt inkludera stadsdelsnämnden. Östermalm och Norrmalm avser under året att initiera, och gemensamt med polisen, särskilt utveckla samarbetet rörande barn och ungas trygghet i stadsdelarna.

Synpunkter som inkommer via synpunktsportalen, genom trygghetsvandringar och medborgarförslag analyseras kontinuerligt för att identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och där genomföra trygghetsåtgärder. Under 2021 planerar nämnden att genomföra en satsning på restaurering av parkvägar, extra perennplanteringar och renovering av gräsmattor för ökad trivsel och trygghet. Ansökan om medel för trygghetsskapande åtgärder redovisas i bilaga 4.

Samverkan för hållbar stadsutveckling

Nämnden samverkar med andra nämnder kring bostadsförsörjningen genom att delta i stadsbyggnadsnämndens, exploateringsnämndens och trafiknämndens arbete med utvecklingen av stadsdelsområdet i allmänhet och Norra Djurgårdsstaden i synnerhet. I detta arbete framförs nämndens behov av förskola, specialbostäder, äldreomsorg, idrottsplatser, parker och grönområden tidigt i stadsplaneringen. Nämnden framför även sitt behov av verksamheter i stadsutvecklingen genom att besvara de detaljplaneremisser som rör stadsdelsområdet och bidrar i stadens intensifierade arbete med att få fram fler bostäder för grupper som staden har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar för. Under samordning av äldrenämnden bidrar nämnden årligen till ett gemensamt förslag för att klara behovet av vård- och omsorgsboenden. Socialnämnden samordnar på samma sätt stadsdelsnämndernas gemensamma arbete med att årligen ta fram en plan för att klara behovet av särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL.

Nämnden bidrar i arbetet med att inom ramen för SAMS samplanera utbyggnaden av nya skol-, idrott- och förskolelokaler. Förvaltningen samarbetar med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret i flera nätverk. Genom deltagande i styrgruppen Grönare Stockholm, som leds av stadsträdgårdsmästaren, bidrar förvaltningen till samordningen av stadens gröna värden, samt skötsel och förvaltning av dessa.

Nämnden arbetar aktivt för att Norra Djurgårdsstaden ska förbli ett föredöme inom hållbar stadsutveckling. Förvaltningen leder fokusgruppen Leva och bo som arbetar utifrån de mål som finns i Program för hållbar stadsutveckling för Norra Djurgårdsstaden. Beslut om reviderat program förväntas fattas i kommunfullmäktige under året.

Agenda 2030

FN:s generalförsamling har antagit 17 globala mål som spänner över flera samhällsutmaningar. Fram till år 2030 har världens länder förbundit sig att tillsammans genomföra samhällsförändringar som leder till att uppnå de globala målen - en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Målen redovisas nedan:

Nämnden har i sin verksamhetsplanering identifierat hur den avser att bidra till att staden når de globala målen, inklusive den bärande principen om att ingen ska lämnas utanför. Det innebär att planeringen tar sikte på förverkligandet av de mänskliga rättigheterna, med fokus på ökad jämställdhet, minskad ojämlikhet och minskad klimatpåverkan. Aktiviteter och åtgärder som bidrar till måluppfyllelse har inarbetats i verksamhetsplanen under relevanta verksamhetsområdesmål. Under varje mål finns en särskild rubrik som beskriver kopplingen till Agenda 2030. I slutet av rapporten, under avsnittet Särskilda redovisningar, sammanfattas hur nämndens strategiska arbete med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 bedrivs.

Klimat- och miljöarbete

I verksamhetsplanen redovisas hur nämnden avser bidra till att staden når målen i Stockholms stads miljöprogram 2020-2023, Klimathandlingsplan 2020-2023 och andra handlingsplaner kopplade till miljöprogrammet. Nämnden har ett genomförandeansvar för ett stort antal etappmål och har utifrån dessa formulerat egna nämndmål och aktiviteter som syftar till att uppfylla miljöprogrammets mål. Nämndmålen har formulerats på ett sådant sätt att de täcker flera etappmål i programmet. Utvecklade arbetssätt avseende samverkan, innovation, inköp, upphandling och kommunikation nyttjas som strategiska verktyg för ökad måluppfyllelse. Näm-

den har sedan ett par år en samordnare för förvaltningens klimat- och miljöarbete, vars uppdrag är att stödja verksamheterna för ökad måloppfyllelse, som deltar i nätverk tillsammans med övriga stadsdelsnämnders miljösamordnare.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för miljömässigt hållbara verksamheter samt parker och grönområden som genom en rik biologisk mångfald bidrar till en ökad resiliens i en stad med ett klimat i förändring. Nämnden ansöker om klimatinvesteringsmedel för att finansiera insatser inom energieffektivisering, minskad klimatpåverkan och ökad motståndskraft, se bilaga 2.

Staden som arbetsgivare

Med utgångspunkt i stadens personalpolicy arbetar nämnden för att vara en attraktiv arbetsgivare som kan behålla, utveckla och attrahera kompetenta medarbetare som vill och kan vara med och utveckla verksamheten för att nå uppsatta mål. Nämnden har utarbetat en kort och en långsiktig kompetensförsörjningsplan, som redovisas i bilaga 8 och 9. Nämnden strävar efter att erbjuda trygga arbetsvillkor, kompetensutveckling och en god arbetsmiljö fri från diskriminering och kränkande särbehandling. Ledarskapet ska präglas av kommunikation, tillit och mod för att skapa en kultur där medarbetarnas kompetens och engagemang tas tillvara. Cheferna ska ges goda förutsättningar att utöva ett närvarande ledarskap som visar uppskattning, ger återkoppling samt främjar ett gott klimat och ett arbetsplatsnära lärande.

Lokalförsörjning

Med utgångspunkt i stadens fastighets- och lokalpolicy arbetar nämnden för en effektiv lokalhantering. Nämnden verkar för att dess verksamheter ska bedrivas i ändamålsenliga, moderna och area- och energieffektiva lokaler med hög grad av flexibilitet. Östermalms höga hyresnivåer kommer fortsatt att innebära en utmaning. Två nya förskolor startas under 2021. Nämnden följer nogsamt utvecklingen av barnantal per geografiskt område för att på så sätt kunna vidta åtgärder för att motverka överkapacitet.

Inköp

Nämnden fortsätter arbetet med att upphandlingar och inköp ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö, klimat och social hållbarhet, i enlighet med stadens program för upphandling och inköp. Dels genom att bidra med kompetens i centrala upphandlingar, dels genom att egna upphandlingar används som ett medel för att kvalitetsutveckla verksamheterna och driva utvecklingen i ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar riktning. Nämnden verkar för att arbetssätt och processer med kategoristyrning i upphandlingsprocessen får effekt i den egna organisationen. Under 2020 infördes ett nytt avtals- och upphandlingssystem, Kommers. Under året planeras fortsatta utbildningsinsatser för chefer och handläggare.

Innovation och strategiska digitaliseringsfrågor

Nämnden säkerställer även fortsatt att utbildningen i förskolan ska lägga grunden till en adekvat digital kompetens hos barnen, genom att barnen får använda digitala verktyg på ett sätt som stimulerar lärande.

Medverkan i det stadsgemensamma projektet Modernisering av sociala system är fortsatt prioriterat för hela socialtjänsten och äldreomsorgen. För att införandet och de förändringar det innebär ska lyckas behöver alla berörda verksamheter vara involverade. Införandet utgår från införandeordningen vilket innebär att förvaltningen på samma gång kommer att ha enheter som befinner sig i olika faser av införandet. Vissa kommer att förbereda sig medan andra ska

övergå till nya digitala stöd under året. Förberedelser och utbildning förväntas ta tid och resurser i anspråk från alla berörda verksamheter under 2021.

Äldreomsorgen och funktionshinderomsorgen kommer även att arbeta vidare med att införa välfärdsteknik för att skapa trygghet, ökad aktivering och förbättrad kommunikation. För att stärka de äldres kunskap om och användning av digitala verktyg etableras ett DigiCenter, en digital fixartjänst införs och ett arbete med digitala inköp i hemtjänsten startas. Inom ramen för DigiCenter ska äldre involveras genom fokusgrupper och testpaneler för utveckling av insatser kopplade till digitalisering och välfärdsteknik.

Nämndens tre övergripande fokusområden

Nämnden har analyserat verksamhetens resultat 2020 utifrån budgetens intentioner, detta har resulterat i tre gemensamma fokusområden som berör flera av nämndens verksamheter.

1. Stärkt trygghets- och säkerhetsarbete (beskrivs nämnare under mål 1.2)
2. Samverkan för barn och ungas välmående och skydd (se mål 1.4)
3. Utveckling av framtidens äldreomsorg (se mål 1.5)

Ärendets beredning

Verksamhetsplanen har utarbetats i samråd med samtliga avdelningar och enheter inom förvaltningen. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen och genom samverkan på avdelningsnivå. Därutöver har samverkan skett med pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor. Ärendet har skickats till Region Stockholm för information.

Konsekvenser av covid-19-pandemin

Nämndens arbete

Under pågående pandemi har nämnden förändrat arbetssätt. Inför varje nämndsammanträde fattas beslut om mötet ska vara öppet för allmänheten eller inte. Beslutet tas utifrån de föreskrifter och rekommendationer som gäller vid tillfället. Istället för allmänhetens frågestund uppmanas allmänheten att skicka frågor till politikerna via e-post. Den som har lämnat ett medborgarförslag som ska behandlas på nämnden får alltid ta del av förslaget till svar och möjlighet att lämna medskick innan svaret behandlas på nämnden. För att minimera det fysiska deltagandet på nämndsammanträden erbjuds ledamöter, ersättare och tjänstepersoner möjlighet att delta på distans. Det fysiska deltagandet begränsas tills vidare till maximalt åtta personer enligt stadsövergripande riktlinjer. Nämndmötena kommer att hållas öppna för åhörare så snart förutsättningarna tillåter det.

Förvaltningsövergripande

Den pågående pandemin påverkade större delen av 2020 och fortsätter sätta press på nämndens verksamheter och målgrupper när 2021 inleds. Alla påverkas av de restriktioner och umgängesbegränsningar som råder, i synnerhet personer som tillhör riskgrupper och deras anhöriga samt alla de som förlorat sina arbeten och inkomster.

Chefer och medarbetare har hittills visat prov på stor uthållighet och anpassningsförmåga men i de verksamheter som påverkats mest finns behov av återhämtning. Beroende på hur pandemin utvecklar sig kan delar av de satsningar och det utvecklingsarbete som beskrivs i verksamhetsplanen komma att behöva skjutas fram.

Flertalet av förvaltningens medarbetare tillhör utförarverksamheter inom förskola, socialtjänst

och äldreomsorg. Verksamheterna bygger på dagliga kontakter med brukare och anhöriga. Dessa medarbetare kan ställas inför svåra situationer och cheferna behöver fortsatt vara lyhörda för behov av stöd och avlastning. Att löpande genomföra och följa upp riskbedömningar samt se över medarbetares arbetsmiljö och arbetssituation ställer höga krav på ett närvarande ledarskap. Cheferna behöver i sin tur avlastas och erbjudas stöd, både internt och externt. För att skapa en uthållighet hos chefer och övriga medarbetare krävs en långsiktig bemanningsplanering. Det är också viktigt att rätt funktion har rätt uppdrag, bland annat genom att fortsätta arbetet med uppgiftsväxling.

Inom administrationen och myndighetsutövningen fortsätter många chefer och medarbetare att arbeta hemifrån för att minska risken för smittspridning. Dessa har, och kommer fortsatt behöva, hitta nya sätt att mötas digitalt för att ersätta de fikastunder och den sociala samvaro som normalt sker kollegor emellan på kontoret.

Under 2020 redovisade nämnden till och med november ökade kostnader för covid-19 om 28,8 mnkr. Merparten av dessa kostnader har varit för extrabemanning, men även för skyddsmaterial. Staden har sökt ersättning för de delar av merkostnaderna som återfinns inom äldreomsorgen och omsorg om funktionsnedsatta. Staden har kompenserats för sjuklönekostnader med olika omfattning under 2020.

Efterfrågan av platser på vård och omsorgsboenden har sjunkit under pandemin och eftersläpning kan finnas i behov då brukare med beviljade insatser avvaktar att ta sina platser i anspråk. Den minskade efterfrågan bidrog till att nämnden redovisar ett överskott inom äldreomsorgen 2020. Hur länge pandemin fortgår och hur snabbt arbetet med vaccinering går, är påverkansfaktorer för kostnadsutvecklingen under 2021, liksom eventuella statsbidrag för kommunernas merkostnader till följd av covid-19.

Kommunikation är en central del av arbetet med den pågående pandemin. Inriktningen är att omsätta, anpassa och förmedla budskap från den centrala krisledningen och myndigheter till målgrupperna egna medarbetare, personer i nämndens verksamheter och deras anhöriga eller närstående samt förtroendevalda. Det finns kommunikationssamordning inom staden som förvaltningen deltar i och följer de rekommendationer som ges. Kommunikationsfunktionen stöttar även med de verksamhetsspecifika behoven och samordnar frågor från media.

Förskola

Förskolorna har i möjligaste mån bedrivit utbildningen utomhus och i närområdet. Undervisningen har fortgått, dock inte på samma strukturerade, varierade och planerade sätt som vanligt. Vid hög personalfrånvaro har undervisningen tillfälligt prioriterats ned för att istället säkerställa omsorgsuppdraget. Under 2021 fortsätter anpassningar av utbildningen utifrån de förutsättningar som följer av pandemins utveckling.

Personalfrånvaron har drabbat samtliga förskolor, men inte alla samtidigt och inte alltid i balans med antalet frånvarande barn. Frånvarande kollegor och arbete med vikarier under lång tid har ökat den upplevda arbetsbelastningen för både medarbetare och chefer.

Kraven på att inga barn, medarbetare eller vårdnadshavare med förkylningssymptom ska vistas i förskolan har i mycket stor utsträckning dämpat övrig smittspridning. Utifrån ett arbetsmiljöperspektiv avser förskolorna att även efter pandemin upprätthålla strikta rutiner för att minska smittor och öka frisknärvaron bland både barn och medarbetare.

Barn, kultur och fritid

Parklekarna hade under 2020 ordinarie öppettider, men inga större arrangemang genomfördes. Bemanningen utökades under sommarveckorna, eftersom antalet besökare förväntades öka till följd av att fler stannade hemma med sina barn. Antalet besökare ökade dock inte, sannolikt beroende på färre turister i staden. De öppna förskolorna i Humlegården och Tessinparken har varit öppna med många besökare. Från senhösten 2020, då smittspridningen i samhället ökade, genomfördes verksamheten utomhus.

Under hösten 2020 ställdes kulturverksamheten inom förskolan om. Kultursekreteraren samordnade inköp av kulturaktiviteter i form av utomhusföreläsningar som besökte förskolornas gårdar. Detta möjliggjorde att barnen kunde ta del av professionella kulturaktiviteter samtidigt som förskolorna undvek blandade barngrupper och transporter i kollektivtrafik. Arbetssättet kommer att fortsätta och vidareutvecklas under våren 2021.

För att motverka äldres ofrivilliga isolering och bidra till inspiration och stimulans under pågående pandemi togs en Kulturkatalog fram under våren 2020. Katalogen presenterar kultur-, friskvårds- och utomhusaktiviteter, digitala mötesplatser, stöd i vardagen och information om stadsdelens verksamheter för seniorer. Katalogen fick snabbt positiv respons. Hösten 2020 uppdaterades den och skickades ut i 1700 tryckta exemplar samt i digital form till medlemmar i SPF- och PRO-föreningarna. Katalogen har därutöver även sänts till vårdcentraler, boenden, öppna träffpunkter, bibliotek med flera samt digitalt till alla som efterfrågat den. Genom lokala anpassningar har även flertalet andra förvaltningar inom staden återskapat egna versioner av katalogen. Katalogen kommer att ges ut på nytt våren 2021, med uppdaterat innehåll om bland annat förvaltningens nyöppnade DigiCenter och utökad information om föreningslivet på Östermalm.

Socialtjänst

En effekt av pandemin var att antalet hushåll som sökte försörjningsstöd under 2020 ökade jämfört med tidigare år. Ökningen förväntas fortsätta under 2021 och kommer att innebära ökade kostnader. För att möta det ökade behovet, och en delvis ny målgrupp, kommer arbetet med en tillgänglig och effektiv försörjningsstödsenhet fortsatt att vara i fokus. Under förra året gjordes en översyn av arbetet som resulterade i en ny organisation som trädde i kraft 1 november. Den nya organisationen förväntas bidra till kortare handläggningstider för nya klienter samt ökad tydlighet för samarbetspartners med färre kontaktytor och ökad tillgänglighet. Nämndens samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen kommer fortsatt att vara en viktig del i arbetet.

På grund av pandemin fick nämnden dra tillbaka majoriteten av de arbetstillfällena som samlats in för att tillhandahålla platser för feriearbete sommaren 2020. Resultatet blev att endast en mindre andel av det förväntade antalet feriejobbsplatser kunde tillhandahållas. Osäkerheten inför 2021 avseende feriejobbsplatser är stor. Nämndens målsättning för året är dock fortsatt ambitiös. Feriejobb prioriteras för ungdomar med funktionsnedsättning och med sociala skäl.

Inom socialtjänstens verksamhetsområde har pandemin påverkat såväl utförande av insatser som handläggning av ärenden. Under våren 2020 ställdes arbetet vid daglig verksamhet inom funktionshinderomsorgen om. Det innebar för många brukare att arbetet förändrades och delvis utfördes hemifrån. Andra insatser, såsom boendestöd och kontaktperson, blev i enskilda fall också påverkade. I alla ärenden gjordes individuella bedömningar för att säkerställa att

den enskildes behov av stöd och skydd, trots förändringarna, kunde tillgodoses. De individuella uppföljningarna genomfördes tätare och vid behov erbjöds kompensatoriska insatser. Under 2021 förväntas en liknande beredskap att vara nödvändig. Detta ställer krav på en flexibel organisation för att snabbt kunna ställa om till nya arbetssätt. I handläggning av ärenden och uppföljning av beviljade insatser kommer digitala arbetssätt att fortsätta att utvecklas.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen anpassar med anledning av pandemin löpande verksamhet och arbetssätt för att upprätthålla trygghet, säkerhet och kontinuitet för de enskilda och för att mildra konsekvenserna av periodvisa begränsningar i verksamheterna. Det uppsökande och förebyggande arbetet har förstärkts genom telefonkontakt med enskilda när verksamheter håller stängt samt genom att erbjuda kontakt via e-post och sociala, stödjande och vägledande samtal per telefon. För att underlätta för boende på Rio vård- och omsorgsboende och anhöriga att hålla kontakt erbjuds möjlighet till digitala samtal.

Beställarområdet kompletterar hembesök och individuppföljningar med telefonkontakt och lägger stor vikt vid att hålla löpande kontakt med enskilda. De delar av verksamhetsuppföljningarna som normalt genomförs på plats hos entreprenörerna ersätts med digitala möten.

Verksamheten följer kontinuerligt följsamheten till basala hygienrutiner. På Rio vård och omsorgsboende tillämpas kohortvård där särskilda medarbetare ansvarar för insatser hos personer med misstänkt eller konstaterad covid-19. I hemtjänsten ansvarar ett särskilt förstärkningsteam för insatser hos enskilda med misstänkt eller konstaterad covid-19.

Samtliga verksamheter möter oro från både äldre och anhöriga. Oron märks i verksamheterna också genom att kunder avsäger sig främst service-, men även omvårdnadsinsatser inom hemtjänsten. Fler avsäger sig också sina växelvårdsperioder och fler tackar nej till erbjuden plats på vård- och omsorgsboende. En lägre belägningsgrad på vård- och omsorgsboenden och en lägre utförandegrad inom hemtjänsten innebär ur ett ekonomiskt perspektiv att såväl intäkter för utförarverksamheterna som kostnader för beställarområdet minskar. Att enskilda avsäger sig de insatser de beviljats kan naturligtvis också ge konsekvenser ur ett trygghets- och säkerhetsperspektiv och förvaltningen följer därför särskilt noga upp de individerna.

Parkmiljö

En konsekvens av pandemin är att antalet besökare i parker och grönområden har ökat. Fler förskole- och skolbarn vistas i parkerna och fler grupper som annars vistas på gym har tränat i parkerna och på utegym. Sannolikt fortsätter besöksstrycket att vara högt även under 2021. Detta innebär ett ökat slitage, vilket i sin tur innebär ökade driftskostnader. Med anledning av pandemi fortsätter nämnden att sätta ut smittskyddsinformation på utvalda platser i parkerna, exempelvis vid lekplatser, utegym, bad och plaskdammar. Informationen finns även på de miljösmapa papperskorgarna i de mest välbesökta parkerna.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Stockholm ska vara en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i. Nämnden kommer under året att förstärka ledningen av trygghets- och säkerhetsarbetet. Samverkansöverenskommelsen med polis och utbildningsförvaltning behöver revideras för att möta budgetens intentioner. Den platssamverkan som idag finns inom stadsdelsområdet behöver utvecklas, utvidgas och på ett tydligare sätt inkludera stadsdelsnämnden. Östermalm och Norrmalm avser under året att initiera, och gemensamt med polisen, särskilt utveckla samarbetet rörande barn och ungas trygghet i stadsdelarna.

Synpunkter som inkommer via synpunktsportalen, genom trygghetsvandringar och medborgarförslag analyseras kontinuerligt för att identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och där genomföra trygghetsåtgärder. När Stockholms befolkning växer, ökar nyttjandet av stadens offentliga rum och parkerna blir allt mer betydelsefulla för rekreation och livskvalitet. Det ökande trycket på parker ställer höga kvalitetskrav på renhållning, parkskötsel och upprustning. Samverkan med andra förvaltningar, i första hand trafikkontoret, och fastighetsägare är viktig för att utveckla parker och andra gröna ytor i stadsmiljön.

Nämnden skapar förutsättningar för att invånarna ska vara självförsörjande, leva ett självständigt liv och inkluderas i samhället genom att erbjuda behovsprövat och anpassat stöd. Under 2021 förväntas antalet personer som söker försörjningsstöd på grund av arbetslöshet, och som relativt sett står nära arbetsmarknaden, att öka. För att minska risken för ett långvarigt biståndsberoende är det viktigt att nämnden tidigt kan erbjuda stöd och insatser anpassade utifrån individens behov. Samverkan med stadens Jobbtorg kommer att vara en viktig del i det arbetet. Antalet ärenden med hyresskulder ökar och även antalet hushåll som saknar stadigvarande boende. Under 2021 inleder nämnden ett särskilt projekt, Förstärkt bostadsvägledning. Projektet syftar till att förebygga bostadslöshet och korta tiden för personer i tillfälliga boenden. Hushåll med minderåriga barn och äldre som riskerar hemlöshet prioriteras.

Nämnden arbetar för att alla barn i förskolan ska få det stöd de behöver för att lära och utvecklas i en förskola tillgänglig för alla. Särskilt prioriterat är det systematiska kvalitetsarbetet inom förskolan utifrån målen i läroplanen, i syfte att skapa hög kvalitet och likvärdighet. Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet implementeras Östermalms kommunala förskolors plattform för utbildningens innehåll och genomförande. Den gemensamma plattformen är ett led i arbetet för en likvärdig utbildning med hög kvalitet för barnen. Likvärdigheten i lärmiljöerna och användningen av Skolplattformens modul för dokumentation ska utvecklas, och förskolans pedagogiska arbete med digitala verktyg ska tydliggöras. En riktad satsning sker för att utveckla och stärka det pedagogiska ledarskapet hos förskollärare och skolledare. Föregående års satsning på fysisk aktivitet fortgår och innebär att alla barn omfattas av en strategi för ökad fysisk aktivitet och rörelse under förskoledagen.

Samverkan för barn och ungas välmående och skydd är ett prioriterat fokusområde för nämnden. Socialtjänsten ska under året fortsätta att stärka samverkan med förskola och skola för att tidigt identifiera barn som riskerar att utvecklas ogynnsamt. Under 2021 kommer socialtjänsten att erbjuda utbildningsaktörer, såväl kommunala som fristående, riktade utbildnings- och informationsinsatser för att säkerställa att medarbetare och chefer i förskolan har kontaktvägar och kunskap om hur orosanmälningar går till. För barn med problematisk skolfrånvaro behövs

en samverkan mellan socialtjänsten och skolan. Under året kommer arbetssättet med skol-socionom att införas. Arbetet ska ske i samverkan med utbildningsnämnden.

Nämnden arbetar för att människor i behov av stöd ska ges insatser i tid, präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet genom att erbjuda anpassat stöd utifrån den enskildes behov. Respekt för självbestämmande och integritet är central i socialtjänstens arbete. Principen om likställighet inom staden är vägledande och säkerställs genom följsamhet till stadens riktlinjer.

Äldre ska ges möjlighet att leva ett självständigt liv, erbjudas förebyggande och sociala aktiviteter och vid behov en individanpassad vård och omsorg av hög kvalitet. Nämndens arbete samlas under den övergripande målbilden om en Äldrevänlig stad och en äldreomsorg i framkant. Målbilden förutsätter en aktiv målgruppsdialog och att de äldre ges inflytande i utvecklingen av insatser och arbetssätt. För att kunna nå ut till fler seniorer kommer nämnden att vidareutveckla sin samverkan med föreningar, bibliotek, vårdcentraler med flera. Nämnden har ett särskilt utpekat budgetuppdrag med fokus på att driva utvecklingen av digitalisering och innovation inom äldreomsorgen tillsammans med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och i samråd med äldreförvaltningen och stadsledningskontoret.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda stöd till individen att klara sin egen försörjning. Stödet är behovsprövat och anpassat utifrån den enskildes behov. Respekt för självbestämmande och integritet är utgångspunkten i arbetet. Principen om likställighet inom staden är vägledande och säkerställs genom följsamhet till stadens riktlinjer.

Barns behov ska särskilt beaktas när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Andelen barn som lever i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd ska vara låg. Arbetet med att hitta varaktigt boende för barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden är prioriterat.

Handläggningen ska vara rättssäker och arbetssätten effektiva. Tillgängligheten till socialtjänsten ska vara god. Det ska vara enkelt att förstå villkoren för ansökan om stöd och vilka uppgifter som behöver lämnas. På så sätt minskar risken för felaktiga utbetalningar. Arbetet med att införa möjligheten till digital ansökan ska fortsätta. Under hösten 2020 infördes en teambaserad organisation vid försörjningsstödsenheten. Den innebär att det numer finns ett team per stadsdel som ansvarar för att utreda ansökningarna från brukare boende på Kungsholmen, Norrmalm respektive Östermalm. Arbetet med att implementera denna kommer att fortgå under 2021. Syftet med förändringen är att effektivisera handläggningen och öka tillgängligheten för den enskilde och säkerställa god rättssäkerhet.

Människor är självförsörjande och vägen till arbete är kort

Människor söker stöd för att klara sin försörjning av olika skäl. Det kan bero på arbetslöshet eller sjukskrivning, men även psykisk ohälsa, funktionsnedsättning och missbruk kan leda till behov av ekonomiskt stöd. Under året förväntas personer som söker försörjningsstöd på grund av arbetslöshet, som relativt sett står nära arbetsmarknaden, att öka. För att kunna erbjuda dessa personer adekvat stöd är nämndens nära samarbete med stadens arbetsmarknadsförvaltning och Jobbtorg central. För personer i utsatt ekonomisk situation med överskuldssättning erbjuds budget- och skuldrådgivning.

När arbetslösheten växer riskerar de grupper som står längre från arbetsmarknaden att få svårare att få jobb. För den gruppen erbjuds särskilt stöd såsom skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare, OSA. Nämnden erbjuder även kommunala visstidsanställningar, Stockholmsjobb. För personer som står långt från arbetsmarknaden behövs nära samverkan med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och hälso- och sjukvården.

Samhällsvägledning för nya anlända

Nämnden erbjuder samhällsvägledning till nyanlända genom samverkan med stadsdelsnämnderna Kungsholmen och Norrmalm. Arbetet leds av Norrmalm och bedrivs i projektform. Samhällsvägledningen är ett komplement till befintliga etableringsinsatser och syftar till att stötta nyanlända mot egen försörjning och stadigvarande boende. Samhällsvägledningen är tillgänglig, flexibel och av god kvalitet. Barnfamiljer är särskilt prioriterade.

Den faktor som främst påverkar möjligheten att ordna ett eget stadigvarande boende är egen försörjning och samverkan med andra aktörer är avgörande för att stötta nyanlända mot varaktig försörjning.

Nyanlända är en heterogen grupp med skilda behov. En faktor som påverkar behoven är om den nyanlända är innan, i eller ur etableringen. En annan faktor är om den nyanlända är egenbosatt eller anvisningsbosatt. Anhöriga som ansluter till tidigare ensamkommande är en grupp egenbosatta i behov av ett mer sammanhållet stöd.

Fokusområden 2021

Lindra de ekonomiska effekterna av pandemin

Den ökade arbetslösheten i pandemins spår har lett till att fler hushåll ansöker om försörjningsstöd jämfört med tidigare år. Under 2020 har fler unga människor och människor som står nära arbetsmarknaden sökt försörjningsstöd på grund av arbetslöshet än tidigare. För att möta det ökande behovet kommer nämndens arbete med att stödja individer att klara sin egen försörjning att fortsätta utvecklas. För att minska risken för ett långvarigt biståndsberoende är det viktigt att nämnden tidigt kan erbjuda stöd och insatser anpassade utifrån individens behov. Genom fortsatt utveckling av effektiva arbetssätt, vilket bland annat inkluderar planering för införandet av digitala ansökningar, ökar tillgängligheten för den enskilda.

Förstärkt bostadsvägledning

Antal ärenden med hyresskulder ökar och även antalet hushåll med osäkra boendeförhållanden. För den som saknar stadigvarande bostad kan nämnden erbjuda tillfällig akutlogi. Utöver de svårigheter som avsaknad av eget boende innebär, inte minst för barnfamiljer, ger behovet för akutlogi höga kostnader för nämnden.

Under 2021 inleder nämnden en särskild satsning på stöd till hushåll med osäkra boendeförhållanden. Satsningen kommer att göras inom ramen för det ettåriga projektet Förstärkt bostadsvägledning. Syftet med projektet är att samordnat verka för att på ett resurseffektivt sätt säkra ökat stöd till bostadssökande personer. Projektets målsättning är att förebygga bostadslöshet, korta tiden för personer i tillfälliga boenden och stärka individens möjlighet att leva ett självständigt liv. Äldre som riskerar hemlöshet samt hushåll med minderåriga barn kommer att prioriteras genom aktivt stöd i att hitta ett mer hållbart boende.

Inom ramen för projektet kommer försörjningsstödsenheten att förstärkas med två medarbe-

tare. Deras uppdrag blir att kartlägga processen kring arbetet med bostadslöshet inom stadsdelen och utarbeta strukturer och metoder för resurseffektivare samordning av arbetet.

Feriearbete till prioriterade grupper

Nämnden ska fortsätta sitt arbete för att fler ungdomar med funktionsnedsättning, och med sociala skäl, ska erbjudas möjlighet att söka feriejobb i stadens regi. Ungdomens behov och önskemål ska så långt möjligt matchas till ett feriearbete som är arbetslivsförberedande.

Agenda 2030

Nämndens arbete med att erbjuda stöd till den som inte klarar sin egen försörjning bidrar till det första målet i Agenda 2030, Ingen fattigdom. Barns behov beaktas särskilt när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Andelen barn som lever i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd är låg inom stadsdelen. Även det vräkningsförebyggande arbetet har koppling till Agenda 2030. För de hushåll som lever i osäkra boendeförhållanden görs en särskild satsning under året. Genom att prioritera ungdomar med funktionsnedsättning och eller sociala skäl vid fördelning av feriejobb bidrar nämnden till mål 10, Minskad ojämlikhet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	0,4 %	2,7 %	Tertial
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,4 %	1,5 %	Tertial
Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)		Fastställs 2021	Tertial
Kommentar			
Stadsledningskontoret utvecklar mätmetod under året.			
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,25 %	1,0 %	Tertial
Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	6 st	800 st	Tertial
Antal tillhandahållna platser för feriejobb	150 st	Tas fram av nämnd	Tertial
Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	6 st	Tas fram av nämnd	Tertial
Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	50	Tas fram av nämnd	Tertial
Antal unga 20-29 år som varken arbetar eller studerar som nåtts av uppsökande verksamhet och tagit del av arbetsmarknadsinsatser		Tas fram av nämnd	Tertial
Kommentar			
Enligt stadsledningskontoret kommer indikatorns mätmetod att anges senare under året.			
Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	150 st	9 000 st	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna revidera riktlinjerna för det kommunala aktivitetsansvaret	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

1.1.1 På Östermalm är människor självförsörjande och vägen till arbete är kort

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå kommunfullmäktiges mål genom att:

- Bedriva ett intensivt arbete med särskilt fokus på den ekonomiska effekten som följer av covid-19-pandemin.
- Ge personer som uppstår ekonomiskt bistånd stöd och individuellt utformade insatser för att nå egen försörjning.
- Särskilt prioritera utvecklingen av arbetssätt för sjukskrivna och personer med sociala och eller medicinska skäl för att sänka trösklarna till arbete,
- I samarbete med arbetsmarknadsnämnden under året säkerställa att handläggningen av ekonomiskt bistånd sker i enlighet med gällande rutiner för att säkra relevanta insatser och tidig vägledning till arbete.
- Fortsätta att utveckla och stärka samverkan mellan socialtjänstens olika verksamheter för att hushåll med osäkra boendeförhållanden, särskilt barnfamiljer, ska hitta en varaktig bostad.
- Utgå från ett tydligt barnperspektiv och särskilt beakta barns behov när vuxna söker ekonomiskt bistånd.
- Tillsammans med socialnämnden arbeta för att minimera felaktiga utbetalningar, och fortsätta att utveckla arbetet för att utbetalningar av ekonomiskt bistånd ska bli rätt från början.
- Prioritera ungdomar med funktionsnedsättning, och eller med sociala skäl, vid fördelning av feriejobb.
- Nyanlända erbjuds en snabb och aktiv samhällsvägledning.

Förväntat resultat

Arbetslösa personer som uppstår försörjningsstöd till följd av covid-19 får snabba, effektiva insatser och bidragstiden blir kort. Andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen är fortsatt låg. Antal hushåll som långvarigt uppstår ekonomiskt bistånd, mer än ett år, minskar. Tiden för boende i akut logi är kort. Ungdomar med funktionsnedsättning och eller sociala skäl som söker feriejobb i stadens regi prioriteras. Nyanlända får ta del av en aktiv samhällsvägledning som bidrar till ökade möjligheter att etablera sig i samhället.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel nyanlända kvinnor och män som får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att stadsdelsförvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsområdet.	100 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsätta utvecklingen av arbetssätt för att nå nyanlända kvinnor och män (egenbosatta, anhöriga och kommunanvisade) med erbjudande om samhällsvägledning.	2021-01-01	2021-12-31
Inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända fortsätta att utveckla arbetssätt och aktivt vägleda de nyanlända i samhälls- och bostadsfrågor	2021-01-01	2021-12-31
Inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända utveckla samarbete med representanter för civilsamhället och/eller andra aktörer avseende etableringsfrämjande aktiviteter för nyanlända.	2021-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Nämnden bidrar till fullmäktiges mål genom att fortsätta utveckla trygghets- och säkerhetsarbetet samt genom att arbeta för att Östermalms parker och grönområden ska vara välskötta, tillgängliga och välkomnande för alla.

Tryggt och säkert stadsdelsområde

Nämndens arbete utgår ifrån Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023 samt från Stockholms stad trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021. Stadens trygghetsprogram är under revidering och förväntas vara klart i början av 2021.

Det säkerhetsfrämjande arbetet syftar till att upprätthålla krisberedskap, civilt försvar, säkerhetsskydd och informationssäkerhet, att minska risken för olyckor samt förebygga otillåten påverkan och hot och våld mot anställda. Arbetet med att förbättra och upprätthålla beredskapen och för att hantera oförutsedda extraordinära händelser fortsätter. Ett förändrat omvärldsläge ställer ökade krav på höjd krisberedskapsförmåga och en kontinuerlig anpassning till planering för återtagande av det civila försvaret. Pandemin har prövat såväl stadens som stadsdelsförvaltningens krishanteringsförmåga och uthållighet. Erfarenheter och lärdomar från 2020 tas omhand och omsätts i den fortsatta beredskapsplaneringen. Genom åtgärder som baseras på årliga risk- och sårbarhetsanalyser, som innefattar även andra typer av extraordinära händelser, stärks verksamhetens robusthet.

Även arbetet för att motverka våldsbejakande extremism fortsätter. Nämnden kommer att revidera sin handlingsplan i samband med tertialrapport 1. Revideringen sker i samråd med den centrala samordnaren för stadens arbete.

Det trygghetsfrämjande arbetet syftar till att öka tilliten till stadens verksamheter och människor emellan. Det trygghetsfrämjande arbetet omfattar även brottsförebyggande insatser. Nämnden samverkar med bland annat polisen, lokala fastighetsägare, näringsidkare och civilsamhället samt andra förvaltningar inom staden i trygghetsarbetet. Synpunkter som inkommer via synpunktsportalen, genom trygghetsvandringar och medborgarförslag analyseras kontinuerligt för att identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och där genomföra trygghetsåtgärder. Insatserna kan handla om att förbättra siktbarhet, orienterbarhet och belysning i parker. Det kan också handla om att utveckla målpunkter för att aktivera och befolka olika delar av en park. Även området skötsel påverkar den upplevda tryggheten, då ett prydligare och mer omhändertaget intryck gör att platsen upplevs som tryggare. Nämnden ansöker om medel för trygghetskapande åtgärder, se bilaga 4.

Parker och grönområden är välskötta, tillgängliga och välkomnande för alla

När Stockholms befolkning växer, ökar nyttjandet av stadens offentliga rum och parkerna blir allt mer betydelsefulla för rekreation och livskvalitet. Många av Östermalms parker är redan idag intensivt använda med många parkbesökare. Det ökande trycket på parker ställer höga kvalitetskrav på parkskötsel, underhåll och upprustning. Parkerna ska skötas och utvecklas så att de blir långsiktigt hållbara. Detta är en stor utmaning när staden förtätas och andelen parkmark inte växer i motsvarande grad. Den pågående pandemin har dessutom gjort att besökstrycket i parker och grönområden har ökat ytterligare, då fler väljer att träffas eller förlägga aktiviteter utomhus. Samverkan sker därför med andra förvaltningar och fastighetsägare i sta-

den för att utveckla platser i stadsmiljön som kan göras mer tillgängliga och öppna för allmänheten. Förvaltningen samverkar med trafikkontoret kring viktiga stadsmiljöer för Östermalmsborna som till exempel Valhallavägen, Östermalmstorg och Gösta Bomans plats/Karlaplan.

Nämndens parkplan anger strategier och mål för utveckling av parker och gröna gaturum och är styrande för de insatser som görs. Parkernas karaktärsdrag och gröna kulturvärden ska förvaltas. Åtgärder som vidtas ska syfta till att värna och utveckla de kvaliteter och värdefulla kulturmiljöer som finns. För att på ett tydligare sätt följa upp nämndens investeringsprojekt kommer en utvärdering av en nyligen upprustad park genomföras under året.

Rent, snyggt och trivsamt i parkerna

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med informations- och kommunikationsinsatser i samverkan med trafikkontoret som syftar till att öka engagemanget och det gemensamma ansvaret för parkerna. Under året kommer nämnden att ge idrottsföreningar möjlighet att städa i parkerna i samverkan med organisationen Städa Sverige. Förvaltningen kommer likt tidigare år att anställa sommarpraktikanter för att förstärka uppföljning och kontroll av parkdriftsentreprenören under sommaren, då besöksstrycket i parkerna är som störst.

Hållbarhet och slitagetålighet

Minskad andel parkyta per invånare och ökat besöksstryck i parker och grönområden innebär ett ökat slitage vilket i sin tur leder till ökade driftskostnader. Pandemin har dessutom gjort att besöksstrycket har ökat ytterligare. Detta ställer också krav på slitstarka material som även är miljömässigt hållbara. Konsekvenser av den torra sommaren 2018 syns fortfarande i parkerna. Förvaltningen fortsätter att byta ut träd och annat växtmaterial som dött eller blivit skadat till följd av torkan. För att skapa hållbara parker satsar förvaltningen även extra på skötseln av nyligen upprustade parker, så att växtligheten får en god start och kan etablera sig på ett bra sätt.

Medborgardialog

Nämnden utvecklar kontinuerligt fler funktioner i parkerna och arbetar för att möta allmänhetens olika behov och önskemål. Samtidigt tas hänsyn till parkernas kulturhistoriska och ekologiska värden. Förvaltningen svarar kontinuerligt på ökat antal synpunkter som kommer in från allmänheten och fortsätter att genom medborgardialog öka invånarnas delaktighet och möjlighet att påverka vid utvecklingen av stadsdelsområdets parker. Medborgardialogen kan vara i form av parkvandringar, parksamråd på plats inför parkupprustningar, enkäter på webb och på plats i parker, trygghetsvandringar med olika målgrupper och genom medborgarförslag.

Investeringsprojekt i parker 2021

Arbetet med ett upprustningsförslag för Ruddammsparken slutförs och åtgärder påbörjas under våren. Lekplatsen används flitigt av barn på flera närliggande förskolor. Upprustningen av innergårdar i Hjorthagen fortsätter. Längs med Ekhagens strandpromenad kommer den del som består av en bryggspång i trä att rustas upp för ökad tillgänglighet. Åtgärder kommer att genomföras i Roslagsparken, bland annat kommer gångvägen som går genom parken asfalteras. För att stärka blomsterprakten kommer bland annat perennplanterarna vid Värtavägen att förnyas. Vid Breitenfeldtskatan kommer parktorgets gräsyta att rustas.

Fokusområden 2021**Stärkt och vidareutvecklat trygghets- och säkerhetsarbete**

Arbetet med trygghets- och säkerhetsfrågorna behöver ledas, systematiseras och struktureras på en övergripande nivå. Nämnden kommer därför under året att förstärka ledningen av trygghets- och säkerhetsarbetet och bygga strukturer för samverkan såväl mellan avdelningarna inom förvaltningen som med utomstående aktörer.

Lokal samverkansöverenskommelse

Samverkan mellan förvaltningen och lokalpolisområde Norrmalm sker bland annat genom den lokala överenskommelsen som parterna upprättar. I samverkan tas en gemensam lokal lägesbild fram. Den lokala lägesbilden beskriver de aktuella problemen i området och orsakerna till dessa. Utifrån orsaksanalysen enas parterna om inriktning, prioriterade områden, mål och uppföljning för det lokala arbetet.

Under 2021 kommer prioriterade områden bland annat att omfatta barn och unga i risk för kriminalitet, riktat arbete mot avgränsade platser samt särskilt utsatta och sårbara brottsoffer. Med utgångspunkt från barnperspektivet avser förvaltningen i samverkan med Norrmalms stadsdelsförvaltning, utbildningsförvaltningen och lokalpolisområde Norrmalm utveckla en samverkan för ökad trygghet för barn och unga. Formerna ska utvecklas gemensamt under 2021. Genom samordnade resurser utifrån en gemensam lägesbild ökar chansen att nå målen. En revidering av samverkansöverenskommelsen har inletts och utvidgats till att även omfatta utbildningsförvaltning och eventuellt andra aktörer.

Platssamverkan

Nämnden samverkar med polisen, lokala fastighetsägare, näringsidkare och civilsamhället samt andra nämnder och bolag inom staden i trygghetsarbetet. På Östermalm har det sedan flera år bedrivits samverkan på olika specifika platser, men inte platssamverkan. Platssamverkan bedrivs med lokala aktörer knutna till den geografiska platsen. Stureplan är en plats där trafikkontoret och polisen samverkar kring de trafikavstängningar som genomförs vid på fredag- och lördagsnätter och där polisen också har gemensamma utsättningar med ordningsvakter knutna till krogarna och närområdet. Stadsdelsnämnden har inte haft en aktiv del i denna samverkan.

Platssamverkan i stadsdelsområdet behöver utvecklas, utvidgas och på ett tydligare sätt inkludera stadsdelsnämnden. Den lokala lägesbilden ligger till grund för var platssamverkan sker. Nämnden kommer att vara sammankallande part och driva på för platssamverkan och platsaktivering på prioriterade platser.

Trygghetsskapande åtgärder i parker och grönområden

Nämnden får in många synpunkter och förslag kring stadsdelens parker och grönområden. Flera av dessa från parkbesökare som känner otrygghet eller annat obehag då de upplever att ordnings- och trivselsregler inte följs. Nämnden kommer därför fortsätta arbetet med att förtydliga och synliggöra de allmänna trivselsreglerna i parker och grönområden. För att bidra till att stärka den upplevda tryggheten kommer även arbetet med att stärka kommunikationen kring goda exempel på trygghetshöjande åtgärder som genomförs i parkerna att fortsätta under året.

För att öka tryggheten kommer slyröjning att genomföras för att förbättra siktbarheten. Till- sammans med trafikkontoret och exploateringskontoret ses möjligheterna att göra Finlands- parken trivsammare och tryggare över, bland annat kommer vegetationsåtgärder att genomfö- ras. Gångstråket genom parken används av många för att ta sig från tunnelbanan till de många arbetsplatserna och båttrafiken i Södra Värtan. För ökad trivsel och trygghet kommer en extra satsning på perennplanteringar samt rustning av gångvägar och gräsmattor att genomföras.

Agenda 2030

Stockholm stads trygghetsmätning 2020 visar att en högre andel Östermalmsbor upplever stadsdelen som en trygg plats att bo på, jämfört med invånarna i staden som helhet. Det är ingen skillnad i upplevelse mellan män och kvinnor på Östermalm gällande denna fråga. På frågan *Om du går ut ensam sent en kväll i området du bor i, känner du dig trygg eller otrygg eller går du i stort sett aldrig ut ensam på kvällarna?* är det något fler som svarar att de är otrygga eller aldrig går ut ensamma i området i 2020 års mätning, än vid föregående mätning, 2017. 93 procent uppger att de är trygga i den här situationen på Östermalm jämfört med sta- dens snitt som är 90 procent. Största andelen otrygga finns i åldrarna 65-79 år, men även de över 80 år, kvinnor och funktionsnedsatta tycks vara mer otrygga i den här specifika situat- ionen.

Stockholmsenkäten visar att pojkar/unga män är mer utsatta för faktiska hot och våldssituat- ioner än flickor/unga kvinnor. Nämnden arbetar sedan länge för att stärka vuxennärvaron på stan genom fältassistenter och i samverkan med föreningen Föräldravandring på Östermalm. Nämndens förebyggande arbete syftar till att förhindra att ungdomar dras in i kriminella kret- sar och sker i samarbete mellan skola, socialtjänst och polis, se mål 1.4.

I stadsplaneringen finns ett tydligt tillgänglighetsperspektiv, som även bidrar till arbetet för en Äldrevänlig stad. Nämnden arbetar med olika typer av åtgärder för att öka tillgängligheten, som till exempel kontrastmarkeringar och räckeskompletteringar i trappor, utplaceringar av nya tillgängliga bänkar och anläggning av nytt jämnare markmaterial. Jämställdhetsperspekti- vet finns med när program för parkupprustningar tas fram och i de remisser som förvaltningen svarar på. Nämndens arbete för att nå verksamhetsområdesmålet bidrar därmed till flera av målen i Agenda 2030, däribland mål 5, Jämställdhet, mål 10, Minskad ojämlikhet, mål 11, Hållbara städer och samhällen samt mål 16, Fredliga och inkluderande samhällen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	82 %	79 %	År
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld	88,5 %	-	År
Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	73 %	År
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grön- områden	73 %	73 %	År
Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	87 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Trafiknämnden ska, med stöd av kommunstyrelsen, utreda möjligheterna att i lämplig stadsdel initiera ett pilotprojekt för att möjliggöra för näringslivet och civilsamhället att bidra till stadsmiljöverksamheten	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

1.2.1 Östermalms stadsdelsområde är tryggt och säkert

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Trygghets- och säkerhetsarbetet tar sin utgångspunkt i stadens nya trygghets- respektive säkerhetsprogram.
- Samverka med polisen och andra deltagande parter utifrån den lokala samverkansöverenskommelsen, som utgår från en gemensam lägesbild och prioriterade fokusområden.
- Genomföra trygghetsvandringar som leder till trygghetshöjande åtgärder.
- Vidta åtgärder utifrån årliga risk- och sårbarhetsanalyser.
- Fortsätta arbetet mot våldsbejakande extremism och årligen revidera nämndens handlingsplan.
- Fortsatt krisberedskapsplanering och övning utifrån nämndens krisledningsplan.

Förväntat resultat

Arbetet kring samverkansöverenskommelsen är tydliggjort utifrån arbetssätt, mål och syfte för samverkansparterna. Platssamverkan har utvecklats och etablerats. Andelen invånare som känner sig trygga i stadsdelsområdets parker och grönområden är fortsatt hög.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel invånare som känner sig trygga i parker och grönområden	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra slyröjning i Hjorthagen och Ekshagen, förutsatt att trygghetsmedel erhålls.	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

1.2.2 Parker och grönområden är välskötta, tillgängliga och välkomnande för alla

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Skötsel och utveckling av parker och grönområden utgår från mål och riktlinjer i Östermalms parkplan.
- Parkerna sköts av upphandlad entreprenör enligt en så kallad funktionsupphandling som utgår från tydliga skötsel mål.
- Analysera och åtgärda inkomna förslag och synpunkter.
- Parkuprustningar genomförs kontinuerligt utifrån given investeringsbudget.

Förväntat resultat

Uppföljning av entreprenören och medborgarundersökningen visar att kvaliteten på skötseln och renhållningen i Östermalms parker och grönområden ökar jämfört med föregående år. Parker och grönområden utvecklas i dialog med invånarna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ge idrottsföreningar möjlighet att städa i parkerna i samverkan med stadsdelsförvaltningarna och organisationen Städa Sverige.	2021-01-01	2021-12-31
Implementering av Driftportalen park, ett nytt system för uppföljning och dialog med driftsentreprenören.	2021-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Nämnden bidrar till fullmäktiges mål genom att arbeta för att alla barn i Östermalms kommunala förskolor får det stöd de behöver för att lära och utvecklas i en förskola tillgänglig för alla. Varje barn ska nå sin fulla potential i en förskola av hög kvalitet baserad på trygghet och omsorg i en stimulerande miljö. I utbildningen blandas och balanseras olika kunskapsformer för att bilda en meningsskapande helhet för barnen. Ett temainriktat arbetssätt bidrar till att deras lärande blir både mångsidigt och sammanhängande. Enligt skollagen och förskolans läroplan, Lpfö18, ska alla barn ges den ledning och stimulans som de behöver för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt. För de barn som är i behov av särskilt stöd är det av största vikt med tidiga och individanpassade insatser. Barn som riskerar att fara illa uppmärksammas i samarbete med socialtjänsten.

Planeringen av barngrupperna utgår från barnens behov, barngruppens sammansättning, utbildningens innehåll, lokalernas utformning och den pedagogiska kompetensen. Barnen organiseras i mindre grupper under hela dagen, särskilt när barnen möter något nytt eller en aktivitet som kräver en lugn miljö.

Meningsskapande mötesplatser för ett livslångt lärande

Förskolan är en egen skolform och verksamheten styrs av både stat och kommun. Den statliga styrningen sker genom skollagen och läroplan för förskolan, Lpfö 18. I läroplanen betonas att förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen. Den kommunala styrningen sker bland annat genom fullmäktiges mål, Stockholms stads skolprogram och Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad.

Utifrån skollagen och Lpfö18 har Östermalms kommunala förskolor valt att särskilt lyfta fram och förtydliga fem områden i det dagliga arbetet tillsammans med, och för, barnen. Syftet med de gemensamma pedagogiska ställningstagandena Meningsskapande mötesplatser för ett livslångt lärande, är att dela en grundsyn på barnens rätt till en god, meningsfull och likvärdig utbildning i förskolan. Varje förskola utformar sedan sin egen pedagogiska inriktning och sina arbetssätt utifrån barngrupper och lokala förutsättningar. De fem områdena i Meningsskapande mötesplatser för ett livslångt lärande är:

”1. Professionellt ledarskap och aktivt medarbetarskap Utbildningen i förskolorna bygger på ett professionellt ledarskap och aktivt medarbetarskap där utgångspunkten är goda och

tillitsfulla relationer. Vi tar ansvar för den sociala miljön på förskolan och vi är alla viktiga förebilder. Rektorn har det övergripande ansvaret för att utbildningen riktas mot förskolans styrdokument. Förskollärarna har ett särskilt ansvar för att leda de målstyrda processerna och ansvara för att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet i utbildningen. Barnskötarna och alla i arbetslaget deltar aktivt i genomförandet och uppföljningen av utbildningen.

Vi är aktiva och stöttande i barnens lek, utforskande och lärande. Genom reflektion utvärderar vi vår praktik för att därigenom utveckla den vidare. Vi bemöter varandra med ödmjukhet, respekt och välvilja. Vi har ett lösningsfokuserat förhållningssätt och vi ser varandra som kompetenta kollegor. På så sätt skapar vi tillsammans en lärande organisation med barnens bästa i fokus.

2. Demokratiuppdraget Förskolans demokratiuppdrag innebär ett aktivt arbete med normer och värden där barnens delaktighet och inflytande är centrala delar. Vi arbetar enligt FN:s barnkonvention med utgångspunkten att barnen är individer med egna rättigheter. Vi efterfrågar barnens synpunkter, lyssnar till deras tankar och förslag och omsätter dessa i utbildningen. Genom pedagogisk dokumentation gör vi barnen delaktiga i sitt lärande och sin utveckling.

Vi tillämpar demokratiska arbetssätt och barnen har inflytande över sin utbildning. Rätten till delaktighet och inflytande innebär även ett ansvar att lyssna på andra och att ibland kompromissa. Vi utgår från människors lika värde och visar varandra respekt och hänsyn. Genom ett normkritiskt och interkulturellt förhållningssätt arbetar vi för allas rättigheter och lika värde. Vi reflekterar kring invanda tankemönster med målet att skapa ett inkluderande och välkomnande sammanhang för alla barn i våra förskolor.

3. Lek, lärande och utveckling Utbildningen i våra förskolor utgår från en helhetssyn på barn och barns behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Barnens erfarenheter, lust och sätt att lära samt söka kunskap ligger till grund för utbildningen och utformningen av undervisningen. Vi har ett lyhört, medforskande och undervisande förhållningssätt som stödjer barnen i deras lärande. Undervisningen är en målstyrd process som planeras, organiseras och följs upp. Syftet med undervisningen är att det ska ske ett lärande hos barnet eller barngruppen.

För att barnen ska uppleva meningsfullhet, utvecklas, lära och må bra utgör leken kärnan i utbildningen. Vi använder pedagogisk dokumentation för att följa, synliggöra och utveckla barnens läroprocesser. Vi lägger stor vikt vid reflektion tillsammans med barnen. Detta bidrar till att vi synliggör och kritiskt granskar vår praktik i syfte att vidareutveckla utbildningen för barnen i våra förskolor.

4. Tillgängliga lärmiljöer Utformningen av våra lärmiljöer, liksom det didaktiska innehållet i undervisningen, utgör basen i utbildningen. Lärmiljöerna är tillgängliga för alla barn. De är genomtänkta och anpassade för att stötta varje barns utveckling och lärande.

Lärmiljöerna och materialet, både ute och inne, inspirerar, utmanar och lockar barnen till lekfullt utforskande på många olika sätt. De bjuder också in till socialt samspel och kommunikation där deras intressen, initiativ och kreativitet uppmuntras och tas tillvara.

Vi ger barnen möjligheter att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer. Vi använder oss också av digitala verktyg som ett av många uttrycks sätt i kommunikation, reflektion och dokumentation tillsammans med barnen.

5. Hälsa och välbefinnande Utbildningen präglas av omsorg om barnens välbefinnande och

trygghet. Vi skapar därför varma och tillitsfulla relationer till barnen med fokus på deras olika förutsättningar och behov. Vi värnar även alla barns integritet och rätt till sin egen kropp.

I utbildningen ingår lekfullt lärande, omsorg, återhämtning och aktivitet i ett tempo som anpassas efter barnens behov. Barnen möter dagligen fysiska aktiviteter med varierande innehåll och där rörelseglädjen står i centrum. Dessa sker såväl planerat som spontant och i olika inom- och utomhusmiljöer. De näringsriktiga måltiderna sker i sin tur under lugna, lärande och trivsamma former.

Goda relationer, fysisk aktivitet, näringsriktiga måltider samt en hälsosam livsstil är dagliga inslag i utbildningen. Vi utgår från ett hållbart utvecklingsperspektiv och förmedlar handlingskraft och en positiv framtidstro till barnen.”

Fokusområden 2021

Systematiskt kvalitetsarbete

Nämnden prioriterar det systematiska kvalitetsarbetet inom förskolan utifrån de nationella målen i läroplanen i syfte att skapa kvalitet och likvärdighet för barnen.

Östermalms kommunala förskolors plattform

Under 2021 implementeras Östermalms kommunala förskolors plattform för utbildningens innehåll och genomförande. Den gemensamma plattformen är ett led i det aktiva arbetet för en likvärdig utbildning med hög kvalitet.

Undervisningen

Undervisningen fortsätter att utvecklas under 2021. Särskild vikt läggs vid arbetslagens kontinuerliga och systematiska uppföljning samt dokumentation och analys av varje barns utveckling och lärande. Detta görs för att följa barnens förändrade kunnande och utvärdera hur förskolan tillgodoser deras möjligheter att utvecklas och lära.

Skolplattformen

Förskoleundersökningen 2020 indikerar utvecklingsbehov rörande dokumentation av barnens utveckling och lärande samt barnens användning av digitala verktyg i sitt lärande. Områdena beaktas under året genom utformningen av arbetssätt och kommunikationen kring dessa till vårdnadshavarna, bland annat genom Skolplattformen.

Lärmiljöerna

Lärmiljöerna i stadsdelens förskolor får sammantaget höga resultat över tid i förskoleundersökningarna, men det förekommer en variation mellan förskolorna. Med en tillgänglig lärmiljö anpassad utifrån den variation av behov och förutsättningar som finns i en barngrupp, minskar även behovet av särskilt stöd. Under 2021 påbörjas därför ett utvecklingsarbete för att öka likvärdigheten i lärmiljöerna.

Barnhälsa

Förskolornas arbetslag ska uppmärksamma samt ge ledning och stimulans till alla barn samt särskilt stöd till de barn som av olika skäl behöver det i sin utveckling. Under 2021 fortsätter implementeringen av Östermalms kommunala förskolorsgemensamma rutiner för förebyggande och hälsobefrämjande samverkan kring barns lärande, hälsa och utveckling, Barnhälsa i Östermalms kommunala förskolor. Rutinerna innebär medvetet och systematiskt arbete med

generella och specifika åtgärder inom ramen för förskolans uppdrag. I arbetet stöttas förskolorna av stadsdelens samordnare för barnhälsa och en pedagogisk handledare, båda specialpedagoger.

Kompetensutveckling

Förskollärarnas och barnskötarnas kompetens är avgörande för kvalitetsutvecklingen i förskolan. En kompetensinventering hösten 2020 identifierade utvecklingsbehov avseende obehöriga barnskötare samt medarbetare med bristande kunskaper i svenska språket. Arbetet med riktad kompetensutveckling inleddes under året.

Under 2021 kommer även en riktad satsning ske för att utveckla och stärka förskollärarnas och rektorernas pedagogiska ledarskap. Satsningen syftar till att förstärka barnens lika möjligheter att utvecklas inom förskolans utbildning och undervisning utifrån läroplansuppdraget.

I förskoleundersökningen 2020 värderade vårdnadshavarna förskolornas arbete med barnens språkutveckling fortsatt högt. Som stöd i det språkutvecklande arbetssättet har Östermalms kommunala förskolor utbildat fyra kursledare i Flerspråkighet i förskolan. Kursledarna kommer under 2021 att inleda vidareutbildandet av sina kollegor. I vidareutbildningen involveras även de fyra förskollärare som inlett högskolestudier i Flerspråkighet och interkulturalitet i förskolan.

Samverkan

Samarbete och utbyte sker på olika sätt med exempelvis grundskola, socialtjänst och fristående förskolor. Under 2021 kommer fokus ligga på kvalitetsutveckling av övergången förskola-skola i samverkan med utbildningsnämnden. I samarbete med socialtjänsten utvecklas processerna med att förebygga att barn far illa och att utsatta barn stöttas, se vidare under mål 1.4.

Fysisk aktivitet

Barns behov av fysisk aktivitet och betydelsen den har för deras hälsa och lärande uppmärksammas alltmer vartefter den beläggs vetenskapligt. Nämndens förskolors samlade resultat i förskoleundersökningen gällande barnens tillgång till fysisk aktivitet är högt, men det finns en variation mellan förskolorna. Utifrån barns behov och ett likvärdighetsperspektiv kommer därför nämnden under året att fortsätta fokusera särskilt på fysisk aktivitet som ett utvecklingsområde.

Nämnden säkerställer att alla barn fortsätter att omfattas av en strategi för att öka deras fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen. Strategierna ska:

- utarbetas lokalt och anpassas efter varje förskolas behov och förutsättningar
- bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet
- omfatta såväl inom- som utomhusmiljöer
- betona rörelseglädje och pedagogernas betydelse som aktiva förebilder
- följas upp och revideras vid behov
- kommuniceras med vårdnadshavarna

Agenda 2030

Förskolans uppdrag är att genomföra en utbildning som lägger grunden för ett livslångt lärande. Utbildningen ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn. Utbildningen ska också

utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Arbetet med att nå verksamhetsmålet ansluter därmed väl till mål 4 i Agenda 2030, God utbildning för alla. Förskolornas arbete kring fysisk aktivitet är direkt kopplat till mål 3, God hälsa och välbefinnande. I förskolornas uppdrag ingår också att främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Utbildningen ska genomföras i demokratiska former och lägga grunden till ett växande intresse och ansvar hos barnen för att aktivt delta i samhället och för en hållbar utveckling. Därmed arbetar förskolan aktivt med normer och värden som ryms inom målområde 16, Fredliga och inkluderande samhällen.

Vad gäller mål 5, Jämställdhet, arbetar förskolorna med barnens lika möjligheter oberoende av till exempel kön. Det är också något som vårdnadshavarna uppmärksammar. I senaste förskoleundersökningen svarade 96 procent att de upplever att deras barn ges lika möjligheter. Variationen mellan pojk- och flickföräldrars svar var fortsatt låg. En analys av förskoleundersökningens resultat visar, i likhet med föregående år, att vårdnadshavare till flickor generellt är något mer nöjda än pojkarnas vårdnadshavare. Detta är ett resultat som stadsdelen delar med staden i stort. De skillnader som finns i nöjdhet mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar speglar sannolikt förväntningar och normer som finns kopplade till flickor respektive pojkar i samhället. I förskolorna pågår ett löpande utvecklingsarbete för att ett normmedvetet förhållningssätt ska råda bland personalen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33 %	33 %	Tertial
Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	90 %	88 %	År
Antal barn per grupp	16	16	Tertial
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6	3,6	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att alla förskolor arbetar med sin strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2021-01-01	2021-12-31
Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna stärka uppföljningen av underlagen till förskolerapporten för att säkerställa och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet	2021-01-01	2021-12-31
Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för att kunna genomföra ett pilotprojekt för screening för läs- och skrivsvårigheter i förskolan	2021-01-01	2021-12-31
Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna utreda hur språkutvecklingen sker i förskolan, och vilka åtgärder som kan öka förutsättningarna för språkutvecklingen	2021-01-01	2021-12-31
Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna verka för en ökad likställighet gällande bedömningsgrunderna till barn i behov av särskilt stöd i förskolan samt till avsteg från vistelsetiden för barn till föräldralediga	2021-01-01	2021-12-31
Utbildningsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samverkan med arbetsmarknadsnämnden genomföra en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal vid behov	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utbildningsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna öka andelen inskrivna barn i förskolor i områden där inskrivningsgraden är låg, med fokus på områden som är mindre socioekonomiskt gynnsamma	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

1.3.1 Varje barn i Östermalms kommunala förskolor utvecklar sina förmågor och sitt kunnande i en god pedagogisk lärmiljö

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Utbildningen utgår från en helhetssyn på barn och barns behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.
- Utbildningen och undervisningen utformas i enlighet med Lpfö 18 och de gemensamma pedagogiska ställningstagandena Meningsskapande mötesplatser för ett livslångt lärande.

Förväntat resultat

Fortsatt hög andel nöjda vårdnadshavare till barn i förskolan. Fortsatt hög andel vårdnadshavare som är nöjda med dokumentationen av deras barns utveckling och lärande. Andelen vårdnadshavare som upplever att deras barn använder digitala verktyg/hjälpmiddel i sitt lärande ökar. Fortsatt hög andel vårdnadshavare upplever att deras barn uppmuntras att utveckla sitt språk och att deras barn har lika möjligheter att utvecklas i förskolan. Fortsatt hög andel vårdnadshavare som upplever att den pedagogiska miljön i barnens förskola uppmuntrar till lek, utveckling och lärande. Barnen deltar dagligen i pedagogledda och varierande fysiska aktiviteter. Andelen vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till fysisk aktivitet är fortsatt hög.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel förskolor med en implementerad lokal strategi för fysisk aktivitet.	100 %		År
Andel förskolor som använder Skolplattformens Planerings- och bedömningsverktyg.	100 %		År
♀ Andel nöjda vårdnadshavare som upplever att den pedagogiska miljön i barnens förskola uppmuntrar till lek, utveckling och lärande	88 %		År
♀ Andel nöjda vårdnadshavare vad gäller att barnen uppmuntras till fysisk aktivitet.	85 %		År
♀ Andel nöjda vårdnadshavare vad gäller deras barns användning av digitala verktyg i sitt lärande.	75 %		År
♀ Andel nöjda vårdnadshavare vad gäller deras barns lika möjligheter att utvecklas i förskolan	95 %		År
♀ Andel nöjda vårdnadshavare vad gäller deras barns språkutveckling.	87 %		År
♀ Andel nöjda vårdnadshavare vad gäller dokumentationen av barnens utveckling och lärande.	75 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetsgrupp med ledningsrepresentanter kopplad till Skolplattformen, med fokus på Planerings- och bedömningsverktyget.	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Framtagande av stadsdelsgemensamt underlag för basnivå gällande förskolornas lärmiljöer.	2021-01-01	2021-12-31
Frågan om att se över möjligheterna om inrättande av karriärtjänster lyfts i utbildningsförvaltningens förskoleavdelnings chefsforum för avstämning och diskussion med stadens övriga skolchefer.	2021-01-11	2021-12-31
Implementering av Barnhälsa i Östermalms kommunala förskolor.	2021-01-01	2021-12-31
Implementering av Östermalms kommunala förskolors plattform för utbildningens innehåll och genomförande.	2021-01-01	2021-12-31
Kommunikation och förtydligande av förskolans uppdrag enligt läroplanen till vårdnadshavare kopplat till barnens användning av digitala verktyg.	2021-01-01	2021-12-31
Lokala strategier för daglig ökad fysisk aktivitet i förskolan utarbetas.	2021-01-01	2021-06-30
Utbildning i "Flerspråkighet i förskolan" för pedagoger på Östermalm	2021-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Nämnden bidrar till fullmäktiges mål genom att erbjuda insatser till boende i stadsdelen med behov av stöd. Utgångspunkten för stödet är att stärka individens möjlighet att leva ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar. Respekten för självbestämmande och integritet är, liksom ett gott bemötande, centralt i arbetet. Detta skapar förutsättningar för den enskildes möjlighet att vara delaktig i såväl planering som genomförandet av stödet. Socialtjänstens handläggning ska vara rättssäker och principen om likställighet över staden tillämpas genom följsamhet till stadens riktlinjer.

Vuxna och barn som har behov av stöd av socialtjänst och hälso- och sjukvård ska erbjudas en samordnad individuell plan, SIP. Socialtjänsten ska ta initiativ till, och samverka i, att sådana planer upprättas.

Socialtjänsten ska utveckla sitt arbetssätt med utgångspunkt i lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. En del i det arbetet är att, tillsammans med Region Stockholm och socialnämnden, utveckla samarbetet med öppenvården och utveckla stödet vid utskrivningen från slutenvården.

Nämndens arbete med att säkerställa ett barnrättsperspektiv inom alla verksamheter ska fortgå. I enlighet med barnkonventionen ska barnets bästa beaktas i alla åtgärder som berör barn. Inom funktionshinderomsorgen ska barnets möjlighet till delaktighet ske utifrån barnets förutsättningar och eventuellt behov av anpassat stöd ska erbjudas. I de fall en förälder eller vårdnadshavare är aktuell hos socialtjänsten ska barnrättsperspektivet säkerställas och insatser mellan vuxen- och barnhandläggning samordnas. I enlighet med stadens program om barnets rättigheter ska barnkonsekvensanalys göras i vuxenärenden där barn berörs.

Kunskap om barnkonventionen är en förutsättning för att kunna tillgodose barnets rättigheter. Nämndens arbete med att implementera barnkonventionen, bland annat med hjälp av stadens stödmaterial, kommer därför att fortsätta. Under 2021 driver socialtjänsten ett särskilt arbete med fokus på att implementera barnkonventionen i handläggning av familjerättsliga ärenden och familjehemsvården. Arbetet görs i samverkan med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR.

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Nämnden arbetar i enlighet med stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Programmets övergripande mål att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ges möjlighet att åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Det innebär att alla ska ha lika rätt till stadens skydd, stöd och service samt ges möjlighet att delta i alla delar av samhällslivet. I nämndens arbete ska brukarperspektivet vara vägledande. Detta kommer bland annat till uttryck genom de brukarundersökningar som genomförs inom olika verksamheter. Inom socialpsykiatri fortsätter samarbetet med Peer Support, som innebär att personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa utbildas till att arbeta som stödpersoner inom verksamheter som erbjuder vård, stöd eller rehabilitering.

Medarbetarnas kunskap om stadens program är viktig för att kunna tillvarata alla människors lika rättigheter. Nämnden kommer därför att fortsätta sitt arbete med att implementera programmet i alla delar av förvaltningen.

Nämndens råd för funktionshinderfrågor är en viktig del i samverkan med brukarorganisationerna. Rådets arbete är ett viktigt bidrag till nämndens löpande arbete. Med sin kunskap om, och erfarenhet av, funktionshinderperspektivet bidrar rådet till nämndens arbete.

Arbetet med att ge stöd åt personer med funktionsnedsättning beskrivs utförligare under nämndens mål 1.4.3.

Handlingsplan i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019– 2023

I enlighet med stadens strategi tog nämnden under hösten 2020 fram en handlingsplan för arbetet med att minska risken att barn och unga dras in i kriminalitet. Skolsociala team, föräldraskapsstöd och fältverksamhet i skolan tillsammans med fritidsverksamheten och ungdomsmottagningen är några arbetssätt som ingår i handlingsplanen. Nämndens arbete för barn och unga beskrivs mer utförligt nedan under rubrikerna Förebyggande arbete och insatser av hög kvalitet ger barn och unga goda uppväxtvillkor respektive Samverkan för barn och ungas välmående och skydd.

Förebyggande arbete och insatser av hög kvalitet ger barn och unga goda uppväxtvillkor

Alla barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt ska få det stöd och skydd som de behöver. Föräldrar ska erbjudas olika former av föräldraskapsstödsprogram och familjebehandling. I samverkan med innerstadsstadsdelarna och Region Stockholm planerar förvaltningen att fortsätta utvecklingen av ett familjecentrerat arbetssätt med familjecentral som en av komponenterna. En familjecentral riktar sig till barn och föräldrar med syftet att vara hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande. Familjecentral är en samverkansform mellan socialtjänst, öppen förskola och verksamheter inom Region Stockholm. Tillsammans med nämnda stadsdelsförvaltningar samt Hägersten-Älvsjö kommer förvaltningen med stöd av socialförvaltningen också att undersöka former för ett digitalt föräldrastöd.

Stödet till placerade barn och deras föräldrar ska fortsätta utvecklas i samarbete med socialnämnden, bland annat genom öppenvården, stadens familjehemsvård och barns tillgång till stödgrupper. Under året kommer nämnden, tillsammans med stadsdelarna Enskede-Årsta-Vantör och Södermalm, vara en del i MST SYD. Verksamheten erbjuder, utifrån multisystemisk terapi, MST, strukturerade öppenvårdsinsatser till familjer med barn i åldern 10-17 år.

Målgruppen är ungdomar som har allvarliga problem i skolan eller är aggressiva, våldsamma eller självdestruktiva, ungdomar som missbrukar och ungdomar som begår brott med risk för ytterligare kriminalitet.

Odenplans ungdomsmottagning erbjuder ungdomar rådgivning och stöd av kuratorer. Mottagningen riktar sig till ungdomar 12-22 år och bedrivs i samverkan med Region Stockholm. Ungdomsmottagningens uppdrag är att främja en god fysisk och psykisk hälsa, med fokus på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter bland unga. Från och med 2021 utökas Odenplans ungdomsmottagning med ytterligare två kuratorer med anledning av att den efter beslut av kommunfullmäktige blir kommunövergripande och ersätter Stockholms skolors ungdomsmottagning, SKUM. I början av året planerar mottagningen att införa lördagsöppet. Detta kommer att innebära ökad tillgänglighet för ungdomarna och möjlighet för nämnden att möta målgruppens behov. Arbetet med att nå ut till målgrupper som idag är underrepresenterade, däribland yngre pojkar, kommer att fortgå.

För ungdomar med psykisk ohälsa finns behov av en snabb, tillgänglig och sammanhållen vårdkedja. Förvaltningen har tillsammans med socialförvaltningen initierat ett samarbete med Region Stockholm för att undersöka möjligheten att erbjuda första linjens psykiatri inom ungdomsmottagningens verksamhet, eventuellt i form av ett pilotprojekt.

Nämnden fortsätter att utveckla det förebyggande arbetet riktat mot barn och unga. Arbetet sker i enlighet med stadens strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet och stadens program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken, ANDT. Nämnden har tagit fram handlingsplaner för respektive område som beskriver arbetet med utgångspunkt i stadsdelens lokala förutsättningar. Nämndens arbete i enlighet med ANDT-programmet samordnas genom nämndens preventionssamordnare. En viktig del i arbetet är samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och fritidsverksamheter.

Fältassistenter fortsätter med riktat fältarbete mot barn och ungdomar. Ett gemensamt arbete sker tillsammans med fältassistenter på Kungsholmen, Norrmalm och Södermalm. Utöver uppsökande fältarbete fortsätter arbetet med att utveckla stödet för att nå ut till barn och unga med information, råd och stöd. Under 2021 planeras ett digitalt stöd att utvecklas.

Genom samverkan med stadsdelarna Kungsholmen och Norrmalm ansvarar nämnden för ensamkommande barn och unga som anvisas till stadsdelen. Prognosen är att antalet ensamkommande barn och ungdomar fortsätter att minska. I syfte att förbereda ungdomar som är på väg ut i egen försörjning för vuxenlivet erbjuds stöd i form av bostadsvägledning. För ungdomarna som avslutas inom enheten, men har behov av fortsatt stöd, sker samverkan med berörda verksamheter för en bra övergång.

Vuxna i stadsdelområdet lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

Nämnden ska möjliggöra för stadsdelens invånare med psykiska funktionsnedsättningar att utvecklas utifrån sina förutsättningar genom att erbjuda stöd. Vidare ansvarar nämnden för att personer med missbruksproblem får stöd och vård. Nämndens arbete med att utveckla samarbetet med hälso- och sjukvården avseende personer som lider av psykisk sjukdom och missbruk fortgår.

Nämnden arbetar utifrån stadens program mot hemlöshet. Nämndens särskilda bosamordnare arbetar vråkningsförebyggande genom att personer som riskerar hemlöshet kontaktas och er-

bjuds stöd och rådgivning. Arbete sker i samverkan mellan förvaltningens socialtjänstavdelning och äldreomsorgsavdelning. Nämnden fortsätter att tillsammans med socialnämnden utveckla arbetssätt och utbud för övriga målgrupper som riskerar hemlöshet såsom barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden samt personer som beviljas försöks- och träningslägenheter och Bostad först.

Nämnden erbjuder arbetslivsinriktade insatser och sysselsättning för personer med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. För personer med psykisk ohälsa som står långt från arbetsmarknaden finns en öppen träffverksamhet.

Samarbetet med brukarorganisationer, brukarstyrd brukarrevison och Peer Support fortsätter med syfte att stärka den enskildes inflytande och delaktighet. Arbetet med att utveckla verksamheten ska ta sin utgångspunkt i brukarnas behov.

Personer med funktionsnedsättning lever ett självständigt liv och deltar på lika villkor i samhället

Nämnden arbetar för att personer med funktionsnedsättning erhåller insatser som anpassas efter den enskildes behov och förutsättningar. Syftet med insatserna är att stärka den enskildes förmåga till ett självständigt liv. Nämndens insatser och skyddsåtgärder är tillgängliga så att alla, oberoende av funktionsförmåga, kan tillgodogöra sig hjälpen. För att säkerställa principen om likställighet sker handläggningen enligt stadens beslutade riktlinjer. Ett starkt barnrättsperspektiv och barns delaktighet i ärenden som rör barn är fortsatt i fokus för nämndens arbete.

Brukarperspektivet genomsyrar alla insatser. Brukarnas delaktighet, inflytande och medverkan är utgångspunkten i arbetet. Som en del i förbättringsarbetet fortsätter arbetet med kollegiala kvalitetsobservationer.

Nämnden arbetar för att kunna erbjuda olika boendelösningar utifrån individens behov. En boendeplan för 2021-2031 gällande bostäder med särskild service kommer att tas fram i samverkan med innerstadsstadsdelarna. Syftet med planen är att skapa förutsättningar för staden för en långsiktig planering utifrån ett uppskattat behov av bostäder.

Nämnden samarbetar med andra verksamheter vars målgrupp faller inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning, såsom LSS-hälsan och syn- och hörselinstruktörer. För att säkerställa god kännedom om möjligheten att få stöd av syn- och hörselinstruktör kommer ett närmare samarbete mellan instruktören och nämndens verksamheter inom området att utvecklas. Samarbetet fortgår också med organisationer och föreningar som arbetar med funktionsnedsättnings- och tillgänglighetsfrågor för såväl barn som vuxna.

Arbete och studier är avgörande för ett självständigt liv och för en större delaktighet i samhället. Nämnden ska underlätta den enskildes möjligheter till arbete eller studier. Det sker genom samverkan med daglig verksamhet med uttalad arbetslivsinriktning och arbetsmarknadsnämndens riktade verksamheter. Nämnden ska verka för att anställa personer med funktionsnedsättning genom samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen.

Personer i relationer där våld förekommer får det stöd de behöver

Nämnden arbetar för att motverka våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Den som är utsatt för våld ska få stöd och skydd på de sätt hen behöver. Den som tillstår sig

utöva våld ska erbjudas hjälp att upphöra med det. Arbetet utgår från stadens nyligen reviderade program inom området. Den som är utsatt för våld kan också ha behov av annat stöd från socialtjänsten eller äldreomsorgen. Samverkan inom förvaltningen är därför en förutsättning för att kunna uppmärksamma och stötta individen. För att säkerställa ett gemensamt arbetssätt finns förvaltningsövergripande rutiner. Inom förvaltningen finns också en arbetsgrupp med representanter från förskola, äldreomsorg och socialtjänst. Gruppen fungerar bland annat som ett forum för erfarenhetsutbyte och stöd till kollegor i ärenden som rör våld i nära relationer.

Relationsvåldscentrum i innerstaden, RVCI, är nämndens öppenvårdsverksamhet som drivs i samverkan med innerstadsstadsdelarna. Centret erbjuder samtalsstöd för våldsutsatta och våldsutövare. Under 2021 kommer RVCI, i samverkan med socialförvaltningen och stadens andra RVC, att utveckla former för att ta emot barn i verksamheterna.

Nämnden ska säkerställa kompetens gällande särskilt sårbara gruppers risker för våldsutsatthet. Nämnden ska också motverka att det förekommer våld på de verksamheter som riktar sig till personer med funktionsnedsättning.

Fokusområde 2021

Samverkan för barn och ungas välmående och skydd

Samverkan innebär att aktörer samordnar och tillför sina specifika resurser, kompetenser och kunskaper kring ett gemensamt mål. Syftet med samverkan är att aktörer tillsammans skapar ett resultat som är mer än vad en part på egen hand kan åstadkomma.

Socialtjänsten ska under året fortsätta att stärka samverkan med förskola och skola för att tidigt identifiera barn som riskerar att utvecklas ogynnsamt. Ett syfte är att öka möjligheten att erbjuda tidiga och förebyggande insatser.

Orosanmälningar är ett viktigt verktyg för att tidigt kunna erbjuda stöd till barn och deras familjer. Kontaktvägarna till socialtjänsten för orosanmälningar och rådgivning ska vara tydliga. I de fall orosanmälan kommer från förskola eller skola sker återkoppling inom ramen för gällande lagstiftning. Förskola och skola, oavsett huvudman, ska ha kunskap och information om hur orosanmälningar görs. Under 2021 kommer nämnden arbeta för att säkerställa att kommunala och fristående utbildningsaktörer har information och kunskap för att göra orosanmälningar.

Genom samverkansforumet ”Öppet hus för förskola och skola” bjuder familjeenheten in till dialog om socialtjänstens arbete för barn och unga. Under 2020 ställdes arbetet om till digital form, ett arbetssätt som förväntas fortsätta under 2021. Familjeenheten kommer även fortsatt att erbjuda sig att delta vid skolans och förskolans planeringsdagar och utbildningstillfällen för att ytterligare stärka samverkan.

För barn med problematisk skolfrånvaro behövs en nära samverkan mellan socialtjänsten och skolan. Detta för att kunna erbjuda insatser som stabiliserar skolgången. Ibland kan det handla om att bryta en omfattande skolfrånvaro för barn och unga som är aktuella inom socialtjänsten. Under 2021 kommer arbetet med att införa arbetssättet med skolsocionom att intensifieras. Arbetssättet är en form av förebyggande arbete och utgår från samverkan mellan skola och socialtjänst. Arbetet kommer att ske i samverkan med utbildningsförvaltningen.

För barn i behov av särskilt stöd finns en strukturerad samverkan, BUS, genom en lokal över-

enskommelse mellan stadsdelarna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm, utbildningsförvaltningen och Region Stockholm. De gemensamma utgångspunkterna i arbetet är helhetssyn och samarbete, inflytande och delaktighet samt tidiga insatser som är evidens- och kunskapsbaserade. Förvaltningens satsning på SIP-samordnare, tillsammans med Kungsholmen och Norrmalm kommer att återupptas. Samordningen leder till en ökad samsyn och likställighet i arbetet med SIP.

Under 2021 kommer den lokala överenskommelsen om samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst inklusive prevention och fritid, att revideras. Syftet med överenskommelsen är att tydliggöra det gemensamma åtagande som parterna har för att skapa de bästa förutsättningarna för barn och ungas utveckling.

Agenda 2030

Nämndens arbete med att erbjuda individanpassat stöd så att boende i stadsdelen ska kunna leva ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar, bidrar till mål 10, Minskad ojämlikhet. I arbetet uppmärksammas särskilt utsatta grupper. Nämndens arbete sker i enlighet med stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Brukarperspektivet, som ska vara vägledande i nämndens arbete, stödjer också målet om minskad ojämlikhet.

För dem som behöver ett samordnat stöd av socialtjänsten och hälso-och sjukvården ska nämnden ta initiativ till att den enskilde erbjuds en samordnad individuell plan för stödet, vilket bidrar till mål 3, God hälsa och välbefinnande. Socialtjänsten, skola och förskola samverkar för barns skydd och välmående genom strukturerad samverkan i olika former, vilket bidrar till mål 4, God utbildning för alla.

Arbetet bidrar även till mål 5, jämställdhet. Arbeta för att förebygga och uppmärksamma våld i nära relationer är ett exempel. Den vanligaste formen av våld i nära relationer är en man som utövar våld mot en kvinna som han har, eller har haft, ett förhållande med.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från kronofogdemyndigheten	50 %	Tas fram av nämnd	Tertial
Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100 %	Tertial
Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	20 %	Fastställs t1	Tertial
Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	70 %	Tas fram av nämnd	Tertial
Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	91 %	öka	År
Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	94 %	öka	År
Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	80 %	År
Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75 %	75 %	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	50 %	Tas fram av nämnd	År
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	79 %	79 %	År
Andel personer som själv upplever att dem får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)		Fastställs 2021	År
Andel personer som själv upplever att dem får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)		Fastställs 2021	År
Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	75 %	Tas fram av nämnd	Tertial
Kommentar			
Ny indikator. Socialförvaltningen ska ta fram stödmaterial för uppföljning.			
Andel utredningar av barn och unga i vilka skola/förskola vidtalas	70 %	Tas fram av nämnd	Tertial
Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	5	Tas fram av nämnd	År
Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	50 st	Tas fram av nämnd	År
Antal vräkningar som berör barn	0	Tas fram av nämnd	Tertial
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	76 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Bostadsförmedlingen ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra åtgärder och nödvändiga ändringar samt se över hela processkedjan för att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation och har rätt till förtur också får tillgång till det.	2021-01-31	2021-06-30
Kommunstyrelsen ska tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda ansvaret för beställning av vissa eller alla typer av bostäder med särskild service i syfte att öka likställigheten och tillgången till fler LSS-bostäder. Utredningen ska innehålla en grundlig analys av de ekonomiska konsekvenserna på kort och lång sikt av eventuell flytt av beställaransvaret	2021-01-01	2021-12-31
Kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna, samt vid behov med stöd av arbetsmarknadsnämnden, utreda en utveckling av fritidsgårdarnas fortsatta uppdrag i syfte att nå fler och erbjuda mer kontinuerlig och planerad verksamhet, inklusive hur mer verksamhet kan ske mobilt och digitalt samt ta fram en modell för fortsatt drift av fritidsgårdar som stängts på grund av hot och kriminalitet.	2021-01-01	2021-12-31
Socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans säkerställa att alla barn som är placerade på HVB- eller familjehem har en skolplanering och inte står utan skolgång mer än en vecka	2021-01-01	2021-12-31
Socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska utveckla och systematisera uppföljningen av hur klienterna och brukarna upplever effekten av de insatser de får genom socialtjänsten	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att Esset är ett verksamhetssystem som möjliggör en evidensbaserad socialtjänst med fokus på att klienten känner att den fått fungerade stöd	2021-01-01	2021-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna införa en samlad verksamhetsuppföljning för LSS-verksamheter	2021-01-01	2021-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta projektet STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan och utöka hembesöksprogrammet så det når fler och stöttar familjer i riskzon längre	2021-01-01	2021-12-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att söka socialtjänst i annan stadsdel än där man bor när det gäller hedersrelaterade problem	2021-01-01	2021-12-31
Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna samverka särskilt med Polisen kring initiativ gryning och arbeta för att stödet till utsatta för våld i nära relation sker samordnat	2021-01-01	2021-12-31
Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna tydliggöra fältassistenternas uppdrag, arbetsmetoder och mål i syfte att skapa en likställdhet i staden	2021-01-01	2021-06-30
Socialnämnden ska stötta stadsdelsnämnderna i genomlysning av socialtjänstens barn- och ungdomshandläggning enligt modell "Rätt stöd i rätt tid"	2021-01-01	2021-12-31
Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen ta fram förslag på förändrade riktlinjer för att införa en ny form av sysselsättning inom socialpsykiatri samt i samband med detta göra en översyn av ersättningsystemet för sysselsättning	2021-01-01	2021-12-31
Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla en modell för verksamhetsuppföljning för samtliga verksamheter inom socialtjänsten oavsett regiform	2021-01-01	2021-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i samarbetet med socialnämnden och utbildningsnämnden fullt ut implementera SAMS-modellen för att verka för en obruten skolgång för placerade barn	2021-01-01	2021-12-31
Stadsdelsnämnderna ska inrätta strategisk funktion för samverkan skola-socialtjänst-polis-civilsamhälle	2021-01-01	2021-12-31
Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med utbildningsnämnden och socialnämnden implementera modellen för skolsociala team i hela staden och utöka socialtjänstens närvaro i skolan	2021-01-01	2021-12-31
Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med socialnämnden utreda förutsättningarna för att samlokalisera socialsekreterare och polis i stadens lokalpolisområden	2021-01-01	2021-12-31
Utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och socialnämnden ska utveckla samverkan kring barn som riskerar att föras utomlands i syfte att ingå barnäktenskap eller könsstympning	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

1.4.1 Förebyggande arbete och insatser av hög kvalitet ger barn och unga goda uppväxtvillkor

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Fokusera på det förebyggande arbetet och sätta in tidiga och evidensbaserade insatser i samverkan med övriga aktörer för barn och unga.
- Fortsätta att stärka samverkan mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamheter och polis.

- Säkerställa att fristående utbildningsaktörer har information och kunskap för att kunna göra orosanmälningar.
- Öka barns inflytande i utredningar och uppföljning av insatser samt erbjuda stödsamtal till barn vars föräldrar erhåller insatser från socialtjänsten.
- Genomföra aktiviteter och åtgärder utifrån handlingsplanen för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.
- Prioritera åtgärder för att upptäcka och motverka psykisk ohälsa bland barn och unga.
- Tillhandahålla rådgivning vid ungdomsmottagning och genomföra sociala förebyggande insatser bland ungdomar. Ungdomsmottagningen ska särskilt prioritera att i högre utsträckning nå ut till yngre pojkar.
- Genom fältassistenter arbeta lokalt med preventivt och uppsökande verksamhet mot stadens unga.

Förväntat resultat

Barn och unga är delaktiga och får återkoppling i utredningar som rör barnet. Alla barn som bedömts ha ett skyddsbehov ska ha erbjudits placering. Personal inom förskola och skola, oavsett huvudman, har god kännedom om orosanmälningar. Andelen utredningar där skolan eller förskolan vidtalats är hög. Barn som har utsatts för eller bevittnat våld av närstående ska ha erbjudits individuellt anpassat stöd. Andelen barn som blir föremål för anmälan efter avslutad utredning ska vara låg. Ungdomar som besöker ungdomsmottagningen upplever sig väl bemötta och är nöjda med besöket.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ta fram en handlingsplan utifrån stadens program för barnets rättigheter och inflytande	2021-01-01	2021-12-31
Ungdomsmottagningen ska mäta upplevelsen av bemötande och nöjdhet genom en enkät. Resultaten ska ligga till grund för verksamhetsutveckling och fortsatt uppföljning.	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

1.4.2 Vuxna i stadsdelsområdet lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Erbjudna personer med missbruksproblem individuellt anpassat stöd.
- Erbjudna personer med psykisk funktionsnedsättning stöd att, utifrån sina förutsättningar, delta i samhällets gemenskap samt ha ett arbete att gå till.
- Utveckla samarbetet mellan socialtjänst och sjukvård bl a genom samordnade individuella planer.
- Arbeta vräkningsförebyggande i samverkan med övriga aktörer.
- Stärka arbetet med att prioritera långsiktiga alternativ till placeringar på akutboenden och sänka trösklarna för att få en fast bostad.
- Erbjudna arbetslivsinriktade insatser och sysselsättning för personer med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.
- Erbjudna personer med omfattande psykisk funktionsnedsättning som behöver stöd i kontakt med myndigheter stöd genom Personligt ombud.

Förväntat resultat

Andelen personer som upplever att de fått en förbättrad situation av erbjuden insats är hög. Vuxna med missbruksproblem får stöd i enlighet med den plan som upprättats. Det vråkningsförebyggande arbetet är samordnat inom förvaltningen och bidrar till att personer inte blir vräkta. Vuxna som får stöd av socialpsykiatri upplever inte diskriminering.

Nämndmål:

1.4.3 Personer med funktionsnedsättning lever ett självständigt liv och deltar på lika villkor i samhället

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Arbeta för att brukarperspektivet genomsyrar alla insatser och öka den enskildes inflytande.
- Arbeta i enlighet med stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.
- Arbeta utifrån riktlinjerna för ledsagning och ledsagarservice och prioritera ökad likvärdighet mellan stadsdelsnämnderna.
- Fortsätta att utveckla barnrättsperspektivet, och säkerställa att barns rätt till inflytande och delaktighet tillgodoses.
- Säkerställa att barn med funktionsnedsättning erbjuds anpassat stöd för att kunna uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.
- Arbeta för att underlätta individens övergång till arbete på den ordinarie arbetsmarknaden.
- Säkerställa tillgången till syn- och hörselinstruktörer och utveckla samverkan mellan stadsdelsnämnderna.
- Låta brukarna använda timmar inom avlösarservice flexibelt enligt de principer som gäller för ledsagning.
- I ökad omfattning beställa olika typer av boendelösningar för personer med funktionsnedsättning, i synnerhet boendetyper där det idag råder underskott.
- Samarbeta med nämndens råd för funktionshinderfrågor.

Förväntat resultat

Personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning är hög. Andelen brukare som uppger sig vara nöjda med sin insats är hög, liksom andelen som upplever sig ha blivit väl bemötta. Medarbetarnas kunskap om barnkonventionen och barnets rättigheter är god och barnets rätt till inflytande och delaktighet är tillgodosett. En hög andel av brukarna på LSS-boende upplever sig vara trygga.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämndens råd för funktionshinderfrågor gör en tillgänglighetsvandring i förvaltningens nya lokaler.	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

1.4.4 Personer i relationer där våld förekommer får det stöd de behöver

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Erbjudas personer som är utsatta för våld det stöd och skydd de behöver.
- Erbjudas personer som utövar våld stöd och motivation att upphöra med våldet.
- Implementera stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2021-2025.
- Säkerställa kompetensen kring särskilt sårbara grupper risker för våldsutsatthet.
- Fortsätta utvecklingen av det våldspreventiva arbetet, arbetet med våldsutsatta samt arbetet med våldsutövare genom den regionala stadsdelssamverkan i Relationsvåldscentrum innerstaden, RVCI.

Förväntat resultat

Medarbetare har kompetens kring våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck med fokus på särskilt sårbara grupper risker för våldsutsatthet. Arbetet för att motverka våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck sker i samverkan med alla delar i förvaltningen. Förvaltningens rutiner och styrdokument är kända och implementerade i organisationen. Utsatta, och utövare, erbjuds individuellt anpassat stöd. Personer som erbjuds en insats genom RVCI fullföljer den.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel våldsutsatta som fullföljer behandling på Relationsvåldscentrum Innerstaden	70 %		År
Andel våldsutövare som fullföljer behandling på Relationsvåldscentrum Innerstaden	60 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att på alla nivåer i organisationen arbeta för att äldre ges möjlighet att leva ett självständigt liv, erbjudas förebyggande och sociala aktiviteter och, vid behov, en individanpassad vård och omsorg av hög kvalitet.

Verksamheten ska i alla delar, det vill säga såväl förebyggande arbete, myndighetsutövning och biståndsbedömd verksamhet, präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål. De äldre ska ges goda möjligheter till påverkan och inflytande kring sin vardag. Alla som kommer i kontakt med verksamheten ska få ett gott, värdigt och hjälpsamt bemötande. Verksamheten ska ha kanaler för kommunikation och dialog med seniorer och anhöriga och deras synpunkter ska beaktas i planering och utformning av insatser och tjänster.

Verksamhetens planering för 2021 med fokusområden, förväntat resultat, beskrivning, indikatorer och aktiviteter utgår från analys och samlad bedömning av verksamhetens resultat, från styr signaler och uppdrag i budget samt från handlingsplanen för Äldrevänlig stad.

Brukarundersökningar visar generellt på goda resultat och upplevelsen av trygghet och nöjdhet har inte minskat trots pandemin. Målet för personalkontinuitet i hemtjänsten nås inte, men resultatet förbättrades 2020. Fortsatt arbete med frågan behövs.

Äldrevänlig stad och en äldreomsorg i framkant- den övergripande målbilden

Stockholms stad är sedan 2016 medlem i Världshälsoorganisationens, WHO:s, nätverk Age-friendly cities and communities och har därigenom åtagit sig att följa WHO:s modell för att utveckla åldersvänliga städer. Modellen omfattar områdena bostäder, social delaktighet, tillvarata äldres resurser, samhällsstöd och service, utomhusmiljöer och byggnader samt transport och mobilitet. Vidare beskrivs att utvecklingsarbete för en äldrevänlig stad bör innefatta stegen:

- utveckla forum som säkerställer att äldre involveras i utvecklingsarbetet,
- ta fram en baslinjemätning
- utifrån baslinjemätningen ta fram en treårig handlingsplan
- följa upp och utvärdera hur utvecklingsarbetet fortskrider

Stockholms stad har genomfört en baslinjemätning och Östermalm deltar nu i stadsledningskontorets, SLK, arbete med att ta fram en stadsövergripande handlingsplan. Nämnden kommer under 2021 att utveckla arbetssätt och organisation för att nå målbilden för äldrevänlig stad. I det arbetet kommer även funktioner från andra delar av förvaltningen att involveras.

Till flera delar kommer arbetet att genomföras i samverkan med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och i samråd med äldreförvaltningen och SLK utifrån särskilt uppdrag i budget 2021. Uppdraget beskriver särskilt digitalisering och välfärdsteknik och ligger därför under mål 3.2, men omfattar i praktiken samtliga delar av äldreomsorgens verksamhet. Stadsdelarnas gemensamma avsiktsförklaring lyder:

- Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och Östermalms stadsdelsförvaltning avser samarbeta i att utveckla framtidens äldreomsorg. Utgångspunkter för utvecklingsarbetet är stadens arbete för en Äldrevänlig stad och Stockholm stads vision om Möjligheternas Stockholm 2040.
- Förvaltningarna ska gemensamt utveckla och driva arbete med digitalisering och välfärdsteknik genom testmiljöer inom ramen för Verklighetslabbet och DigiCenter för seniorer.
- Arbetet ska ha tydligt fokus på den äldres trygghet, delaktighet och självbestämmande. Såväl förebyggande arbete för att motverka ofrivillig ensamhet och psykisk ohälsa som myndighetsutövning och biståndsbedömd verksamhet omfattas.

Fokusområden 2021

Utveckla målgruppsdialog och seniorers inflytande i utvecklingsarbetet

En äldrevänlig stad förutsätter att seniorers resurser tas tillvara och att de tas på allvar som medskapare av utbud och insatser. Nämnden kommer att vidareutveckla kommunikationskanalerna med stadsdelens seniorer och deras anhöriga för att få ökad kunskap om deras upplevelse av verksamheten och om deras behov, önskemål och förslag. Ett redan idag väl etablerat forum för detta är stadsdelsnämndens pensionärsråd. Förvaltningen kommer under 2021 att kontinuerligt involvera rådet i planering och uppföljning av utvecklingsarbete, bland annat som referensgrupp för arbetet med Äldrevänlig stad.

Välfärdsteknik och digitalisering

Nämnden startar ett DigiCenter med syfte att stärka seniorers kunskap och kompetens om digitala verktyg och på så sätt minska det digitala utanförskapet och öka möjligheterna till delaktighet i samhället. Verksamheten har även uppdrag att hålla samman och stärka avdelningens digitala kompetens och innovationsförmåga. DigiCenter har en central roll i arbetet med nämndens uppdrag kopplat till digitalisering och Äldrevänlig stad. Arbetet beskrivs även under mål 3.2. Äldreförvaltningen projektleder införande av smarta lås och nattillsyn med kamera och det är idag inte helt klart när införandet i innerstaden kommer att genomföras. Förvaltningen kommer att påbörja arbetet med digitala inköp genom förstudie och test under verksamhetsåret.

Förebygga ofrivillig ensamhet, social isolering och psykisk ohälsa

Förvaltningens verksamhetsövergripande arbetsgrupp för att motverka ofrivillig ensamhet och isolering hos äldre kommer att fortsätta sitt arbete och kompletteras med flera funktioner för att bredda perspektiv och områden för arbetet. Under 2021 kommer fokus bland annat vara ökad samverkan med andra aktörer, till exempel föreningar, bibliotek och vårdcentraler för att nå ut till flera samt att hitta särskilda samarbeten och aktiviteter för att nå äldre med psykisk ohälsa.

Nämndens öppna mötesplatser för seniorer är mycket populära och erbjuder social samvaro, gemenskap, aktiviteter och träning. Under våren kommer Rioträffen att kunna utöka sin verksamhet, i dialog med besökarna, genom tillgång till ytterligare lokaler.

Förutom de öppna träffpunkterna har nämnden ett särskilt informationscenter för seniorer, anhörigkonsulenter, fixartjänst, uppsökande verksamhet riktad till personer över 80 år som inte har något biståndsbeslut samt volontärsamordning. Nämnden stödjer fortsatt en rad ideella föreningar som bidrar till att minska isolering och ensamhet genom att erbjuda sociala och kulturella aktiviteter för stadsdelens äldre, se även mål 2.4.

Kompetensutveckling

Hela hemtjänsten i egen regi har genom en omfattande kompetensutveckling inom demens uppnått Stjärnmärkning. Under 2021 kommer verksamheten att fokusera på att upprätthålla denna genom att kompletteringsutbilda nya medarbetare. Beställarområdet har påbörjat sin Stjärnmärkning och fortsätter det arbetet under 2021. Andra prioriterade områden är språksatsning, geriatrik och att höja kompetensen om hbtqi -personer. En enhet på Rio vård- och omsorgsboende kommer att genomgå hbtq-certifiering under 2021.

Medarbetarkontinuitet i hemtjänsten

Kontinuitet i hemtjänsten är ett utpekat utvecklingsområde och under 2021 kommer hemtjänsten i egen regi att kontinuerligt följa upp och utvärdera sina resultat och vid behov ta fram handlingsplaner för att nå en förbättrad kontinuitet.

Agenda 2030

Nämnden bidrar till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande och erbjuds insatser på lika villkor. Arbetet för en äldrevänlig stad bidrar till genomförandet av flera av de globala målen, såsom mål 11, Hållbara städer och samhällen samt mål 16, Fredliga och inkluderande sam-

hällen. Insatser för ökad målgruppsinvolvering, stöd till äldre i användande av digitala verktyg och hbtq-certifiering av Rio vård- och omsorgsboende, ska bidra till mål 10, Minskad ojämlikhet. Medan arbetet för att motverka ofrivillig ensamhet och social isolering, bidrar till mål 3, God hälsa och välbefinnande. Strukturerat arbete med mat, måltider och nutrition för att säkerställa de äldres näringsbehov och trivsel kopplar till mål 2, Ingen hunger.

Mål 5, Jämställdhet, främjas genom att alltid, där det är möjligt, redovisa och analysera brukarnöjdhet könsuppdelat. På så vis kan skillnader i kvinnor och mäns upplevelse av insatser och verksamheter uppmärksammas och motverkas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	72 %	Tas fram av nämnd	År
Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	58 %	Tas fram av nämnd	År
Andel digital nattillsyn i hemtjänsten	0 %	Tas fram av nämnd	År
Kommentar Arbetet med att implementera digital nattillsyn sker stadsövergripande och under 2021 kommer ett pilotinförande i annan stadsdel att påbörjas. I dagsläget är det oklart när implementering kan ske på Östermalm och därför sätts årsmålet 0 procent.			
Andel digitala inköp i hemtjänsten	0 %	Tas fram av nämnd	År
Kommentar Förvaltningen kommer att påbörja införande av digitala inköp av dagligvaror i hemtjänsten under 2021. Det finns idag inget digitalt stöd eller metod för att mäta indikatorn, men äldreförvaltningen har meddelat att de kommer att utreda möjligheten till en mätmetod. Förvaltningen kommer att sätta ett årsmål i samband med tertialrapport 1 när mätmetod och källa definierats.			
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	88 %	86 %	År
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	78 %	78 %	År
Andel smarta lås i hemtjänsten	0 %	Tas fram av nämnd	År
Kommentar Enligt stadens införandeplan för smarta lås berörs inte Östermalm under 2021 och enligt direktiv från äldreförvaltningen sätts därför årsmålet 0 procent.			
Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	81 %	Tas fram av nämnd	År
Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	88 %	Tas fram av nämnd	År
Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	97 %	93 %	År
Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	86 %	86 %	År
Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	82 %	82 %	År
Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda ansvarsfördelning och kostnadsansvar för personer över 65 år i behov av insatser från individ- och familjeomsorgen eller socialpsykiatri	2021-01-01	2021-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna se över indikatorerna utifrån såväl ett äldre- som ett verksamhetsperspektiv inom äldreomsorgen i syfte att i samband med Essets införande komplettera eller ersätta underlagen för desamma, eller ändra indikatorer inom verksamhetsområdet	2021-01-01	2021-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva ett strategiskt utvecklingsarbete kring personal- och kompetensförsörjning inom äldreomsorgen samt vid behov i samverkan med arbetsmarknadsnämnden	2021-01-01	2021-06-30
Kommunstyrelsen ska tillsammans med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur avtals- och verksamhetsuppföljningen inom äldreomsorgen ska organiseras	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete stadsdelsnämnderna och Micasa genomföra en utredning av hörselmiljöerna på stadens äldreboenden och att ta fram förslag på förbättringsåtgärder	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna vidareutveckla det förebyggande och uppsökande arbetet i syfte att säkerställa en stadsgemensam bottenplatta	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram och införa ett obligatoriskt introduktions- och traineeprogram för enhetschefer inom äldreomsorgen	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna undersöka förutsättningarna för att driva viss profilboende- och verksamhet i egen regi	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra ett pilotprojekt med daglig verksamhet för personer med lättare intellektuell funktionsnedsättning integrerad på ett av stadens äldreboenden	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna pilottesta elektroniska inkontinensutredningshjälpmedel i syfte att utreda om ett bredinförande är lämpligt.	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och införa utsedd biståndshandläggare inom äldreomsorgen	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda efterfrågan av äldreomsorg för förvaltningsområdet judiska och romska i samråd med de berörda nationella minoriteterna	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda hur stadens hälso- sjukvårds organisation kan stärkas i syfte att säkerställa likställighet och tillgång till likvärdig vård och omsorg	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna kartlägga, analysera och ge förslag på hur arbetet med geografiska team i hemtjänsten kan utvecklas för att säkerställa målet om kontinuitet om max 10 pers per 14 dagar	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna se över hörselmiljöerna ur ett verksamhetsperspektiv inom stadens äldreomsorg	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av arbetsmiljön inom hemtjänsten	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka eventuella områden inom äldreomsorgen som med fördel kan organiseras inom stadens äldreomsorgsområden	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram en stadsgemensam bottenplatta för anhörigstöd inom äldreområdet	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram och införa en obligatorisk introduktionsutbildning för alla medarbetare inom äldreomsorgen	2021-01-01	2021-12-31
Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna testa möjligheten att genom tekniska lösningar öka rörelsefriheten för boende med demens vid vård- och omsorgsboende samt identifiera eventuella etiska problem som behöver hanteras kopplat till detta	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

1.5.1 På Östermalm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Formalisera och öka samverkan med föreningar för att minska ofrivillig ensamhet, social isolering och psykisk ohälsa bland äldre.
- Möjliggöra deltagande i sociala sammanhang och varierade aktiviteter utifrån de äldres intresse och funktionsförmåga.
- Erbjudna anhöriga stöd för egen del
- Utveckla kommunikationskanaler för att stärka kunskapen om målgruppens upplevelse, behov och önskemål och för att tillförsäkra seniorers delaktighet och inflytande.
- Anpassa arbetssätt och organisation för att möta kraven för Lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård, LUS.
- Kompetensutveckla medarbetare och chefer utifrån verksamheternas behov, särskilt inom demenssjukdomar, språk och hbtq.
- Fortsätta arbete med att vidareutveckla det interna analysarbetet.
- Engagera pensionärsrådet i flera delar av avdelningens strategiska utvecklingsarbete.
- Samverka med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning med mål att utveckla framtidens äldreomsorg och en Äldrevänlig stad.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndens kunskap om invånarnas synpunkter på verksamheten, önskemål och behov har ökat genom att fler kommunikationskanaler har utvecklats och förbättrats. Andelen äldre som i brukarundersökningen för hemtjänst anger att de fått välja utförare och att biståndsbeslutet motsvarar behovet är fortsatt hög. Andelen äldre på Rio vård- och omsorgsboende som i Socialstyrelsens brukarundersökning och i kvalitetsuppföljningen på individnivå anger att de upplever att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål och att de har möjlighet att påverka hur hjälpen genomförs har ökat. Enskilda upplever delaktighet och inflytande i handlägningsprocessen. Personalkontinuiteten i hemtjänsten är hög och enskilda upplever att det oftast är samma personer som kommer.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel brukare inom hemtjänsten som upplever att biståndsbeslutet motsvarar behovet.	75 %		År
Andel äldre som upplever att det oftast eller alltid är ungefär samma personer som utför hjälpen inom hemtjänst i egen regi.	75 %		Halvår
Andelen boende på Rio vård- och omsorgboende som vid individ-uppföljning anger att de upplever att de har möjlighet att påverka hur hjälpen utförs.	73 %		Halvår

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enkätuppföljning av hur enskilda upplevt kontakten med beställaren.	2021-01-01	2021-12-31
Genomföra hbtq-certifiering på Rio vård- och omsorgsboende.	2021-01-01	2021-12-31
Genomföra mätning av nattfasta på Rio vård- och omsorgsboende.	2021-01-01	2021-12-31
Genomföra observation av måltidsmiljön på Rio vård- och omsorgsboende.	2021-01-01	2021-12-31
Kontinuerlig mätning av medarbetarkontinuitet hos kunder i hemtjänst egen regi.	2021-01-01	2021-12-31
Stärka målgruppsdialogen genom att utveckla pensionärsrådets roll och inflytande i nämndens strategiska utvecklingsarbete.	2021-01-01	2021-12-31
Upprätthålla Stjärnmärkning i hemtjänsten i egen regi.	2021-01-01	2021-12-31
Vid nyrekrytering av sjuksköterskor särskilt efterfråga specialistkompetens inom demens eller geriatrik.	2021-01-11	2021-12-31
Äldreomsorgsavdelningen och förskoleavdelningen ska tillsammans undersöka möjligheterna att utveckla ett närmare samarbete i syfte att bidra till möten mellan generationerna.	2021-01-01	2021-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Nämnden bidrar till en hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt genom att arbeta för att lokala näringsidkare ska uppleva stadsdelsområdet som tryggt och företagsvänligt. Arbetet utgår från stadens näringslivsstrategi och bedrivs i samverkan med bland andra Stockholm Business Region AB.

Nämnden är en aktiv part i stadsutvecklingen och bevakar att invånarnas behov av specialbo-städer, förskolor, äldreboenden, parker och grönområden samt idrott och kultur beaktas tidigt i stadsplaneringen. På Östermalm finns ett attraktivt kultur- och fritidsutbud tillgängligt för alla. Nämndens verksamheter erbjuder kulturella upplevelser, fritidsverksamhet och träffpunkter för invånare i alla åldrar och oberoende av funktionsvariationer. Nämnden stöttar det lokala kulturlivet och ideella föreningar som tillhandahåller kultur- och fritidsaktiviteter riktade till barn och unga, personer med funktionsnedsättning och äldre. Nämndens regelverk för föreningsstöd medverkar till att föreningarna har förutsägbara villkor och att uppföljning görs som säkerställer att stödet endast går till seriösa föreningar som stödjer demokratiska värderingar. Östermalms parker och grönområden utvecklas för att främja livskvalitet och hälsa genom att underlätta för sociala aktiviteter, utomhusvistelse och vardagsmotion.

Stockholms stads miljöprogram 2020-2023, Klimathandlingsplan 2020-2023 och andra handlingsplaner kopplade till miljöprogrammet ligger till grund för nämndens verksamhetsplanering. Nämnden har ett genomförandansvar för ett stort antal etappmål i miljöprogrammet och

har utifrån dessa formulerat egna nämndmål och aktiviteter. Nämndmålen har formulerats på ett sådant sätt att de täcker flera etappmål i programmet.

Nämnden arbetar för att parker och grönområden ska anpassas till nya klimatförutsättningar och bidra till en mångfald av ekosystemtjänster. Nämndens verksamheter, och de transporter de ger upphov till, ska vara miljömässigt hållbara. Nämnden ansöker om klimatinvesteringsmedel för att finansiera insatser inom energieffektivisering, minskad klimatpåverkan och ökad motståndskraft. Genom förvaltningens organisation och delaktighet i olika arbetsgrupper säkerställs möjligheter till stadsövergripande samverkan.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att med utgångspunkt i stadens näringslivspolicy arbeta för ett gott samarbete med det lokala näringslivet, samverka med Stockholm Business Region AB och andra berörda nämnder.

Näringslivspolicyn, som antogs av kommunfullmäktige i maj 2020, syftar till att vägleda stadens näringslivsarbete och ska vara ett strategiskt verktyg för att uppfylla kommunfullmäktiges mål. Näringslivsperspektivet ska vara en naturlig del i hela stadens arbete och alla medarbetare ska agera näringslivsfrämjande. Stadsdelsnämnderna ska bland annat verka för en attraktiv stadsmiljö med god framkomlighet. Särskilt fokus läggs på det trygghetsskapande arbetet.

Fokusområden 2021

Vidareutvecklat trygghetsarbete

Rena, snygga och trivsamma utemiljöer bidrar till trygghet. Nämnden ska under året utveckla arbetet med platssamverkan och platsaktivering för att skapa trygga och attraktiva utemiljöer. Arbetet sker i samverkan med berörda nämnder inom staden, fastighetsägare, näringsidkare och det civila samhället. Nämnden samverkar sedan tidigare med lokala näringsidkare för att skapa trygga offentliga platser inom stadsdelsområdet. De utgör en mycket viktig del i arbetet med trygghetsvandringar tillsammans med polisen och andra för den aktuella platsen relevanta aktörer. Se även mål 1.2

Stadsutvecklarna i Värtahamnen bildades 2018 av fastighetsägarna Bonnier Fastigheter, Kungsleden, Niam, Vasakronan och Wallfast tillsammans med Stockholms Hamnar och exploateringskontoret. Förvaltningen har sedan hösten 2019 samarbetat med bolaget för att stärka den nya stadsdelen Värtahamnens trygghet och attraktivitet. Samarbetet kommer att fortgå under 2021.

Agenda 2030

Nämndens arbete för att nå verksamhetsområdesmålet knyter an till flera mål i Agenda 2030. Däribland mål 16, Fredliga och inkluderande samhällen och mål 8, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. Utöver samverkan i trygghetsfrågor fortsätter samverkan med näringslivet även inom andra hållbarhetsfrågor. I nämndens parkdriftsavtal ställs krav på entreprenören att anställa personer långt ifrån arbetsmarknaden. Detta pågår och sker genom samarbete med, och stöd från, arbetsmarknadsförvaltningen, vilket bidrar till mål 10, Minskad

ojämlikhet.

Under 2020 ingicks ett medfinansieringsavtal med Humlegården fastigheter kring dagvattenåtgärder och upprustning av perennrabatt i Humlegården. Under 2021 planerar parterna att gemensamt sprida kunskap om projektet. Nämnden kommer även att fortsätta samverka med Bee Urban, som sköter nämndens bikupor och genomför insatser som bidrar till att synliggöra och öka kunskaperna om värdet av biologisk mångfald. Samarbetet med näringslivet inom dessa områden kan kopplas till mål 17, Genomförande och globalt partnerskap och de gemensamma målsättningarna till mål 11, Hållbara städer och samhällen samt mål 15, Ekosystem och biologisk mångfald.

Nämndmål:

2.1.1 Lokala näringsidkare upplever stadsdelsområdet som tryggt och företagsvänligt

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Utgå från stadens näringslivspolicy.
- Samverka med Stockholm Business Region.
- Genomföra trygghetsvandringar och eventuell utökad platssamverkan med lokala näringsidkare där behov finns.
- Samverka med näringslivet i hållbarhetsfrågor
- Ha en kontinuerlig dialog med och uppföljning av de företag som driver verksamhet på entreprenad inom nämndens ansvarsområden.

Förväntat resultat

Samverkan med lokala näringslivet i trygghets- och hållbarhetsfrågor vidareutvecklas. Berörda näringsidkare upplever att dialogen är god och att de får återkoppling om de åtgärder som vidtas inom ramen för samverkan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Under 2020 ingicks ett medfinansieringsavtal med Humlegården fastigheter kring dagvattenåtgärder och upprustning av perennrabatt i Humlegården. Under 2021 ska parterna gemensamt sprida kunskap om projektet.	2021-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Nämnden bidrar till fullmäktiges mål genom att vara en aktiv part i stadsutvecklingen och se till att invånarnas behov av nämndens verksamheter beaktas tidigt i stadsplaneringen.

Det är viktigt att i stadsutvecklingen tidigt beakta och samordna behov av förskoleplatser, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden, seniorbostäder samt parker och grönområden. Förvaltningen deltar därför i stadsbyggnadskontorets, exploateringskontorets och trafikkontorets arbete med utveckling av Östermalms stadsutvecklingsområden. Då eftersträ-

vas även god tillgång till park-, lek- och idrottsmiljöer. När det handlar om förtätning av områden är det särskilt angeläget med tillräcklig tillgång till friytor, både vad gäller förskolegårdar och parker. Det är också viktigt att nya mötesplatser skapas. Nämnden verkar därför för att exempelvis parklekar och andra platser där barn och unga kan mötas och umgås ska inrymmas i planeringen. När grönyta tas i anspråk i exploateringsområdena verkar nämnden för ekologisk kompensation. Om ytor står tomma, i väntan på exploatering, är ambitionen att de ska aktiveras, exempelvis genom tillfällig stadsodling eller frigöras för andra aktiviteter.

Fokusområde 2021

Norra Djurgårdsstaden

Stadsutvecklingen i Norra Djurgårdsstaden är i fortsatt fokus. Under året kommer förvaltningen bland annat att delta i arbetet med framtagandet av ett program för Loudden, som leds av stadsbyggnadskontoret. Programmet planeras komma ut på samråd till sommaren 2021.

Agenda 2030

Arbetet med att Östermalm ska erbjuda kommunal service och grönytor i tillräcklig omfattning bidrar till mål 3, God hälsa och välbefinnande, mål 4, God utbildning för alla samt mål 11, Hållbara städer och samhällen. Med utgångspunkt i Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden fortsätter förvaltningen att leda fokusgruppen Leva och bo, som arbetar med att öka engagemanget och inflytandet för boende i stadsutvecklingen. Arbetet sker i samarbete med exploateringskontoret och miljöförvaltningen. Fokus ligger på att sprida kunskap om hållbarhet och inspirera och engagera boende till att leva mer hållbart. Under året kommer bland annat information att skickas ut till nyinflyttade om Norra Djurgårdsstadens hållbarhetsprofil och aktiviteter, som guidade vandringar i området med fokus på hållbarhetsfrågor, att genomföras. Förvaltningen deltar även i gruppen Låt naturen göra jobbet, som fokuserar på att minska effekter av kommande klimatförändringar och stärka den biologiska mångfalden och de ekologiska sambanden i Norra Djurgårdsstaden. På så sätt bidrar arbetet även till mål 13, Bekämpa klimatförändringarna och mål 15, Ekosystem och biologisk mångfald.

Nämnden arbetar för ett tydligt barnperspektiv och jämställdhetsperspektiv i planeringen, bland annat genom att efterfråga barnkonsekvens- och jämställdhetsanalyser. I de remisser som kommer till nämnden bevakas även tillgänglighetsfrågorna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	Tas fram av nämnd	År
Kommentar			
Under 2021 färdigställs inga bostäder. Enligt de planer som finns för Norra Djurgårdsstaden kommer det att dröja fram till 2024 innan det finns ytterligare färdigställda bostäder.			

Nämndmål:

2.2.1 Stadsdelsnämnden är en aktiv part i stadsutvecklingen och invånarnas behov av nämndens verksamheter beaktas tidigt i stadsplaneringen

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- I remissvar och deltagande i arbetsgrupper bevaka och verka för att invånarnas behov av specialbostäder, förskolor, äldreboenden, parker och grönområden tillgodoses.
- Nyinflyttade i Norra Djurgårdsstaden får ta del av ett introduktionsmaterial.
- Tillsammans med exploateringskontoret ge ut ett nyhetsbrev om Norra Djurgårdsstaden.

Förväntat resultat

Det finns förskolor, bostäder med särskild service, äldreboenden och offentliga platser i tillräcklig omfattning. De nya invånarna i Norra Djurgårdsstaden välkomnas och får kännedom om stadsdelens hållbarhetsprofil och hur de kan bidra till att upprätthålla denna.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för att minska utsläppen av växthusgaser. Två av målen i stadens Miljöprogram 2020-2023 är Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 och En fossilfri organisation 2030. Till målen finns etappmål, dels minskade växthusgasutsläpp, dels minskad klimatpåverkan från konsumtion. Transportområdet är särskilt kritiskt för att nå etappmålen, då transporter står för cirka hälften av de beräknade växthusgasutsläppen i Stockholm.

Nämndens arbete utgår från den resepolicy som nämnden beslutat om. Medarbetare ska i möjligaste mån gå, cykla eller åka kollektivt i tjänsten. Nämnden har under flera år arbetat för ökat kollektivt resande samt ökat resande med cykel. De senaste åren har totalt 18 elcyklar köpts in, med hjälp av klimatinvesteringsmedel, för att underlätta effektiva och klimatsmarta transporter. En av dessa är en eldriven lådcykel som kan användas för att transportera material mellan verksamheter. Utöver detta har förvaltningen tre miljöklassade bilar.

Förvaltningens medarbetare har goda möjligheter att genomföra distansmöten. Pandemin har lett till minskade transporter genom att många möten genomförs digitalt. Den digitala utvecklingen inom nämndens verksamheter kommer att påverka mötesformerna även efter pandemin. Fler möten kommer fortsättningsvis vara digitala vilket bidrar till minskade växthusgasutsläpp.

Nämnden arbetar även med att minska utsläpp av växthusgaser genom att vid upphandling ställa krav på parkdriftsentreprenörens maskinpark. Nämndens avtal med drift- och anläggningsentreprenören innehåller bland annat krav på drivmedel till fordon och arbetsmaskiner, användningen av kemiska produkter samt andra material och varor. Nämnden genomför årligen en miljörevision av drift- och anläggningsentreprenadernas maskinpark.

Fokusområden 2021**Resor i tjänsten**

När stadens kommande Rese- och mötespolicy har beslutats kommer nämndens resepolicy revideras och implementeras inom samtliga verksamheter. Staden handlade under 2020 upp ett system för elektronisk körjournal. Förhoppningen är att systemet ska bli tillgängligt för införande under 2021 och att detta i sin tur ska förbättra möjligheten att följa upp användningen av förvaltningens fordon.

Klimatsmart parkskötsel

Nämnden fortsätter satsningen på klimatsmart parkskötsel genom att se över placering av skräpkorgar för att optimera insamling, minska tömningsfrekvenser och transporter. Den tidigare satsningen på digitala och miljösmapta skräpkorgar har inneburit tydliga miljömässiga vinster, bland annat minskade antalet transporter i parkerna. Förvaltningen verkar för stärkt samarbete med trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avfall AB, i syfte att förbättra och effektivisera skräphanteringen så att den offentliga miljön upplevs ren och snygg oavsett förvaltningsgränser. Under året kommer även ett nytt system för vanliga skräpkorgar med en sensor som signalerar fyllnadsgrad till entreprenören att utredas, som komplement till de miljösmapta självkomprimerande skräpkorgarna.

Agenda 2030

Miljö- och klimatarbetet sker inom ramen för Agenda 2030 och bidrar till mål: 11 Hållbara städer och samhällen samt mål 13, Bekämpa klimatförändringarna.

Nämndmål:

2.3.1 Transporter inom nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara**Beskrivning**

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Utgå från nämndens Miljö- och klimathandlingsplan.
- Tillämpa nämndens policy för resor i tjänsten.
- Verka för att förvaltningens cykelpool används i så stor utsträckning som möjligt.
- Genomföra klimatinvesteringsprojekt som kan permanentas och därefter ingå i den ordinarie verksamheten.

Förväntat resultat

Möjligheten att följa upp användningen av fordon och resor i tjänsten förbättras. Möjligheten till utökad användning av digitala verktyg, såsom sensorer, har utretts i syfte att minska den miljöpåverkan verksamheten ger upphov till i form av utsläpp av växthusgaser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Implementera stadens elektroniska körjournal för förvaltningens fordon, under förutsättning att systemet finns tillgängligt för implementering före oktober månads utgång.	2021-01-01	2021-12-31
Revidera nämndens resepolicy så att den överensstämmer med stadens kommande rese- och mötespolicy och implementera denna. (Aktiviteten förutsätter att stadens rese- och mötespolicy beslutas under året.)	2020-01-01	2021-12-31
Utreda miljösmapta system för befintliga skräpkorgar.	2021-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att i sina verksamheter erbjuda kultur- och fritidsaktiviteter för såväl unga som äldre samt genom föreningsstöd stärka Östermalms lokala kultur- och föreningsliv. Östermalms parker och grönområden utvecklas för att främja livskvalitet och hälsa genom att underlätta för sociala aktiviteter, utomhusvistelse och vardagsmotion.

Hösten 2020 beslutade kulturnämnden om det första kulturstrategiska programmet för Stockholms stad. Programmet har därefter gått ut på remiss inför beslut i kommunfullmäktige under våren 2021. Nämnden har beaktat remissversionen av Kulturstrategiskt program för Stockholms stad i verksamhetsplanen. Programmet utgår från två perspektiv: Lika möjligheter att ta del av och skapa kultur samt Ett kreativt och attraktivt Stockholm. Nämndens egna verksamheter är en viktig bas för det breda deltagandet i kulturen. Nämndens kultursekreterare har fortsatt uppdraget att vara stadsdelens samordningsfunktion avseende kultur, i nära samverkan med civilsamhällets organisationer och kulturnämnden.

Attraktivt kultur- och fritidsutbud tillgängligt för alla

Nämnden verkar för att erbjuda en variation av konstnärliga aktiviteter samt fritids- och motionsaktiviteter med perspektiven för, med och av verksamheternas deltagare. I valet av aktiviteter och aktörer är mångfald, tillgänglighet och mötet med professionella kulturaktörer och föreningsliv vägledande, liksom att ge utrymme för deltagarnas egna initiativ. De aktiviteter som erbjuds ska vara inkluderande och anpassade efter deltagarnas behov oavsett kön, ursprung och funktionsförmåga samt erbjudas i en trygg och jämställd miljö. Kultur- och fritidsaktiviteter inom nämndens verksamheter genomförs både i egen regi och i samverkan med andra organisationer.

Inköp av kultur till förskola sker främst genom Kulan som är stadens plattform för samverkan mellan förskolan, skolan och kulturlivet. I nämndens förskolor är kultur, estetik och eget skapande en integrerad del i utbildningen. Alla förskolebarn har tillgång till professionella kulturaktörer och eget skapande, både tillsammans med professionella vuxna och på egna villkor. Nämndens parklekar och Humlanhuset är öppna verksamheter som erbjuder barn och ungdomar inflytande och delaktighet i verksamheternas aktivitetsutbud.

Nämnden ansvarar för att barnen i förskolorna har möjlighet till en fysiskt aktiv dag, se mål 1.3. I parklekarna och Humlanhuset erbjuds både regelbundna aktiviteter och miljöer som gynnar motion och rörelse. Humlanhuset har fokus på fysiska aktiviteter för ungdomar 13-20 år med särskild inriktning på flickor och unga med funktionsnedsättningar.

Gruppstäderna använder nätverket Fritid för alla samt utskicket Fritid och kultur. För personer boende på gruppboende säkerställs den enskildes möjlighet till en aktiv fritid med friluftsliv och kultur genom den individuella genomförandeplanen och de särskilda ombuden. Individuella behov och önskemål styr nämndens insatser för den enskilde.

Inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden, dagverksamheter och öppna träffpunkter erbjuds en variation av konstnärliga aktiviteter och möjlighet till egna initiativ. Kulturprogrammets innehåll utgår från målgruppens önskemål, men syftar också till att överraska och

inspirera. För att främja möjligheten till fysisk aktivitet erbjuds även regelbundna friskvårdsaktiviteter och möjlighet till utevistelse.

Föreningsstöd

Nämnden ger stöd till ideella föreningar med verksamhet och aktiviteter inom stadsdelsområdet. Nämnden stöttar ideella föreningar som kompletterar nämndens verksamheter och tillhandahåller kultur- och fritidsaktiviteter riktade till barn, ungdom, personer med funktionsnedsättning och äldre. Syftet är att uppmuntra och stödja stadsdelsområdets invånare att i organiserade former påverka och engagera sig ideellt i exempelvis socialt eller kulturellt arbete. Föreningar som beviljas stöd ska medverka till att bryta isolering, vara individstödande och aktiverande. Nämnden samverkar med stadens övriga bidragsgivare i syfte att främja föreningarnas möjlighet till långsiktighet, förutsägbarhet och planering av verksamhet. Samverkan syftar även till att ansökningsförfarandet ska vara enkelt och likvärdigt utifrån stadens riktlinjer.

Parker och grönområden möjliggör en mångfald av idrotts- och fritidsaktiviteter

Nämnden arbetar för att utveckla parker med höga upplevelsevärden och plats för alla. Det ska finnas plats för såväl lek som spontanidrott och avkoppling. Det finns behov av en helhetssyn på funktionerna i norra innerstadens parker, som blir allt tydligare i och med att staden byggs tätare. När nya parker anläggs i exploateringsområden arbetar nämnden för att invånarnas behov ska tillgodoses, bland annat genom stärkt samarbete med idrottsnämnden och fastighetsnämnden.

I takt med att barnen och ungdomarna på Östermalm blir fler ökar behovet av lek och fritidsaktiviteter i parkerna. Därför fortsätter nämnden arbetet med att stärka utbudet av lek och tillgången till lekplatser. Efter flera inkomna synpunkter och medborgarförslag kommer förvaltningen att utreda möjligheten att anlägga en tillfällig skatepark i Ängsbotten, Norra Djurgårdsstaden. Det sker i samarbete med exploateringskontoret, i väntan på att området exploateras.

Fokusområden 2021

Öppna förskolor och parklekar som integrerade mötesplatser

I början av 2021 öppnar Hjortgläntans parklek och öppna förskola i Norra Djurgårdsstaden. Även i Gustav Adolfs parklek kommer det att organiseras en öppen förskola. Detta innebär att nämnden totalt kommer att erbjuda fyra integrerade mötesplatser, med geografisk spridning. De integrerade mötesplatserna skapar nya möjligheter att nå ut med samhällsinformation, bland annat om förskolor och det arbete som socialtjänsten utför. En satsning på att uppmuntra till läsning sker genom att tillhandahålla böcker för utlån i Hjortgläntans parklek. Efter utvärdering finns sedan möjlighet att utvidga satsningen till övriga parklekar och öppna förskolor i stadsdelen.

Kulturaktiviteter i förskolan

För att säkerställa att förskolebarnen har tillgång till möten med professionella kulturaktörer fortsätter satsningen Kulturen kommer. Samordning och bokningsförfaranden görs via kultursekreteraren i samverkan med Kulan och det fria kulturlivet. Insatsen går ut på att identifiera förskolornas behov, samordna inköp, säkerställa ett varierat och tillgängligt kulturutbud och därmed avlasta förskollärarna administrativa arbetsuppgifter.

Stärka utbudet av lek och tillgången till lekplatser

Under året kommer ett program för upprustning av utemiljön vid Tessinparkens parklek tas fram och i samband med detta kommer en medborgardialog att genomföras. Under året kommer även ett program för en naturlek på Nobelberget i Nationalstadsparken tas fram. Arbetet med att rusta upp Ruddammsparken, som har ett stort antal besökare från flera närliggande förskolor och som bland annat innehåller en lekplats, fortsätter 2021. Under året kommer även mindre upprustningsåtgärder i Motalaparkens plaskdamm att genomföras.

Agenda 2030

För att nå mål 11, Hållbara städer och samhällen, är kulturen en viktig bidragsgivare. Ett särskilt åtagande gäller att stärka insatserna för att skydda och trygga kulturarv. I syfte att lyfta de kulturhistoriska värdena kommer en kulturhistorisk vandring att genomföras för allmänheten i en utvald park. Kulturlivet har även stor betydelse för den hållbara staden genom att förmedla kreativitet och identitetsskapande samt som uttryck för demokratiska värden. När alla har möjlighet att ta del av kulturupplevelser och utveckla sina skapande förmågor bidrar detta i förlängningen till ett mer hållbart samhälle i linje med Agenda 2030.

Forskning visar att de barn och unga som har en aktiv fritid skattar sin hälsa som bättre. En meningsfull fritid, för alla åldrar, är därmed ett viktigt bidrag till mål 3, God hälsa och välbefinnande. Det är känt att färre ungdomar än barn tar del av kultur- och fritidsaktiviteter samt att färre med låg socioekonomisk bakgrund och färre med funktionsnedsättning gör det. Deltagandet utifrån kön är inte heller helt jämställt i de olika verksamheterna. Under 2021 fortsätter arbetet för att nå de grupper som idag inte nås av annan fritidsverksamhet. Fritidsverksamheterna ska erbjuda meningsfull fritid både i egen regi och i samarbete med civilsamhället. Särskilda insatser ska göras för att nå fler flickor, hbtq-personer, nyanlända och ungdomar med funktionsnedsättning. På så sätt bidrar arbetet även till mål 5, Jämställdhet och mål 10, Minskad ojämlikhet.

För att förbättra tillgängligheten på stadsdelsområdets utegym ska en tillgänglighetsinventering genomföras. För att ytterligare stärka tillgängligheten på lekplatser, kommer befintlig tillgänglighetsinventering att revideras och tillgänglighetshöjande åtgärder genomföras.

Uppföljningen av nämndens föreningsstöd visar att föreningar med verksamhet för åldrarna 0-25 år redovisar en relativt jämn könsfördelning bland deltagarna. Från åldrarna 26 år och uppåt är deltagandet i de föreningar nämnden stöder oftast högre bland kvinnor än bland män. Östermalm har ett rikt föreningsliv för seniorer med ett flertal aktiva föreningar. Inom denna åldersgrupp återfinns de högsta medlemsantalen, vilket speglar den höga andelen äldre i befolkningen. Att bryta äldres ofrivilliga isolering var redan före pandemin ett prioriterat utvecklingsområde, som nu blivit än mer angeläget. Flertalet av Östermalms pensionärsföreningar ser över sina möjligheter att ställa om sin verksamhet, till bland annat utomhusaktiviteter och digital verksamhet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	67 %	67 %	År
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	80 %	75 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	80 %	76 %	År
Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	65 %	65 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden ska samverka med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna inom ramen för fältassistenternas förebyggande arbete utveckla ett arbetssätt för att nå målgrupper som inte deltar i fritidsaktiviteter i lika hög utsträckning, vid behov i samverkan med arbetsmarknadsnämnden.	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

2.4.1 På Östermalm finns ett attraktivt kultur- och fritidsutbud tillgängligt för alla

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Utgå från programmet Kultur i ögonhöjd, Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022 samt beakta remissversionen av Kulturstrategiskt program för Stockholms stad.
- Erbjuder samtliga förskolebarn professionella kulturupplevelser.
- Erbjuder regelbundna kultur- och fritidsaktiviteter i parklekarna, Humlanhuset, stadsdelens öppna träffpunkter samt boenden.
- Humlanhuset samverkar med fritidsgårdar i olika stadsdelar för att kunna erbjuda fler målgrupper anpassad verksamhet.
- Verksamheternas kulturombud erbjuds utbildningsinsatser och möjlighet att sprida goda exempel genom interna nätverk.
- Stödja ideella föreningar som bidrar till utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter för barn, ungdomar, personer med funktionsnedsättning och äldre.
- Tillämpa ett regelverk för föreningsstöd med tydliga och transparenta principer samt samverka med kulturnämnden och övriga bidragsgivande nämnder för att ensa regelverk och bidra till förutsägbara villkor för ideella föreningar.

Förväntat resultat

Andelen vårdnadshavare som upplever att förskolan ger deras barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud ökar. Besökare i nämndens fritidsverksamheter för unga har tillgång till ett varierat utbud av aktiviteter som upplevs som meningsfulla, trygga, jämställda och tillgängliga av besökarna. Besökare på öppna träffpunkter för äldre upplever att verksamheten ger utrymme för medskapande, delaktighet och gemenskap. Föreningsstödet går till seriösa föreningar som utgår från demokratiska värderingar och bidrar till utbudet av aktiviteter för barn, unga, personer med funktionsnedsättning och äldre.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel vårdnadshavare som upplever att förskolan ger deras barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud.	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Anpassa och implementera modellen för uppföljning av kultur och aktivitetsutbud inom nämndens öppna verksamheter riktade till barn, ungdom, personer med funktionsvariationer och äldre.	2021-01-01	2021-12-31
Nämndens verksamheter ska erbjudas utbildning om minoritetslagstiftningen, de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken.	2021-01-01	2021-12-31
Vidareutveckling av satsningen Kulturen kommer i syfte att säkra att förskolebarn i alla åldrar har tillgång till professionella kulturaktiviteter.	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

2.4.2 Östermalms parker och grönområden möjliggör en mångfald av idrotts- och fritidsaktiviteter

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Parker och grönområden utvecklas enligt Östermalms parkplan för att utgöra mångfunktionella ytor och erbjuda ett rikt utbud av aktiviteter och anläggningar.
- Fortsätta satsningen på utomhusaktiviteter och möjligheter till spontanidrott.
- Stärka samarbetet med idrottsförvaltningen och fastighetskontoret för att invånarnas behov av idrotts- och fritidsaktiviteter ska tillgodoses.
- Genomföra tillgänglighetsinventeringar och vidta tillgänglighetsåtgärder.

Förväntat resultat

Andelen invånare som upplever att det finns goda möjligheter till aktiviteter, spontanidrott och rekreation i Östermalms parker och grönområden ökar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel invånare i stadsdelen som är nöjda med möjligheterna att spontanidrotta (motionera/idrotta utan ledare/tränare)	88 %		År
Andel invånare i stadsdelsområdet som anser att det finns goda möjligheter till aktiviteter i parker och grönområden	85 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra en kulturhistorisk vandring i en park på Östermalm.	2021-01-01	2021-12-31
Genomföra en medborgardialog inför framtagande av förslag till upprustning av utemiljön vid Tessinparkens parklek.	2021-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för miljömässigt hållbara verksamheter samt parker och grönområden som genom en rik biologisk mångfald bidrar till en ökad resiliens i en stad med ett klimat i förändring. Nämnden ansöker om klimatinvesteringsmedel för att finansiera insatser inom energieffektivisering, minskad klimatpåverkan och ökad motståndskraft.

Nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara

Stadens miljöprogram innehåller målet Ett resurssmart Stockholm. Ambitionen är att återbruket inom stadens verksamheter ska mångdubblas och att såväl dricksvattenförbrukningen som matsvinnet ska minska. Nämnden eftersträvar att använda produkter av rena och återanvändbara material med en så lång livslängd som möjligt. Nämnden arbetar med att minska uppkomst av avfall, bland annat genom minskad användning av engångsartiklar och genom ökad återanvändning, återvinning samt utsortering av matavfall. Den första januari träder stadens matavfallsobligatorium i kraft vilket ger nämnden ett viktigt verktyg i arbetet att i samverkan med fastighetsägare säkerställa en god matavfallshantering inom samtliga av nämndens verksamheter som serverar fler än tjugofem måltider per dag. För fortsatt utbyggnad av källsortering i parkerna krävs samordning med trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avfall AB, SVOA, vilket kommer att utredas under året.

Nämndens verksamheter har god kontroll på vilka kemikalier och kemiska produkter som används och har slutat använda de mest skadliga ämnena för människa och miljö, enligt Chemsofts kriterier. Utifrån stadens övergripande mål om Ett giftfritt Stockholm har förskolan ett viktigt uppdrag att minska barns exponering för skadliga kemikalier. Stadens reviderade kemikalieplan, som beslutades 2020, slår fast att arbetet ska fortsätta och inkludera öppna förskolor och parklekar. Nämndens ambition är att alla förskolor, öppna förskolor och parklekar ska rensa bort varor och material som används i verksamheten, såväl inom- som utomhus, som innehåller hälsofarliga kemikalier. Nya inköp i verksamheterna ska göras utifrån ett kemikaliesmart perspektiv och enligt försiktighetsprincipen. Nämnden ansöker om medel för giftfri förskola, se bilaga 3.

Förvaltningens miljösamordnare håller ihop arbetet med att uppfylla nämndens mål om miljömässigt hållbara verksamheter genom att vägleda och stötta i miljö- och hållbarhetsarbetet. Under 2021 startas en ny Miljöcoachgrupp inom förskolan för samverkan kring planering och genomförande av aktiviteter. Inledningsvis kommer arbetet inriktas på att säkerställa att alla förskolor har en likvärdig nivå inom områden såsom avfall, kemikalier, transporter och energi. En ny struktur för samverkan mellan förskolans kökspersonal etableras under året. Syftet är ett mer strukturerat och effektivt arbete med frågor såsom klimatsmart mat, ekologisk mat, kemiska tillsatser, energieffektiva kök, matsvinn och matavfallshantering.

Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

I parker och grönområden produceras en rad ekosystemtjänster som staden och människan är beroende av eftersom de renar luft och vatten, minskar buller och får oss att må bättre. För att stadens ekosystemtjänster ska fungera krävs en rik biologisk mångfald. Förvaltningen har deltagit i stadens arbete med att ta fram en ny handlingsplan för biologisk mångfald. Med utgångspunkt i denna kommer lokala åtgärdsplaner för biologisk mångfald tas fram för respektive stadsdelsområde, för Östermalm kommer en sådan tas fram i samarbete med miljöförvaltningen under 2022.

För att skapa nya sociala mötesplatser och bidra till den biologiska mångfalden inom stadsdelsområdet har stadsodling anlagts på ett antal platser. När nämnden får in förslag och önskemål om en ny stadsodling undersöks möjlighet till anläggning av sådan på platsen. I samband med parkupprustningsprojekt ses också möjligheten att planera in stadsodling över. I samverkan med exploateringskontoret verkar även förvaltningen för anläggning av stadsodling på tomma ytor i väntan på exploatering. Ett exempel på detta är den tillfälliga parken i etapp

Brofästet i Norra Djurgårdsstaden, där en ny stadsodling kommer att anläggas under året.

Genom att stärka den ekologiska infrastrukturen kan staden också anpassas bättre till nya klimatförutsättningar. Ett förändrat klimat kommer bland annat innebära en intensivare nederbörd samt längre torrperioder. Investeringar i system för dagvattenhantering i parkerna ska utvecklas för att kunna hantera en ökad nederbörd och en ökad andel kraftiga skyfall. Nämnden deltar i arbetet med att ta fram en skyfallsstrategi och åtgärdsprogram för hela staden.

Fokusområden 2021

Energieffektivisering

Arbetet med att inventera, planera och genomföra åtgärder för energieffektiva verksamhetslokaler fortsätter. Klimatinvesteringsmedel söks för att byta gammal energislukande belysning och vitvaror mot mer energieffektiva alternativ. Nämnden planerar även att, i samverkan med Micasa, påbörja ett flerårigt projekt som syftar till att energirenovera vård- och omsorgsboenden. Under 2021 startar projektet med att energikartlägga och upphandla entreprenör för genomförande på Rio vård- och omsorgsboende samt kartlägga och upphandla en solcellsanläggning till taket på Kampementets vård- och omsorgsboende, se bilaga 2.

Klimatsmart mat

Inom staden pågår arbete med miljö- och klimatkrav i kategoriupphandlingar. Inköp av livsmedel och måltider är särskilt viktiga i sammanhanget. Samtliga verksamheter som köper in livsmedel och måltider ska förhålla sig till stadens Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Detta sker bland annat genom att ta miljö- och klimathänsyn vid inköp av livsmedel samt välja en större andel ekologiska, vegetariska och klimatsmarta livsmedel.

Hantera livs är ett system som staden upphandlade under 2020. Förvaltningen fick tillgång till systemet under hösten och kommer under året att fortsätta implementeringen och finslipa arbetssättet. I systemet finns stora möjligheter att följa upp avtalstrohet, andel ekologiska livsmedel, kg CO₂ per kg livsmedel och mycket annat. En rapport över de viktigaste nyckeltalen har tagits fram, som synliggör för berörda chefer hur deras respektive verksamhet ligger till i förhållande till uppsatta mål och till andra verksamheter.

Nämnden nådde inte årsmålet gällande andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel under 2020, kostentreprenaderna medverkade till att dra ner resultatet. Förvaltningens två avtal för kostentreprenader omförhandlades under 2020. Då höjdes den ekologiska andelen med 10 respektive 15 procentenheter till 50 respektive 60 procent. En ny upphandling avseende matlådor till hemtjänsten kommer att påbörjas under 2021, se bilaga 5 Plan för upphandling.

Biologisk mångfald

För att stärka den biologiska mångfalden inom stadsdelsområdet planerar nämnden att anlägga ängsyta på Hakberget på Gärdet. Nämnden avser även fortsätta försöket med att på några platser i Ekhagen låta gräset växa upp under träden. För att åstadkomma ett trädbestånd med kontinuitet över tid kan det finnas behov av att byta ut gamla träd till nya. För att kunna göra detta krävs det att inmätningar och inventeringar samt trädvård genomförs. Därför fortsätter arbetet med att ta fram trädvårdsplaner. Till följd av den torra sommaren 2018 och almsjukan har många träd och perenner i parkerna dött och skadats. Nämnden kommer därför att satsa extra på att återplantera träd och perenner. Val av trädarter som ska återplanteras anpassas till de förutsättningar som finns på platsen.

Pilot i skyfallsarbetet

Under året fortsätter arbetet med att göra Humlegården bättre rustad för kraftiga regn genom att fördröja dagvatten som förväntas rinna genom parken. I syfte att öka näringen samt bidra till att binda kol som finns i atmosfären kommer biokol att användas i anläggningen av de nya växtbäddarna i Linnéplanteringen. Nämnden ansöker om klimatinvesteringsmedel för att genomföra dessa projekt, se bilaga 2.

Agenda 2030

Miljö- och klimatarbetet sker inom ramen för Agenda 2030 och bidrar till målen: 7, Hållbar energi för alla, 11, Hållbara städer och samhällen, 12, Hållbar konsumtion och produktion, 13, Bekämpa klimatförändringarna samt 15, Ekosystem och biologisk mångfald.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	100 %	År
Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	80 %	80 %	År
Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	60 %	60 %	År
Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,8 kg CO ₂ per kg livsmedel	1,8 kg CO ₂ per kg livsmedel	År
Totalt köpt energi i stadens verksamheter	2,51 GWh	1945 GWh	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, trafiknämnden, äldre- och barnnämnden, stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB implementera handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	2021-01-01	2021-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram en kravspecifikation för upphandling av naturskötsel	2021-01-01	2021-12-31
Stadsdelsnämnderna ska ta fram riktlinjer för mat och måltid i förskolan i enlighet med måltidsstrategin	2021-01-01	2021-12-31
Kommentar		
I stadens budget för 2018 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en stadsövergripande matstrategi. Utbildningsnämnden fick uppdraget att revidera riktlinjerna om måltider inom stadens kommunala grundskola. Revideringen syftade till att öka andelen ekologisk mat och minska miljöpåverkan, öka andelen miljömärkt fisk och minska matsvinnet i skolorna. Riktlinjerna ska också bidra till en ökad fysisk aktivitet hos barn och elever. Utbildningsnämndens reviderade <i>Riktlinjer för mat, måltider och fysisk aktivitet inom kommunala förskoleklasser, grundskolor, grundsärskolor, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor i Stockholms stad</i> , som gäller från april 2019, arbetades fram för att även kunna användas inom stadens förskolor. I november 2019 anmälde förvaltningen till nämnden att Östermalms kommunala förskolor kommer att tillämpa dessa riktlinjer.		
Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna samt i samråd med kommunstyrelsen klargöra ansvarsfrågan i avtal för olika typer av dagvatten- och vattenanläggningar	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

2.5.1 Nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Utveckla arbetet med köksnätverk och miljöcoachgruppen.
- Genomföra åtgärder enligt Vägledning och goda exempel för Kemikaliesmart förskola, som reviderades av stadens kemikaliecentrum 2020.
- Använda kemikaliehanteringssystemet, Chemsoft, för att säkerställa att skadliga kemikalier inte används inom nämndens verksamheter.
- Anpassa arbets sätt, förändra beteenden och genomföra energibesparingsåtgärder.
- Förebygga, återanvända, sortera och återvinna avfall.
- Tillsammans med fastighetsägare verka för att fler verksamheter får goda möjligheter till matavfallshantering.
- Minimera användningen av onödiga plast- och engångsartiklar.

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter minskar sin energianvändning och uppkomsten av avfall. Det avfall som ändå uppstår hanteras på rätt sätt. Andelen ekologisk och vegetarisk mat i verksamheterna ökar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Köpt energi per kvadratmeter lokalyta (kWh/kvm)	54,5		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsätta arbetet för att minska matsvinnet inom nämndens verksamheter.	2021-01-01	2021-12-31
Fortsätta arbetet med att förbättra källsortering och matavfallshantering i nämndens verksamheter.	2021-01-01	2021-12-31
Fortsätta arbetet med att minimera användandet av onödiga engångsartiklar och plastprodukter.	2021-01-01	2021-12-31
Implementera systemet Hantera Livs.	2021-01-01	2021-12-31
Placera ut skräpkorg med källsortering vid parkleken Hjortgläntan i Hjorthagen.	2021-01-01	2021-12-31
Under förutsättning att klimatinvesteringsmedel erhålls fortsätta arbetet att byta ut energislukande belysning till LED.	2021-01-01	2021-12-31
Under förutsättning att klimatinvesteringsmedel erhålls fortsätta arbetet med att byta ut uttjänta vitvaror mot energieffektiva alternativ.	2021-01-01	2021-12-31
Under förutsättning att klimatinvesteringsmedel erhålls påbörja arbetet med att energirenovera vård- och omsorgsboenden.	2021-01-01	2021-12-31
Under förutsättning att klimatinvesteringsmedel erhålls påbörja uppförandet av en solcellsanläggning på vård- och omsorgsboendet Kampementets tak.	2021-01-01	2021-12-31
Undersöka möjligheten att tillföra odlingslådor vid parklekar och inom varje förskoleområde.	2021-01-02	2021-12-31

Nämndmål:

2.5.2 Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

Beskrivning

Nämnden arbetar för att uppnå målet genom att:

- Delta i stadens arbete för biologisk mångfald.
- Genomföra vegetationsåtgärder som stärker ekosystemtjänster och biologisk mångfald.
- Sköta strandlinjerna inom Östermalms stadsdelsområde så att både rekreation och biologisk mångfald främjas.
- Tillämpa strategier för dagvattenhantering.
- Utredda möjligheten till ökat lokalt omhändertagande av dagvatten, LOD, i varje parkupp-rustningsprojekt.
- Erbjuda brukaravtal för stadsodling.

Förväntat resultat

Parker och grönområden anpassas till nya klimatförutsättningar, förmågan att hantera effekter av värmebölja och skyfall stärks. Den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna synliggörs och förstärks.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Anlägga växtbädd med biokol i Linnéplanteringen, förutsatt att klimatinvesteringsmedel erhålls.	2021-01-01	2021-12-31
Anlägga ängsyta på Hakberget på Gärdet.	2021-01-01	2021-12-31
Genomföra klimatanpassningsåtgärder i Humlegården, under förutsättning att klimatinvesteringsmedel erhålls.	2021-01-01	2021-12-31
Sköta strandlinjerna inom Östermalms stadsdelsområde så att både rekreation och biologisk mångfald främjas.	2021-01-01	2021-12-31
Ta fram trädvårdsplaner för de större aktuella parkinvesteringsprojekten.	2021-01-01	2021-12-31
Utredda möjligheten till ökat lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) i varje parkupp-rustningsprojekt.	2021-01-01	2021-12-31
Återplantering av träd och perenner.	2021-01-01	2021-12-31

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämnden bidrar till fullmäktiges inriktningsmål genom att arbeta för att ha en budget i balans och god prognossäkerhet. Nämnden arbetar kostnadseffektivt med fokus på kärnverksamheten. Verksamheterna ska vara effektiva, innovativa och tillvarata digitaliseringens möjligheter. Inom förskolan fortsätter arbetet med att vidareutveckla användandet av skolplattformen för att ta tillvara de möjligheter den medför. Medverkan i det stadsgemensamma projektet Modernisering av sociala system är prioriterat för hela socialtjänsten och äldreomsorgen. För att införandet och den förändring det innebär ska lyckas behöver alla berörda verk-

samheter vara involverade. Förberedelser och utbildning förväntas ta tid och resurser i anspråk från alla berörda verksamheter under 2021.

Inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning fortsätter arbetet med digitalisering och att införa välfärdsteknik. För att stärka de äldres kunskap om och användning av digitala verktyg etableras ett DigiCenter, en digital fixartjänst införs och arbete med digitala inköp i hemtjänsten startas. Inom ramen för DigiCenter ska äldre involveras genom fokusgrupper och testpaneler för utveckling av insatser kopplade till digitalisering och välfärdsteknik.

Med utgångspunkt i stadens personalpolicy arbetar nämnden för att vara en attraktiv arbetsgivare som kan behålla, utveckla och attrahera kompetenta medarbetare som vill och kan vara med och utveckla verksamheten för att nå uppsatta mål. Nämnden har utarbetat en långsiktig kompetensförsörjningsplan 2018-2022, som har reviderats inför 2021. Nämnden strävar efter att erbjuda trygga arbetsvillkor, kompetensutveckling och en god arbetsmiljö fri från diskriminering och kränkande särbehandling. Ledarskapet ska präglas av kommunikation, tillit och mod för att skapa en kultur där medarbetarnas kompetens och engagemang tas tillvara.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att verksamheten drivs inom givna ekonomiska ramar. En budget i balans skapar trygghet och kontinuitet. Nämndens verksamheter följs upp och anpassas kontinuerligt så att de ryms inom fastställd budgetram så att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna. För att nämndens resurser ska användas på bästa sätt är det viktigt att samtliga verksamheter bedrivs kostnadseffektivt och att de arbetar kontinuerligt med utveckling och effektivisering.

Nämndens budget uppgår till 1 577,6 mnkr för kostnader och 52,0 mnkr för intäkter, netto 1 525,06 mnkr, vilket är en ökning av budgetramen i jämförelse med verksamhetsplan 2020 med 3,7 procent eller 54,0 mnkr. Stadsdelen växer och resursfördelningssystemet tar hänsyn till demografiska och socioekonomiska variabler. Budgetökningen ska bland annat möta att de äldre i befolkningen prognostiseras öka i antal.

Ersättningsnivåerna till utförare av olika insatser har höjts: Förskolepengen med 1,5 procent, för hemtjänstinsatser med 4,4 procent, för vård- och omsorgsboende med 3,0 procent och för servicebostäder/gruppboende med 2,8 procent.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

3.1.1 Nämnden har en budget i balans

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Genomföra ekonomiuppföljningar på enhets-, avdelnings- och nämndnivå månadsvis.
- Vid befarade underskott vidta åtgärder för en budget i balans.

Förväntat resultat

Budget i balans och god prognossäkerhet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att vara en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare tillsammans skapar en god och tillåtande arbetsmiljö samt genom att bedriva effektiva och innovativa verksamheter som tillvaratar digitaliseringens möjligheter. Ledarskapet ska präglas av kommunikation, tillit och mod för att skapa en kultur som gynnar verksamhetsutveckling och innovationsförmåga och en god arbetsmiljö där medarbetarnas kompetens och engagemang tas tillvara.

Attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare tillsammans skapar en god arbetsmiljö

Staden ska vara ett föredöme som arbetsgivare med ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor. Nämnden uppnår det genom att ha fokus på kompetensförsörjning och kompetensutveckling samt en god arbetsmiljö med trygga arbetsvillkor. För att uppnå detta behöver chefer stöd och förutsättningar att utöva ett närvarande ledarskap. Rätt kompetens för rätt funktion bidrar till att skapa en effektiv organisation som möter Östermalmsbornas behov. Då behöver även förväntningarna vara tydliga.

Heltid är fortsatt norm vid nyanställning och arbetet med att erbjuda heltid till medarbetare med ofrivillig deltid fortsätter. En sammanhållen lönebildning skapar tydlighet och stabilitet och ska uppnås genom att fortsätta öka förståelsen om löneprocessen och lönekriterier genom dialog på alla nivåer.

Nämnden strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare tillsammans skapar en god arbetsmiljö och kan rekommendera sin arbetsplats till andra. Detta ska uppnås genom ett systematiskt arbete med att ytterligare förbättra den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Under året fortsätter arbetet med utgångspunkt i handlingsplanerna för att förbättra arbetssituationen för biståndshandläggare, socialsekreterare, förskollärare och barnskötare.

Ledarskap och medarbetarskap

Chefer och medarbetare ansvarar tillsammans för ett tillåtande, öppet och främjande arbetsklimat som gynnar verksamhetsutveckling och innovationsförmåga och en hållbar arbetsmiljö där medarbetarnas kompetens och engagemang tas tillvara. Chefer ska lyfta goda exempel och

tillvarata idéer från medarbetarna och kunna leda i både förändring och utveckling. Modiga chefer som med tillit kommunicerar tydligt och skapar förutsättningar för inflytande och delaktighet är avgörande för verksamheternas måluppfyllelse.

Medarbetarenkäten 2020 visar att ledarskapsindexet ökat med fyra indexpunkter jämfört med föregående år. Nämnden kommer fortsatt ha fokus på att ge cheferna stöd och förutsättningar i sitt chefsuppdrag. Alla chefer ska ha möjlighet att utöva ett närvarande ledarskap som visar uppskattning, ger återkoppling samt främjar ett gott klimat och ett arbetsplatsnära lärande.

Effektiva och innovativa verksamheter som tillvaratar digitaliseringens möjligheter

Nämnden ska arbeta kostnadseffektivt med fokus på kärnverksamheten. Konsulttjänster ska användas restriktivt. Socialtjänsten arbetar för att minska antalet inhyrda konsulter, bland annat genom att vid behov samarbeta med socialnämndens Förstärkningsteam.

Stadsdelsnämndsområdets höga hyresnivåer kommer fortsatt att innebära en utmaning. Nämnden arbetar för att ha en kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning och för att frigöra lokaler för annan användning, annan förhyrning eller avveckling. Nämndens verksamheter ska bedrivas i ändamålsenliga, moderna och area- och energieffektiva lokaler med hög grad av flexibilitet.

Nämnden fortsätter arbetet med att upphandlingar och inköp ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö, klimat och social hållbarhet, i enlighet med stadens program för upphandling och inköp. Nämnden bidrar verkar för att arbetet med kategoristyrning i upphandlingsprocessen får effekt i den egna organisationen. Under 2020 infördes ett nytt avtals- och upphandlingssystem, Kommers, och under 2021 planeras fortsatta utbildningsinsatser för chefer och handläggare.

Under 2021 utvecklas ett nytt stadsgemensamt intranät. Det tas fram med användarvänlighet och verksamhetsnytta i fokus och ska medverka till effektivare arbetssätt och stärkt internkommunikation. Arbetet leds av stadsledningskontoret. Förstudiearbete pågår och ett projekt påbörjas under första kvartalet 2021. Eftersom det nuvarande intranätet har nått sin livslängd är det en komprimerad tidplan. Det nya intranätet ska vara klart i en första version under första kvartalet 2022. För förvaltningen innebär det dels ett arbete med att gå igenom befintliga sidor, städa och uppdatera, dels att migrera innehållet till den nya plattformen. I detta arbete kommer alla informationsägare att involveras.

Under året ska ett nytt schema- och bemanningssystem, Medvind, införas inom socialtjänstens stöd- och serviceenhet, inom äldreomsorgens utförarområde samt förskoleverksamheten.

Nämnden fortsätter under året arbetet med att utveckla verksamheternas innovationsförmåga och arbetar systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på innovativa arbetssätt. Digitala arbetssätt är ett sätt att öka effektiviteten inom verksamheterna och bidrar till att klara kompetensförsörjningen och välfärdens kvalitet. Inom nämndens verksamheter ska, där så är lämpligt, ny och innovativ teknik provas. Digitalisering ses som ett hjälpmedel för att lösa konkreta utmaningar för brukarna av nämndens verksamheter, för klimat och miljö och inom verksamheterna.

Fokusområden 2021**Kompetensförsörjning**

Nämnden ser behov av att ytterligare intensifiera arbetet med kompetensförsörjning, på både kort och lång sikt. Det är av största vikt att säkra en långsiktig planering för att behålla, utveckla samt rekrytera verksamhetskritiska kompetenser. Under 2021 ska arbetet med de lokala kompetensförsörjningsplanerna vidareutvecklas, i syfte att stödja kompetensutveckling och kompetensförsörjning i verksamheterna. Arbetet för att öka chefers kompetens gällande kompetensbaserad rekrytering och rekryteringsprocessen fortsätter. Även arbetet med att utveckla digitala introduktioner fortsätter. I syfte att fånga upplevelsen av nämnden som arbetsgivare kommer avslutsenkät och avslutssamtal vidareutvecklas. Nämndens kompetensförsörjningsplan 2021 redovisas i bilaga 8.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Genom ökat fokus på systematiken och kunskaper om vad som skapar en god arbetsmiljö ska kvaliteten i det systematiska arbetsmiljöarbetet öka. Detta skapar ett långsiktigt hållbart arbetsliv för medarbetare och främjar trivsel, engagemang och delaktighet. Enhetsspecifika handlingsplaner med fokus på förbättringar i den organisatoriska och sociala arbetsmiljön ska upprättas och följas upp under året i syfte att arbeta proaktivt och främja en låg sjukfrånvaro och en sund personlörlighet. Stöd ges till verksamheter med hög sjukfrånvaro och stor personlörlighet. Genom att chefer och hälsocoacher samverkar, identifierar och erbjuder hälsofrämjande aktiviteter på enhetsnivå skapas förutsättningar för en god arbetsmiljö.

Alla medarbetare ska ha kunskap om hur hot och våld rapporteras, förebyggs och hanteras. En översyn av övergripande rutiner och satsningar på att öka kunskapen ska säkerställa att medarbetare som blir utsatta för hot och våld har ett långsiktigt stöd. En god arbetsmiljö är fri från kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och diskriminering. Förutsägbarhet och trygghet i arbetsmiljön skapas när det finns kända rutiner för hur riskfyllda situationer kan uppstå på arbetsplatsen hur de ska hanteras och undvikas.

DigiCenter för seniorer

Nämnden startar ett DigiCenter för seniorer, i direkt anslutning till aktivitetscentret Rioträffen. Syftet är att erbjuda stadsdelens seniorer information och kunskap om digitala verktyg i ett tryggt och anpassat sammanhang och på så sätt minska det digitala utanförskapet och öka möjligheterna till delaktighet i samhället. DigiCenter har också till uppdrag att stödja äldreomsorgens verksamheters utveckling inom området.

DigiCenter är en viktig del i nämndens särskilt utpekade budgetuppdrag att i samverkan med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd utveckla och driva arbete med digitalisering och välfärdsteknik genom testmiljöer.

Införande av nya sociala system, Esset

Projekt Modernisering av sociala system syftar till att fram moderna arbetssätt och nya digitala stöd för de som arbetar inom socialtjänst, äldreomsorg, överförmyndarverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. Det centrala projektet startade våren 2017. Sedan våren 2020 har förvaltningen en samordnare som arbetar heltid med planering inför införandet av Esset. De digitala stöd som planeras införas med start 2021 är en första version. När införandet av de nya digitala stöden genomförs följer ett viktigt arbete med kontinuerliga förbättringar av både arbetssätt och digitala stöd. Medverkan i detta projekt är prioriterat för hela socialtjänsten och

äldreomsorgen. För att införandet och den förändring det innebär ska lyckas behöver alla berörda verksamheter vara involverade. Chefer och medarbetare behöver vara delaktiga, känna ett ägandeskap och förstå sin del av helheten. Förvaltningen räknar med att förberedelser och utbildning kommer att ta tid och resurser i anspråk från alla berörda verksamheter under 2021.

Informationssäkerhet

Nämnden ansvarar för att information som hanteras inom den egna verksamheten skyddas och hanteras på ett säkert sätt. Under året kommer arbetet med informationssäkerhet att intensifieras. Dels genom att arbetet med klassning av informationstillgångar fortsätter, dels genom implementering av rutiner och genomförande av utbildningar inom förvaltningen. Det sistnämnda inkluderar rutiner och information i enlighet med lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster, 2018:1174, som bygger på NIS-direktivet. Hantering av personuppgifter regleras i GDPR och brottsdatalagen, 2018:1177. Brottsdatalagen är en lag som gäller när socialtjänsten hanterar personuppgifter för att verkställa straffrättsliga påföljder som beslutats av domstol. Arbetet med uppdatering av registerförteckning kommer att fortsätta. Under året ska databrottslagen implementeras i berörda verksamheter.

Agenda 2030

Vid senaste mätningen av jämställdhetsindex var antalet anställda 1059, av dessa var 13 procent män. Resultatet visade att en högre andel kvinnor än män var heltidsanställda. Kvinnorna har dock en högre långtidssjukfrånvaro än männen. En utmaning i jämställdhetsarbetet är att det är få jämställda yrkesgrupper. I nämndens verksamheter har alla medarbetare oavsett kön lika goda utvecklingsmöjligheter och erbjuds kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov. Förvaltningen arbetar aktivt med att rekrytera kompetensbaserat. Alla enheter ska arbeta förebyggande för att uppnå nolltolerans för kränkande särbehandling. Nämndens aktiva arbete med att minska ojämlikhet och främja jämställdhet bidrar till mål 5 och mål 10 i Agenda 2030.

Arbete för att vara en attraktiv arbetsgivare bidrar även till mål 8, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. Nämndens fokus på kompetensförsörjning är av särskild vikt i sammanhanget. Genom att skapa attraktiva villkor och erbjuda intressanta jobb kan nämnden attrahera medarbetare med rätt kompetens, trygga kompetensförsörjningen och därigenom bidra till framtidens välfärd. Om kommuner och regioner inte kan attrahera medarbetare riskerar välfärden att utarmas.

Nämnden bidrar med kompetens i centrala upphandlingar och arbetar för att dessa, och egna upphandlingar, används som ett medel för att kvalitetsutveckla verksamheterna och samtidigt driva utvecklingen i ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar riktning. Arbetet kan bland annat kopplas till agendans mål 12, Hållbar konsumtion och produktion.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Aktivt Medskapandeindex	82	82	År
Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter	3 %	Tas fram av nämnd	Tertial
Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	90 %	90%	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel upphandlingar där marknadssdialog har genomförts	100 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
Index Bra arbetsgivare	80	84	År
  Sjukfrånvaro	8,6 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
  Sjukfrånvaro dag 1-14	3,4 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska ansvara för förvaltningen av Esset med stöd av arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna	2021-01-01	2021-12-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med Östermalm och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnder och Äldrenämnden etablera verksamhetsnära testmiljöer liknande "Verklighetslabb" i syfte att utveckla stadens hela äldreomsorg	2021-01-01	2021-12-31
Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna etablera en support- och förvaltningsorganisation för Esset för att från och med 2022 kunna leverera full support	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

3.2.1 Nämnden är en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare tillsammans skapar en god arbetsmiljö

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Samtliga enheter årligen reviderar sina kompetensförsörjningsplaner.
- Utveckla arbetssättet för att aktivt arbeta med kompetensförsörjningsplanen under året.
- Fortsätta utveckla arbetet utifrån handlingsplanerna för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare respektive förskollärare och barnskötare.
- Samtliga enheter/arbetsplatser arbetar med handlingsplaner utifrån medarbetarundersökningen.
- Samtliga enheter kontinuerligt undersöker risker i arbetet och upprättar en handlingsplan för organisatorisk-, social- och fysisk arbetsmiljö samt diskriminering.
- Erbjuder chefer och skyddsombud utbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete.
- Öka chefernas kompetens gällande organisatorisk och social arbetsmiljö och aktiva åtgärder.
- Öka förutsättningarna för mångfald och minska risken för diskriminering genom att använda kompetensbaserad rekrytering.
- Erbjuder chefer utbildning i kompetensbaserad rekrytering och rekryteringsprocessen.
- Fortsätta utveckla digitala introduktioner
- Tillvarata medarbetares upplevelser vid avslut av anställning och utveckla arbetet med avslutsenkät och avslutssamtal

- Varje chef, tillsammans med medarbetarna, omsätter och tydliggör vad lönekriterierna innebär på respektive arbetsplats.
- Göra en översyn av övergripande rutiner gällande hot och våld.
- Erbjuder heltid till medarbetare med ofrivillig deltid.
- Löpande göra uppföljning och analys av utvecklingen av sjukfrånvaron.
- Riktade insatser till enheter som har hög sjukfrånvaro och eller personalomsättning.

Förväntat resultat

Förvaltningen är en attraktiv arbetsgivare där andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ökar. Medarbetarna känner delaktighet och engagemang, vilket visar sig i att aktivt medskapande index ökar. Cheferna har goda förutsättningar att genomföra och vidareutvecklas inom sina uppdrag vilket bidrar till att ledarskapsindex fortsatt ligger på en hög nivå. Förvaltningen arbetar systematiskt med att förebygga diskriminering, kränkande särbehandling, hot och våld. Om någon medarbetare utsatts har åtgärder och ett långsiktigt stöd tillhandahållits. Sjukfrånvaron ligger på en sund nivå.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Ledarskapsindex	79		År
♀ Medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats (procentuellt index)	73		År
♀ Medarbetare som vet var de ska vända sig om de upplever sig utsatta för diskriminering, kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier. (Procentuellt index)	90		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla chefer och skyddsombud ska de senaste tre åren ha genomgått en grundläggande arbetsmiljöutbildning, HR-funktionen ska kartlägga och erbjuda chefer och skyddsombud som saknar detta en utbildning.	2021-01-01	2021-12-31
Alla chefer ska ha genomgått en utbildning i kompetensbaserad rekrytering de senaste fem åren. HR-funktionen ska kartlägga och erbjuda chefer som saknar detta en utbildning.	2021-01-01	2021-12-31
Alla chefers kompetens gällande OSA och aktiva åtgärder ska förbättras genom deltagande i workshops.	2021-01-01	2021-12-31
Alla enheter ska på APT gå igenom de förvaltningsgemensamma lönekriterierna, omsätta dessa och påminna om vad de innebär på respektive arbetsplats.	2020-01-01	2021-12-31
Alla enheter ska på APT gå igenom rutin och hur de ska arbeta förebyggande för att uppnå nolltolerans för kränkande särbehandling trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier.	2021-01-01	2021-12-31
Alla enheter ska revidera sina kompetensförsörjningsplaner i samband med VP-arbetet.	2021-09-30	2021-12-31
Alla enheter ska upprätta en handlingsplan för organisatorisk-, social- och fysisk arbetsmiljö som inkluderar arbete mot kränkande särbehandling och arbete med aktiva åtgärder.	2021-01-01	2021-12-31
Genomföra en översyn av övergripande rutiner gällande hot och våld.	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

3.2.2 Nämndens verksamheter är effektiva, innovativa och tillvaratar digitaliseringsens möjligheter

Beskrivning

Nämnden arbetar för att nå målet genom att:

- Arbeta kostnadseffektivt med fokus på kärnverksamheten.
- Använda konsulttjänster endast då det är det mest kostnadseffektiva alternativet.
- Med utgångspunkt i stadens fastighets- och lokalpolicy, verka för en kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning för att frigöra lokaler för annan användning, förhyrning eller avveckling.
- Bidra med kompetens i centrala upphandlingar.
- Fortsätta delta i det stadsgemensamma projektet VINST och upphandlings- och avtalssystemet KOMMERS.
- Bidra i stadens arbete med kategoristyrning inför upphandlingar genom medverkan med kompetens i kategoristyrningsteam.
- Vidareutveckla användandet av skolplattformen inom förskolan.
- Delta i det stadsgemensamma projektet, och starta implementeringen av Esset.
- Utveckla användandet av digitalisering och välfärdsteknik inom funktionshinderomsorgen.
- Säkerställa att boende i bostäder med särskild service har tillgång till datorutrustning och bredband med tillräcklig bandbredd för att möjliggöra videosamtal.
- Starta ett DigiCenter för att stödja seniorers användande av digitala verktyg och välfärdsteknik och för att stödja äldreomsorgens utveckling inom området.
- Införa en Digital fixartjänst för att stödja seniorers användande av digitala produkter i sina bostäder.
- Inom ramen för DigiCenter involvera äldre genom fokusgrupper och testpaneler för utveckling av insatser kopplade till digitalisering och välfärdsteknik.

Förväntat resultat

Införandet av moderna sociala system, Esset, har påbörjats. Seniorer ges möjlighet att medverka i utformningen av insatser och arbetssätt kopplade till digitalisering och får vid behov stöd för att använda digitala verktyg och välfärdsteknik. Arbetet med informations säkerhet har vidareutvecklats genom implementering av rutiner och genomförande av utbildningar inom förvaltningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Cheferna ansvarar för att alla medarbetare tar del av, och ska årligen få uppdaterad information om andelen medarbetare som deltagit i, den obligatoriska e-utbildningen i informations säkerhet.	2021-01-01	2021-12-31
Delta i det stadsgemensamma projektet, och starta införandet av, Esset, moderna sociala system.	2020-01-01	2021-12-31
Införa Medvind, ett nytt schema- och bemanningssystem inom socialtjänstens stöd- och serviceenhet, inom äldreomsorgens utförarområde samt förskoleverksamheten.	2021-01-01	2021-12-31
Inrätta en digital fixartjänst inom äldreomsorgen.	2021-01-01	2021-12-31
Medverka i förberedelsearbetet inför ett nytt stadsövergripande intranät.	2021-01-01	2021-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Starta DigiCenter för seniorer och i samverkan med Enskede- Årsta- Vantörs stadsdelsnämnd stödja och driva arbetet med digitalisering och välfärdsteknik i enlighet med särskilt utpekat budgetuppdrag.	2021-01-01	2021-12-31
Tillsammans med stadsdelsförvaltningar i innerstadsregionen utveckla nätverk för erfarenhets- och kunskapsutbyte kopplat till digitaliseringsarbetet.	2021-01-01	2021-12-31

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Budget per verksamhet	VP 2021	VP 2021	VP 2021	tillkommer	2019	2020
	Kostnader	Intäkter	Netto	Omslutningar	bokslut	prognos november
Nämnd och förvaltning	50,8	0,0	50,8	0,0	44,5	47,2
Individ och Familjeomsorg	91,3	1,4	89,9	11,4	79,2	78,7
<i>varav: loF barn och ungdom</i>	<i>48,6</i>	<i>0,6</i>	<i>48,0</i>	<i>6,3</i>	<i>40,7</i>	<i>36,5</i>
<i>varav loF vuxna</i>	<i>17,8</i>	<i>0,8</i>	<i>17,0</i>	<i>-0,2</i>	<i>14,6</i>	<i>17,4</i>
<i>varav Soci- alpsykiatri</i>	<i>24,9</i>	<i>0,0</i>	<i>24,9</i>	<i>5,3</i>	<i>24,0</i>	<i>22,1</i>
Stadsmiljö	17,8	0,0	17,8	0,0	19,9	16,9
räntor och avskrivningar	8,8		8,8	0,0	6,8	7,0
Förskoleverksamhet	332,7	26,0	306,7	1,0	293,2	293,3
Äldreomsorg	842,2	22,3	819,9	62,0	753,5	775,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	186,6	1,0	185,6	7,9	173,7	185,5
Barn, Kultur och Fritid	15,0	0,0	15,0	0,5	16,3	19,2
Arbetsmarknadsåtgärder	5,4	0,6	4,8	11,1	4,7	4,2
Ekonomiskt bistånd	27,0	0,7	26,3	19,8	20,8	24,6
<i>varav handläggning</i>	<i>9,1</i>	<i>0,0</i>	<i>9,1</i>	<i>19,8</i>	<i>6,9</i>	<i>7,7</i>
Summa	1 577,6	52,0	1 525,6	113,7	1 412,6	1 451,6

Nämnd och förvaltningsadministration

Budgeten uppgår till 50,8 mnkr. I nämnd- och förvaltningsadministration ingår kostnader för nämnd, ledning och stab, kansli, ekonomi-, HR- och kvalitetsavdelning. En justering av förvaltningsorganisationen kommer att göras under året, bland annat förstärks trygghets och säkerhetsarbetet.

Individ- och familjeomsorg, IoF

Budget uppgår till 91,3 mnkr för kostnader och 1,4 mnkr för intäkter, netto 89,9 mnkr. Nettobudgeten fördelas på 47,5 mnkr för IoF barn och ungdom inklusive 4,2 mnkr för den utvidgade ungdomsmottagningen, 17,0 mnkr IoF vuxna, 24,9 mnkr för socialpsykiatri samt 0,5 mnkr för flyktingmottagande.

Utöver insatser riktade till stadsdelens invånare handlägger Östermalms stadsdelsnämnd familjevårdsärenden åt Norrmalms stadsdelsnämnd och insatsen personligt ombud riktad mot Kungsholmens, Norrmalms och Södermalms brukare. Därutöver ansvarar Östermalm för ungdomsmottagning som vänder sin verksamhet till ungdomar från Östermalm, Norrmalm och Kungsholmen. Dessa insatser samfinansieras av berörda förvaltningar. Nytt för 2021 är den kommunövergripande delen av ungdomsmottagningen som har i uppdrag att ta emot stadens alla ungdomar. Budget för den kommunövergripande delen av ungdomsmottagningen är 2,8 mnkr.

Nämnden samfinansierar även handläggning av vårdinsatser för ensamkommande ungdomar anvisade till Östermalm som bedrivs av enheten för ensamkommande ungdomar på Kungsholmens stadsdelsnämnd. Kostnaden för handläggning är budgeterad till 1,9 mnkr, intäkter i form av statsbidrag (så kallade generalschabloner) beräknas till 1,4 mnkr. Kostnader för vårdinsatser för ensamkommande ungdomar finansieras av statsbidrag.

Stadsmiljö

Stadsmiljöverksamhet nettobudget för parkmiljö uppgår till 17,8 mnkr. För räntor och avskrivningar på gjorda parkinvesteringar budgeteras 8,8 mnkr. Under året kommer förvaltningen genomföra en satsning på restaurering av parkvägar, extra perennplanteringar och renoivering av gräsmattor för ökad trivsel och trygghet.

Drift och underhåll omfattar utöver parkskötsel, barmarksrenhållning och vinterväghållning, bland annat blomsterprogram, underhåll av lekplatser, drift- och kontrollprogram för plaskdammar och badplatser, underhåll av parkvägar, bänkar samt parkunderhåll och renoiveringar av planteringar och röjningsåtgärder.

Förskoleverksamhet

Budget uppgår till 332,7 mnkr för kostnader och 26,0 mnkr för intäkter, 306,7 mnkr netto. Förskoleverksamheten får en schablon per inskrivet barn. Schablonen har höjts med 1,5 procent och förskolepengen utgör 80 procent av schablonen. Budget för öppna förskolan är 1,9 mnkr. För barn i behov av stöd budgeteras 13 mnkr.

I verksamhetsplanen har hänsyn tagits till ökade hyreskostnader och start av ny förskola. Under 2021 förväntas barnantalet vara cirka 1995 i snitt under året vilket är cirka 35 barn färre än snittet för 2020, och cirka 122 barn färre än barnantalet i mars 2020 som är grund för nämndens budgetram. Slutlig budget kommer att tilldelas nämnden efter avläsningar av faktiskt barnantal per månad.

Den del av schablonen som inte fördelas ut i förskolepeng ska finansiera hyreskostnader, lokalunderhåll, stabskostnader, kostnader för gemensam IT med mera. Hyreskostnaderna för förskolorna 2021 beräknas till 59,7 mnkr vilket är högre än 2020. De ökade hyreskostnaderna beror dels på nya hyresobjekt, dels på omförhandlingar av hyra för befintliga lokaler. Medel har omfördelats från äldreomsorg och barn, kultur och fritid för att täcka förskolehyror om totalt 7,9 mnkr.

Under 2021 avsätts projektmedel om 1,4 mnkr för pedagogiskt utvecklingsarbete. Ett särskilt projekt för att stärka det pedagogiska ledarskapet kommer att genomföras. Syftet är att säkerställa barnens lika möjligheter att utvecklas inom förskolans utbildning och undervisning utifrån läroplansuppdraget.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens budget uppgår till 842,2 mnkr för kostnader och 22,3 mnkr för intäkter, netto 819,9 mnkr. I jämförelse med 2020 är detta en nettoökning med 3,2 procent eller 26,6 mnkr.

I jämförelse med 2020 har ersättningen till hemtjänstens utförare höjts med 4,4 procent för privata utförare och med 4,3 procent för egen regi. Ersättningen för biståndsbedömd dagverksamhet har höjts med 2,8 procent jämfört med 2020.

Ersättningen för vård- och omsorgsboende har räknats upp i enlighet med omsorgsprisindex. För 2021 innebär detta en uppräkningsnivå med 3,0 procent för egen regi. Till utförare i enskild regi är ersättningen också höjd med 3,0 procent. Inräknat finns redan högre pris sen tidigare för att kompensera för att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på varor och tjänster, vilket inte enskilda utförare har.

Budgerade volymer

Antal hemtjänsttimmar för insatser dagar och kvällar beräknas uppgå till cirka 43 340 per månad varav andel i egen regi beräknas till 31,2 procent. Nattinsatser uppskattas till 5 200 insatser per månad och antal trygghetslarm till 1 450 per månad.

Ersättningsnivåer år 2020 för hemtjänst i ordinärt boende		
Insattstyp	Ersättningsbelopp Kommunal regi	Ersättningsbelopp Enskild regi
Insats i ordinärt boende dag, kväll och helg (07:00-22:00)	462 kronor per timme	474 kronor per timme
Insats i ordinärt boende natt (22:00-07:00)	233 kronor per insats	239 kronor per insats
Fast månadsersättning per larmkund i ordinärt boende	176 kronor per månad	180 kronor per månad

Vård- och omsorgsboende

Ersättningsnivåer år 2020 till verksamheter i särskilda boenden för äldre		
Insats	Kommunal regi, per dygn	Enskild regi, per dygn
Somatisk inriktning	2 042 kronor	2 128 kronor
Demens inriktning	2 170 kronor	2 261 kronor
Tom plats dag 1 - 7	1 410 kronor	1 469 kronor

Behovet av platser inom vård- och omsorgsboendena beräknas uppgå till i genomsnitt 575

platser. Ersättningen till utförare av vård- och omsorgsboenden utgår i två nivåer, en för somatisk inriktning och en för demensinriktning. Korttidsplatserna kommer prisjusteras till 2 869 kr per dygn inklusive hyra och 2 542 kr exklusive hyra.

Dagverksamhet

Ersättningsnivåer år 2020 till utförare av dagverksamhet för äldre		
Regiform	Demensdagvård kronor per dag	Social dagvård kronor per dag
Kommunal regi	567 kronor	519 kronor
Enskild regi	581 kronor	532 kronor

Dagverksamheten omfattas av valfrihetsmodellen. Den kommunala dagverksamheten i egen regi planerar 26 platser för demensvård och 10 platser för social dagvård. Samtliga av dessa platser är biståndsbedömda.

Dessutom driver förvaltningen öppen dagverksamhet i två träfflokaler. För besök vid träfflokalerna behövs inte någon biståndsbedömning.

Bo Bergmans dagverksamhet är en resultatenhet och består av en biståndsbedömd verksamhet med demensdagvård och en för social dagvård. Därtill finns öppen dagverksamhet med två träfflokaler samt filialer.

Tryggt mottagande i hemmet

Enheten Områdestöd beställare ska arbeta vidare med Tryggt mottagande i hemmet, som syftar till att öka tryggheten för äldre samt minska behovet av vård- och omsorgsinsatser. Enheten har fyra anställda undersköterskor för uppgiften. Gruppen för tryggt mottagande kommer första kvartalet arbeta i förstärkningsteam i stadsdelsförvaltningen. Därefter återgår gruppen till Tryggt mottagande för resterande kvartal om inte tiden med förstärkningsteam förlängs.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Budgeten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning uppgår till 186,6 mnkr för kostnader och 1,0 mnkr för intäkter, netto 185,6 mnkr. Budgeten har beräknats efter prestationsmätningen hösten 2020 och kommer justeras efter två avläsningstillfällen under året. Större del av budgeten består av prestationsrelaterad del som finansieras av schabloner per beslutad omsorgsnivå för varje brukare med insatser inom LSS boende, daglig verksamhet, korttidsvistelse och korttidstillsyn. Därtill kommer fast anslag som ligger oförändrat under året och avser resterande insatser enligt socialtjänstlagen samt anslag för 20 första timmar LASS som justeras utifrån antal aktuella brukare med LASS-beslut.

Den totala ökningen av budgetramen om 8,0 mnkr gäller den prestationsrelaterade delen och beror på ett ökat antal brukare med LSS-beslut (från 256 per augusti 2019 till 261 per augusti 2020) samt schablonökning för samtliga LSS-prestationer med 2,8 procent.

Inom verksamhetsområdet finns en utförardel som består av tre LSS gruppboendestäder och en LSS serviceboendestad. Budgeten är prestationsrelaterad och är avhängig av brukarnas omsorgsnivåer som i dagsläget beräknas till 30,4 mnkr för de fyra boendena.

Barn, kultur och fritid

Budgeten uppgår till 15,0 mnkr netto.

För parklekarna, kolloverksamhet och kulturpeng inom förskolan budgeteras sammanlagt 9,3 mnkr. Verksamheterna organiseras inom Förskola och parklek. Från 2021 ingår inte öppen förskola eller fältassistenter under barn, kultur och fritid. De redovisas under förskola respektive Individ och familjeomsorg.

Preventionsenheten, organiserad under socialtjänstavdelningen, omfattar preventionssamordnare och Humlanhuset. Nytt för året är dels överföring av budgetmedel för fältassistenter från Kultur och fritidspåse till Individ- och familjeomsorg dels flytten av ansvar och utförande av alkohol- och tobakstillsyn till socialförvaltningen. Budgeten uppgår till 3,5 mnkr. I budgeten ingår konsumentrådgivning som utförs av Konsumentcentrum hos Råd och Rön.

För kultursekreterare och föreningsstöd, organisatoriskt under kvalitetsavdelningen, budgeteras 2,2 mnkr varav 1,5 mnkr avser föreningsstöd.

Arbetsmarknadsåtgärder

Budget för arbetsmarknadsåtgärder uppgår till 5,4 mnkr för kostnader och 0,6 mnkr för intäkter, netto 4,8 mnkr. Handläggningen av OSA- och visstidsanställningar är gemensam för Östermalm, Norrmalm och Kungsholmen och samfinansieras av de tre förvaltningarna.

För Östermalms del budgeteras netto 1,0 mnkr för OSA-anställningar och 0,6 mnkr för visstidsanställningar, Stockholmsjobb. Antal deltagare i dessa insatser beräknas till 13 resp 6 personer. För feriearbetande ungdomar 16-19 år budgeteras 2,2 mnkr vilket motsvarar cirka 150 ungdomsplatser.

Ekonomiskt bistånd

Budgeten för försörjningsstödsenheten uppgår till 27,0 mnkr för kostnader och 0,7 mnkr för intäkter, netto 26,3 mnkr vilket är en ökning om 5,8 mnkr mot 2020.

För utbetalt ekonomiskt bistånd budgeteras 18,9 mnkr vilket motsvarar ett uppskattat antal bidragshushåll om 165 med ett genomsnittligt månadsbidrag om 9500 kr. Intäkter – återkrav mm - budgeteras till 1,7 mnkr

Budget för handläggning av försörjningsstöd uppgår för Östermalms del till 9,1 mnkr. Nytt för året är att budgeten utökad med medel för två projektanställningar med fokus på bostadslöshetsfrågan. Östermalms stadsdelsnämnd handlägger även försörjningsstödsärenden för Norrmalm och Kungsholmen och handläggningskostnader samfinansieras av de tre stadsdelar enligt fördelning av antal bidragshushåll.

Investeringar

Stadsdelsnämnden har i budget 2021 tilldelats 15,4 mnkr för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2021	Beskrivning
Centrala medel		
Hjorthagens innergårdar mm	3	Renovering av innergårdar samt åtgärder Motalaparkens plaskdamm.
Humlegården	2	Förnyelse av Linnéplanteringen, vegetationsåtgärder m.m.
Ruddamsparken	3	Upprustning och markåtgärder.
Nvcklade medel		
Ruddamsparken	1	Planering av lekplats.
Roslagsparken	1,5	Omläggning av ytskikt, renovering av murar.
Nobelparken	0,5	Program för utflyktsplats.
Tessinparken	0,6	Program för parkleken.
Ekhagens strandpromenad	0,5	Renovering av träbryggor.
Tillgänglighetshöjande åtgärder m.m	1,7	Asfaltering Prins Bertils väg samt utredning markförhållanden Hjorthagen.
Småparker och lek	1,2	Småparker, garantiskötsel.
Kaknässkogen	0,4*	Friställande av ek och skogsbryn samt anläggande av äng i nationalstadsparken.
Totalt	15,4	

*Delfinansierad genom medel från Länsstyrelsen.

Övriga investeringar

För investeringar i maskiner och inventarier är årets budgetram 2,2 mnkr. Under året kommer två förskolor att starta.

Resultatenheter

Resultatenheter under 2021 är följande:

- Centrala Östermalms förskolor
- Engelbrekt-/Gärdets förskolor
- Hedvig Eleonora förskolor
- Norra Djurgårdsstadens förskolor
- Dagverksamheterna Östermalm

Förskolor

Förskoleenheterna får peng utifrån inskrivningen av barn varje månad. Förskolepengen ska täcka kostnader för förskolornas hela verksamhet med undantag för hyreskostnader, viss lo-

kalupprustning och vissa programövergripande kostnader. Av ersättningen för interkommunala barn går 80 procent till respektive resultatenheter. Utöver förskolepeng får förskolorna medel för att genomföra kulturaktiviteter, medel för stödinsatser för barn med särskilda behov och för barnomsorgsgaranti. Därutöver kan enheter tilldelas medel, efter beslut av avdelningschef, såsom för merkostnader vid avveckling eller uppstart av förskolor.

Parklekarna Humlegården, Tessinparken och Gustav Adolf har tillhörighet i Centrala Östermalms förskolor. Dessa tre parklekar ska vara öppna sammanlagt 6568 timmar. Parkleken Hjortgläntan öppnar under våren och igår då i Norra Djurgårdsstadens förskolor med öppet-hållande i genomsnitt 125 timmar per månad (1375 timmar/år). För Hjortgläntans verksamhet budgeteras 1,1 mnkr och för resterande tre parklekar 5,3 mnkr. Budgeten ska täcka kostnader för hela verksamheten med undantag för hyres- och underhållskostnader.

Alder	Förskolepeng	Kulturpeng
1-3 år	128 725	200
4-5 år	108 060	200
Allmän förskola	60 346	

Dagverksamheter

Verksamheten omfattas av demensdagvård och social dagvård, sammanlagt 36 platser. Verksamheten ingår i valfrihetssystemet varför brukarna även kommer från andra stadsdelar. Ersättningen till dagverksamhetens utförare är uppdelad i två delar. Ersättningarna avser att täcka alla kostnader för omsorgsinsatsen samt enhetens egen administration. Kostnader för hyra och resor för brukare betalas centralt. Utföraren erhåller ersättning för varje beslutad närvarodag från och med den dag den enskilda planerar att börja på dagverksamheten.

Ersättningsnivåer år 2020 till utförare av dagverksamhet för äldre		
Regiform	Demensdagvård kronor per dag	Social dagvård kronor per dag
Kommunal regi	567 kronor	519 kronor
Enskild regi	581 kronor	532 kronor

Budgetjusteringar

Nämnden ansöker om budgetjustering om 1,0 mnkr för aktivitetscentra. Aktivitetscenter och seniorträffarna fortsätter att utvecklas och ett Digicenter är under uppbyggnad. Stadsdelen är i behov av att utöka lokalyta för att möta de behov som identifierats för att bryta ofrivillig ensamhet, men också för att utöka verksamhetens innehåll utifrån digitalisering bland annat. För att genomföra detta behöver stadsdelen matcha behov med kompetens som kan arbeta utifrån dessa mål. Nämnden ansöker därför om medel för att utveckla verksamheten vidare: 500 tkr för lokalkostnad och 500 tkr för att finansiera en tjänst.

Nämnden ansöker om budgetjusterande om 1,35 mnkr för tryggt mottagande. Förvaltningen kommer att delta i ett utvecklingsarbete tillsammans med Äldreförvaltningen och Äldrecentrum och ansöker om medel för att fortsätta utveckla tryggt mottagande och anpassa modellen till kraven i den regionala överenskommelsen med Region Stockholm utifrån lagen om samverkan vid utskrivningsklar från slutenvården (LUS).

Nämnden ansöker om budgetjustering för klimatinvesteringar om 8,5 mnkr avseende klimat- anpassningsåtgärder för skyfallshantering i Humlegården 7,0 mnkr, LED-belysning 0,6 mnkr, vitvaror 0,6 mnkr, energirenovering 0,2 mnkr samt solcellsanläggning 0,1 mnkr, se bilaga 2.

Nämnden ansöker om budgetjustering för giftfri förskola om 1,2 mnkr för åtgärder inom för- valtningens samtliga fyra förskoleenheter, se bilaga 3.

Nämnden ansöker om budgetjustering för trygghetsinvesteringar 0,3 mnkr, se bilaga 4.

Omslutningsförändringar

För ökade kostnader och intäkter begär nämnden omslutningsförändring om totalt 113,7 mnkr. Omslutningsförändringarna avser huvudsakligen intäkter och kostnader avseende hy- resintäkter och köp av platser inom vård- och omsorgsboenden, försäljning av tjänster till andra nämnder såsom handläggning för försörjningsstöd, offentligt skyddat arbete och intäk- ter från Migrationsverket.

Medel för lokaländamål

För förskolor kompenseras nämnden med 80 procent av den del av hyreskostnaden som ligger i intervallet 1 802-2 500 kr per kvadratmeter och år och med 40 procent av hyreskostnader i intervallet 2 500-3 000 kr per kvadratmeter och år. För hyresnivåer över 3 000 kr per kvadrat- meter och år kompenseras nämnden för 1/3 av 40 procent av hyreskostnaden. Förvaltningen beräknar denna justering till cirka 8,1 mnkr och compensation sker efter tertialrapport 2.

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Nämnden arbetar för att staden ska vara ledande i genomförandet av de globala målen för hållbar utveckling, enligt Agenda 2030, genom att bidra till arbetssätt som balanserar och för- enar social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Genomförandet tar sikte på att de globala målen är integrerade och odelbara samt att flera av målen är beroende av och direkt kopplade till varandra. Det innebär att ett strategiskt arbete som ger framgång för ett av målen ger posi- tiva effekter på andra mål. Det är viktigt att inte hantera Agenda 2030 som ett sidospår, utan som en integrerad del i styr- och ledningssystemet. Likaså att använda kraften i ordinarie pro- cesser. Även om målen i Agenda 2030 är odelbara behöver agerandet för att nå målen bygga på prioriteringar. Samtidigt som prioriterade åtgärder inte får göras på bekostnad av försäm- ring inom andra mål.

Nämnden har utgått från stadsdelens förutsättningar och funderat över vad som är viktigast att arbeta med utifrån uppdraget som samhällsbyggare, arbetsgivare samt demokrati- och väl- färdssaktör. Nämnden har analyserat verksamhetens resultat 2020 och utifrån budgetens intent- ioner prioriterat tre gemensamma fokusområden:

1. Stärkt trygghets- och säkerhetsarbete (se mål 1.2)
2. Samverkan för barn och ungas välmående och skydd (se mål 1.4)
3. Utveckling av framtidens äldreomsorg (se mål 1.5)

Gemensamt för dessa fokusområden är att de inte bara kräver förvaltningsgemensamma ansträngningar utan även vidareutvecklad och utökad samverkan med andra nämnder, bolag samt lokala aktörer för att uppnå önskade synergieffekter.

Nämnden har i verksamhetsplanen redovisat hur den avser att bidra till att staden når de globala målen, inklusive den bärande principen om att ingen ska lämnas utanför. Det innebär att planeringen tar sikte på förverkligandet av de mänskliga rättigheterna, med fokus på ökad jämställdhet, minskad ojämlikhet och minskad klimatpåverkan.

Ökad jämställdhet

Nämndens jämställdhetsarbete har integrerats i verksamhetsplaneringen inom alla kommunfullmäktiges mål där det är möjligt och relevant. 2020 års könsuppdelade resultat har analyserats och analysen har legat till grund för arbetet med verksamhetsplan 2021. Analysen redovisas under respektive verksamhetsområdesmål under rubriken Agenda 2030.

Minskad ojämlikhet

Nämnden säkerställer barns rättigheter i enlighet med Program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022. Arbetet har integrerats i verksamhetsplaneringen och berör ett flertal verksamhetsområdesmål. Särskilt viktigt är det inom förskolans och socialtjänstens verksamhetsområden, se mål 1.1, 1.3 och 1.4. Utifrån ett barnrättsperspektiv ses barn som bärare av rättigheter vilket lyfts fram i skollagen och i Skolverkets tolkning av likvärdighet utifrån lagtexten. De rättigheter som betonas i denna tolkning är a) rätten till lika tillgång till utbildning, b) rätten till lika kvalitet i utbildning och c) rätten till kompensatoriska åtgärder som tar hänsyn till barnens olika förutsättningar. Ett fungerande kvalitetsarbete i förskolan är avgörande för att utbildningen ska kunna främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I enlighet med barnkonventionen ska barnets bästa beaktas i alla åtgärder som berör barn. I ärenden där barns föräldrar är aktuella inom socialtjänsten ska barnrättsperspektivet beaktas. Inom funktionshinderomsorgen ska barnets möjlighet till delaktighet ske utifrån barnets förutsättningar och eventuellt behov av anpassat stöd ska erbjudas.

Nämnden arbetar i enlighet med stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, se särskild rubrik under mål 1.4. Nämndens råd för funktionshinderfrågor bidrar med sin kunskap om och erfarenhet av funktionshinderperspektivet till nämndens löpande arbete.

Att motverka ålderism är ett grundläggande perspektiv för arbetet med äldrevänlig stad. Med ålderism avses stereotypa föreställningar kopplade till en människas ålder, som kan leda till diskriminering. Fördomar om äldre kan komma till uttryck i överdrivet negativa bilder med betoning på den skröpliga ålderdomen, eller i överdrivet positiva bilder om det aktiva åldrandet. I verkligheten är spännvidden inom gruppen äldre betydande. Mellan en 65-åring och en 105-åring skiljer det 40 år. Många invånare lever idag närmare en tredjedel av sina liv som ”äldre”. För att motverka ålderism krävs ett aktivt arbete med att identifiera missförhållanden eller hinder som påverkar äldres levnadsförhållanden och med att stärka målgruppens inflytande i planering och uppföljning av nämndens utvecklingsarbete, se mål 1.5.

Utifrån stadens Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck verkar nämnden för att den service och omsorg och de tjänster som erbjuds är lika tillgängliga, av lika hög kvalitet och lika väl anpassade för alla. För att säker-

ställa en jämlik service behöver verksamheter säkerställa kunskaper om hbtq-personers levnadsvillkor och hur exkluderande normer kring sexuell identitet och kön kan utgöra ett hinder för ett professionellt och respektfullt bemötande. Som ett led i detta planeras under 2021 hbtq-certifiering av Rio vård- och omsorgsboende.

Nämnden samverkar med resten av staden utifrån det uppdrag som framgår av stadens riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter samt stadens strategi för romsk inkludering. Under 2021 kommer nämndens verksamheter erbjudas utbildning om minoritetslagstiftningen, de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken, se aktivitet under mål 2.4.1. Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli samt samiska. Innerstadens stadsdelsnämnder samarbetar för att implementera minoritetslagstiftningen och tillgodose minoritetsgruppernas rättigheter.

Information om rättigheten till förskola på nationella minoritetsspråk sker via stadens hemsida och Kontaktcenter samt genom stadsdelens köhandläggare, öppna förskolor, parklekar och socialtjänst. Förskolorna arbetar aktivt med läroplansuppdraget att främja barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket. Andelen barn med nationella minoritetsspråk inom stadsdelens förskolor består idag uteslutande av barn med finska som identitetsspråk. Stadsdelen samverkar med utbildningsförvaltningen i utvecklingsfrågor kring de nationella minoritetsspråken i förskolan samt deltar i stadens årliga språkinventering.

Inom äldreomsorgsavdelningen erbjuds aktiviteter på finska, samiska och meänkieli på aktivitetscentret Rioträffen.

Minskad klimatpåverkan

Nämndens miljö- och klimatarbetet beskrivs under mål 2.3 och 2.5. Två av målen i stadens Miljöprogram 2020-2023 är Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 och En fossilfri organisation 2030. Till målen finns etappmål, dels minskade växthusgasutsläpp, dels minskad klimatpåverkan från konsumtion. Transportområdet är särskilt kritiskt för att nå etappmålen, då transporter står för cirka hälften av de beräknade växthusgasutsläppen i Stockholm. Nämnden genomför få egna upphandlingar. För att hitta mer klimatsmarta transportalternativ vad gäller leveranser, och för att skapa incitament att bedriva verksamheterna transportsnålt, behöver samverkan inom staden, med andra förvaltningar, bolag och leverantörer av varor och tjänster intensifieras. Detta för att i samband med centrala upphandlingar lyfta frågor som behov av samordnade transporter till närliggande adresser och frågor om hur restleveranser ska hanteras, för att tillsammans verka för att minska transporterna inom staden.

Systematiskt kvalitetsarbete

Kvalitetsutveckling, innovation och digitalisering

Nämndens arbete för att stärka och utveckla en kultur, ledarskap och kapacitet som främjar kvalitetsutveckling, innovation och digitalisering beskrivs närmare under mål 3.2.

Den pågående digitaliseringen i samhället ändrar på ett genomgripande sätt förutsättningarna i verksamheterna. Digitala arbetssätt ger möjlighet att öka effektiviteten och kan bidra till att klara kompetensförsörjningen och välfärdens kvalitet. Ett stödande, tillåtande, tillgängligt och öppet ledarskap på alla nivåer gynnar kvalitetsutveckling och innovationer inom alla verksamheter. Pandemin har påskyndat den digitala utvecklingen men den har även medfört

att brister i den digitala kommunikationen har uppmärksammats. För att ta tillvara digitaliseringsens möjligheter fullt ut måste vissa förutsättningar finnas på plats. Det handlar både om ledarskap, juridik, datadriven innovation, en gemensam infrastruktur och digitala funktioner. För att uppnå detta behöver utvecklingen ledas på ett tydligt och sammanhållet sätt från staden centralt, i nära samverkan och dialog med de verksamheter som digitaliseringen ska gynna samt de målgrupper som ska nyttja tjänsterna. Ett sådant aktuellt och mycket angeläget projekt är införandet av stadens nya sociala system, Esset.

Digital utveckling och nya digitala system ställer samtidigt höga krav på såväl stadens som förvaltningens eget informationssäkerhetsarbete, som kommer att intensifieras under året. Förståelse för och kunskap om informationssäkerhet behövs hos den som upphandlar, den som tillhandahåller och den som använder systemen och, inte minst, hos dem som ansvarar för verksamheterna.

Pandemin har föranlett nya arbetssätt som har förändrat både ledning och organisering av arbetet. De nya arbetssätten ställer krav på nya kompetenser och visar på behov av nya innovativa lösningar för att möta framtidens utmaningar. Det finns en outnyttjad potential i de digitala lösningarna som verksamheten snabbt behövt tillgodogöra sig. En potentiell motsättning kan komma att uppstå utifrån en önskan att återgå till de gamla lösningarna och arbetssätten, istället för att ta tillvara förändringarna och utveckla dem vidare. Varje ledare och chef har ett särskilt ansvar för att i handling ta tillvara digitaliseringens möjligheter till effektivisering och högre kvalitet. Digitala möten kan exempelvis många gånger vara effektivare än fysiska, men är kanske inte fullt lika lämpade för kreativa möten. En avvägning kommer därför även fortsatt behöva göras utifrån syfte och behov.

Samverkan med akademi, näringsliv och civilsamhälle

Nämnden verkar för att främja innovationer, innovativa arbetssätt och samarbete med externa parter. Samverkan med akademi, näringsliv och civilsamhälle beskrivs närmare under mål 1.2, 2.1 och 2.4. Samverkan sker även inom ramen för kärnverksamheten. Äldreomsorgen exempelvis, samverkar med och tar del av resultat från Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum, som är stadens FoU-enhet inom äldreområdet. Äldreomsorgen ska, som tidigare nämnts, utifrån särskilt budgetuppdrag, i samarbete med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och i samråd med äldreförvaltningen och stadsledningskontoret etablera verksamhetsnära testmiljöer liknande ”Verklighetslabb” i syfte att utveckla stadens hela äldreomsorg.

Förskolans samarbete med högskola och universitet fortsätter inom ramen för utvecklingen av den verksamhetsförlagda utbildningen för lärarstudenter, VFU. Den är en del av förskolornas strategiska utvecklingsarbete och bidrar till att kvalitetssäkra den egna verksamheten samt skapar en bas för rekrytering av förskollärare. Medan socialtjänsten och äldreomsorgen, av samma skäl, fortsätter att tillhandahålla praktikplatser för socionomstudenter.

Parkmiljöavdelningen bevakar kontinuerligt forskning och utveckling inom området, bland annat kring utveckling av mer miljövänlig och slittålig beläggning i park. Nämnden samverkar med civilsamhället genom att exempelvis erbjuda idrottsföreningar och skolklasser möjlighet att vara med och plocka skräp i parker. Andra exempel på samverkan med civilsamhället är brukaravtalen för skötsel av vissa platser i parkerna samt vid stadsodling.

System för hantering av synpunkter och klagomål

Alla som kommer i kontakt med nämndens verksamheter ska bemötas respektfullt och behandlas likvärdigt. Varje enhet ska arbeta aktivt med och hitta former för brukardialog, i syfte att verksamheten och brukarna ska nå en samstämmighet kring innehållet i tjänsterna. I enheternas verksamhetsplaner ska de beskriva hur brukarna görs delaktiga.

Synpunkter och klagomål bidrar till att utveckla verksamheten. Nämnden tar emot synpunkter och klagomål från exempelvis brukare och deras närstående, invånare, föreningar, andra organisationer och intressenter. Synpunkter kan vara av både positiv och negativ karaktär, medan ett klagomål är ett klart uttryckt missnöje. Nämndens system ska säkerställa att synpunkter och klagomål från brukare omhändertas på ett strukturerat sätt så att de blir en del i det löpande kvalitetsutvecklingsarbetet. Det ska även säkerställa att det finns en process som gör att den som lämnat synpunkter eller klagomål får återkoppling. Synpunkter och klagomål ska i första hand lämnas direkt till personalen i den verksamhet det gäller. Det går också bra att lämna synpunkter och klagomål på följande sätt:

- Via Stockholm stads e-tjänst för synpunkter och klagomål (www.stockholm.se/tycktill)
- Via Äldre direkt
- Skriftligt, via e-post, brev eller klagomålsblankett inlämnad till den aktuella enheten eller förvaltningen
- Muntligt via telefon eller direkt till personalen i verksamheterna

Synpunkter och klagomål ska diarieföras. Inkommer synpunkten/klagomålet muntligt ska den som tar emot informationen dokumentera detta. Synpunkter och klagomål som inkommer till förvaltningen redovisas till nämnden i samband med tertialrapporterna samt i verksamhetsberättelsen. Alla verksamheter ska ha rutiner för att fånga upp och hantera förväntningar, synpunkter, klagomål samt förbättringsförslag. Enheternas rutiner för synpunkts- och klagomåls-hantering ska beskrivas i respektive enhets verksamhetsplan.

Uppföljning och analys

Nämndens verksamheter arbetar kontinuerligt med utveckling för högre kvalitet och ambitionen är att en eller flera enheter ska delta i stadens kvalitetsutmärkelse 2021. I nämndens uppföljningsrapporter lyfts goda exempel från verksamheterna fram. De tar i sin tur del av andras goda exempel på effektiva och innovativa arbetsätt genom att omvärldsbevaka både inom och utanför staden.

Förskola

Östermalms kommunala förskolor gör årligen en samlad kvalitetsbedömning av sin utbildningsverksamhet. Från och med 2020 ersattes den tidigare Kvalitetsredovisningen av en lokalt utformad Kvalitetsrapport. Kvalitetsrapporten har ett tydligare fokus på analys ur ett kvalitets- och likvärdighetsperspektiv och är utformad i enlighet med Skolverkets råd och vägledningar för förskolan. Syftet med rapporten är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, det vill säga verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande.

Syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att identifiera och prioritera utvecklingsområden för att uppfylla de nationella målen. Syftet är också att skapa delaktighet och dialog om måluppfyllelsen och om orsakerna till eventuella brister. Kvalitetsrapporten ligger därför till

grund för den årliga och avdelningsgemensamma kvalitetsdialogen. Utredningar om kränkande behandling av barn samt vårdnadshavares synpunkter och klagomål bidrar med kompletterande information om utbildningens kvalitet. Under 2021 påbörjar förskolorna användningen av planerings- och bedömningsverktyget i Skolplattformen. Verktyget ska bland annat bidra med underlag till rektorernas analyser av hur utbildningen utvecklar barnens lärande och leder till förändrat kunnande på såväl individ- som gruppnivå.

Socialtjänst

Socialtjänstavdelningen planerar att under året ta fram en avdelningsövergripande kvalitetsplan. Planen ska omfatta analys av avvikelser, egenkontroller och uppföljningar samt årshjul för aktiviteterna. Även formerna för resultatdialoger och erfarenhetsutbyten ska utvecklas. De resultat som framkommer i brukardialoger, bemötandeenkäter och brukarundersökningar ligger till grund för enheternas utvecklingsarbete. Vidare utgör Socialstyrelsens Öppna Jämförelser en del i socialtjänstens underlag för verksamhetsutveckling.

En årlig uppföljning av entreprenader görs utifrån socialförvaltningens uppföljningsmallar. Resultatet av uppföljningarna redovisas för nämnden. En sammanställning av upprättade lex Sarah-rapporter, avvikelser, inkomna synpunkter och klagomål redovisas till nämnden i verksamhetsberättelsen. Ej verkställda beslut rapporteras kvartalsvis till IVO, till stadsdelsnämnden samt till socialnämnden för stadsövergripande sammanställning.

Äldreomsorg

För att följa upp kvalitets- och utvecklingsarbetet genomförs under året enhetsvisa resultatdialoger. Under 2020 har fokus lagts vid att stärka och vidareutveckla verksamheternas interna analysarbete och aktiviteter kring detta kommer att genomföras även 2021. Uppföljning av verksamheternas strukturella försättningar, det vill säga följsamhet till lagar, avtal/uppdragsbeskrivning och kommunfullmäktiges mål görs enligt äldreförvaltningens stadsgemensamma uppföljningsmodell och rapporteras till nämnd. För verksamheter som bedrivs på entreprenad genomförs även en fördjupad avtalsuppföljning. Denna genomförs bland annat genom samverkansmöten, deltagande i olika forum för brukarinflytande, oanmälda besök, uppföljning av hälso- och sjukvården av medicinsk ansvarig sjuksköterska, MAS, och medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR, samt uppföljning på individnivå av biståndshandläggare.

Ej verkställda beslut rapporteras kvartalsvis till IVO, till stadsdelsnämnden samt till äldre-
nämnden för stadsövergripande sammanställning.

Parkmiljö

Avdelningen fortsätter att utveckla analysen av inkomna synpunkter, idéer och klagomål för att identifiera behov av åtgärder. Detta kompletteras med den egna uppföljningen och kontrollen av parkskötseln för att få en tydligare helhetsbild, utöver resultaten från stadens medborgarundersökning. Avdelningen kommer under året också fortsätta utveckla avtalsuppföljningen av parkdriftsentreprenaden i samband med övergången till ett nytt system för uppföljning och dialog med parkdriftsentreprenören, som blir gemensamt för hela staden. Under 2021 inleds även arbetet med att mer systematiskt utvärdera nämndens investeringsprojekt.

Intern kontroll

Nämndens arbete med intern kontroll utgår ifrån Regler för ekonomisk förvaltning och Tillämpningsanvisningar för nämndernas interna kontroll. En tillräcklig intern kontroll skapar

förutsättningar för en ändamålsenlig och effektiv användning av skattemedel samt service med hög kvalitet till invånarna. Den interna kontrollen ska vara utformad för att med rimlig grad av säkerhet uppnå en effektiv och ändamålsenlig verksamhet, att information om verksamhet och ekonomi är tillförlitlig och att lagar, förordningar och styrdokument följs.

Nämndens system för intern kontroll samt plan för intern kontroll med väsentlighets- och riskanalys 2021, ligger som bilagor till verksamhetsplanen.